

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU
ZA 2022. GODINU

Zagreb, svibanj 2022. godine

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
1. UVOD	3
2. POSLOVI IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE	4
2.1 NADZOR SIGURNOSTI I ZAŠTITE CIVILNOG ZRAČNOG PROMETA	4
2.1.1 Provedba nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u nadležnosti Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	4
2.1.2 Provedba nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u nadležnosti Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	11
2.1.3 Provedba nadzora zaštite civilnog zračnog prometa u nadležnosti Ureda zaštite zračnog prometa	15
2.1.4 Sumarni pregled realizacije planova nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa	17
2.1.5 Provedba mjera za osiguranje primjene propisa iz područja civilnog zrakoplovstva	18
2.2 CERTIFICIRANJE ZRAKOPLOVNIH SUBJEKATA	19
2.3 LICENCIRANJE ZRAKOPLOVNOG OSOBLJA	20
2.4 POSEBNI POSLOVI U PODRUČJU ZAŠTITE CIVILNOG ZRAČNOG PROMETA	22
2.5 PROMOCIJA SIGURNOSTI I UNAPRJEĐENJA ZRAKOPLOVNE KULTURE	23
2.6 UPRAVLJANJE SIGURNOSNIM RIZICIMA	26
2.7 RAD NA IZRADI NACRTA PRIJEDLOGA PODZAKONSKIH PROPISA	30
2.7.1 Pravilnici i ostale regulatorne aktivnosti	30
2.7.2 Praćenje EU propisa i nacrti EU propisa	31
2.8 EKONOMSKA REGULACIJA U ZRAČNOM PROMETU	32
2.8.1 Utvrđivanje jediničnih cijena rutnih i terminalnih naknada	32
2.8.2 Odobranje cjenika i naknada zračnih luka	32
2.8.3 Nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske	32
2.9 ODOBRAVANJE LETOVA	33
2.10 VOĐENJE HRVATSKOG REGISTRA CIVILNIH ZRAKOPLOVA	35
2.11 RJEŠAVANJE O PRITUŽBAMA ZA ZAŠTITU PRAVA PUTNIKA	36
2.12 AKTIVNOSTI VEZANE UZ UPRAVLJANJE ZRAČNIM PROMETOM	37
2.12.1 Lokalni plan implementacije jedinstvenog europskog neba	37
2.12.2 Plan performansi Republike Hrvatske	38
3. OSTALI POSLOVI AGENCIJE	39
3.1 SURADNJA S DOMAĆIM I INOZEMNIM NADLEŽNIM TIJELIMA	39
3.1.1 Suradnja s domaćim nadležnim tijelima	39
3.1.2 Suradnja s inozemnim nadležnim tijelima	41
3.1.3 Civilno-vojna suradnja	42
3.2 SUSTAV UPRAVLJANJA KVALITETOM	42

3.2.1	Nadzori/inspekcije međunarodnih organizacija i institucija	43
3.2.2	Program internih nadzora Agencije	48
3.2.3	Inspekcija zaštite zračnog prometa od strane Europske komisije	49
3.3	ŠKOLOVANJE I STRUČNO USAVRŠAVANJE KADROVA.....	49
3.4	ODNOSI S JAVNOŠĆU.....	50
3.5	AKTIVNOSTI NA RAZVOJNIM PROJEKTIMA	51
3.5.1	Projekt rekonstrukcije i sanacije poslovne zgrade.....	51
3.5.2	Projekt EMPIC	51
3.5.3	Suradnja s EASA-om na međunarodnim projektima	51
3.5.4	Program digitalne transformacije Agencije - eCCAA.....	52
4.	UPRAVLJANJE RESURSIMA AGENCIJE	53
4.1	LJUDSKI RESURSI.....	53
4.2	FINANCIJSKI RESURSI	55
4.3	MATERIJALNI RESURSI	56
5.	OSTVARENJE CILJEVA GODIŠNJEG PROGRAMA RADA AGENCIJE	58

PRILOZI

Prilog 1. Organizacijska karta – Tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo u Republici Hrvatskoj

Prilog 2. Organizacijska karta – Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

POPIS KRATICA I POJMOVA

ACAM (*Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring*): nadzor kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

AeMC (*Aero-medical center*): zrakoplovno-medicinski centar

AIP (*Aeronautical Information Publication*): Zbornik zrakoplovnih informacija Republike Hrvatske

AIS (*Aeronautical Information Service*): usluga zrakoplovnog informiranja

AME (*Aero-medical examiner*): zrakoplovno-medicinski ispitivač

Annex I zrakoplov: zrakoplov naveden u Aneksu i Uredbe (EU) 2018/1139, koji ne posjeduje EASA certifikat tipa.

ANS (*Air Navigation Services*): usluge u zračnoj plovidbi

ASIL (*Air Safety Information Letter*): informacija od interesa za sigurnost civilnog zračnog prometa

ASM (*Airspace Management*): upravljanje zračnim prostorom

ASO (*Air Safety Order*): Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti

ATCO (*Air Traffic Controller*): Kontrolor zračnog prometa

ATFM (*Air Traffic Flow Management*): upravljanje protokom zračnog prometa

ATM/ANS (*Air Traffic Management/Air Navigation Services*): upravljanje zračnim prometom i usluge u zračnoj plovidbi

ATO (*Approved Training Organisation*): ovlaštena organizacija za osposobljavanje

ATPL (*Airline Transport Pilot Licence*): dozvola prometnog pilota aviona

ATS (*Air Traffic Services*): operativne usluge u zračnom prometu

AWD (*Airworthiness*): plovidbenost

CAT (*Commercial Air Transport*): komercijalni zračni prijevoz

CAT A-A: komercijalni zračni prijevoz sa polijetanjem i slijetanjem na istoj lokaciji

CAT A-B: komercijalni zračni prijevoz između dvije lokacije

CCAA (*Croatian Civil Aviation Agency*): Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

CFIT (*Controlled Flight Into Terrain*): približavanje terenu u kontroliranom letu

CNS (*Communication, Navigation, Surveillance*): komunikacija, navigacija, nadzor

CPL (*Commercial Pilot Licence*): dozvola profesionalnog pilota aviona

DG (*Dangerous Goods*): opasne robe

DTO (*Declared Training Organization*): Organizacija za osposobljavanje s izjavom

EASA (*European Union Aviation Safety Agency*): Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa

EASA Odbor (*EASA Committee*): komitološki Odbor Europskoj Komisiji osnovan temeljem Uredbe (EU) 2018/1139

EASA TEBs (*EASA Technical Bodies*): tematske savjetodavne radne grupe Europske agencije za sigurnost zračnog prometa

EASP (*European Aviation Safety Programme*): Europski program zrakoplovne sigurnosti

EASp (*European Aviation Safety Plan*): Europski plan zrakoplovne sigurnosti

EC (*European Commission*): Europska komisija

ECAC (*European Civil Aviation Conference*): Europska konferencija civilnog zrakoplovstva

ECCAIRS (*European Coordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems*): Europski centar za koordinaciju sustava za izvješćivanje o zrakoplovnim nesrećama

EMPIC-EAP (*European Aviation Processing System*): softver za civilne i vojne zrakoplovne vlasti za upravljanje, provedbu i provjeru provedbe civilnih zrakoplovnih propisa

ETOD (*Electronic Terrain and Obstacle Data*): elektronički podaci o terenu i preprekama

ETD (*Explosives Trade Detector*): zaštitne opreme za otkrivanje tragova eksploziva

EUROCONTROL (*European Organization for the Safety of Air Navigation*): Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe

FAB CE (*Functional Airspace Block Central Europe*): Funkcionalni blok zračnog prostora Središnje Europe

FSTD (*Flight Simulation Training Device*): uređaj za osposobljavanje pilota koji simulira let

GNSS (*Global Navigation Satellite System*): globalni navigacijski satelitski sustav

GPWS (*Ground Proximity Warning System*): sustav za upozorenje na blizinu tla

HACZ: Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

HKZP: Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.

ICAO (*International Civil Aviation Organization*): Organizacija međunarodnoga civilnog zrakoplovstva

ICAO ADREP (*ICAO Accident/Incident Data Reporting*): izvještavanje o nesrećama i nezgodama

ICAO USOAP: ICAO Universal Safety Oversight Audit Programme

IFR (*Instrument Flight Rules*): pravila instrumentalnog letenja

IR (*Instrument Rating*): ovlaštenje za instrumentalno letenje

LAPL (*Light Aircraft Pilot Licence*): dozvola pilota lakog zrakoplova

LIC (*Licensing*): licenciranje osoblja

LSSIP (*Local Single Sky Implementation Plan*): Lokalni plan implementacije Jedinственog europskog neba

MET (*Meteorology*): meteorologija

MTOM (*Maximum take-off mass*): najveća dopuštena masa pri polijetanju

MUP: Ministarstvo unutarnjih poslova

NSA (*National Supervisory Authority*): Nacionalno nadzorno tijelo

NSA CC (*National Supervisory Authority Coordination Committee*): Koordinacijski odbor nacionalnih nadzornih tijela

OJT (*On-Job Training*): osposobljavanje na radnom mjestu

OPS (*Operations*): letačke operacije

Part M: dio europskog propisa primjenjiv na vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

Part 145: dio europskog propisa primjenjiv na održavanje zrakoplova

Part 147: dio europskog propisa primjenjiv na osposobljavanje zrakoplovno-tehničkog osoblja

PBN (*Performance Based Navigation*): navigacija temeljena na letnim sposobnostima zrakoplova

PPL (*Private Pilot Licence*): dozvola privatnog pilota aviona

PRB (*Performance Review Body*): tijelo za reviziju performansi

RAMP: pregledi stranih zrakoplova na stajanci zračne luke

RTG operator: operater na rendgenskom uređaju

SACA (*Safety Assessment of Community Aircraft*): sigurnosni pregled zrakoplova Zajednice na stajanci

SAFA (*Safety Assessment of Foreign Aircraft*): sigurnosni pregled inozemnog zrakoplova na stajanci

SEC (*Security*): zaštita civilnog zračnog prometa

SES (*Single European Sky*): Jedinstveno europsko nebo

SMS (*Safety Management System*): sustav upravljanja sigurnošću

SOP (*Standard Operating Procedures*): standardno-operativni postupci

SPO (*Specialized Operations*): specijalizirane operacije zrakoplovima, tzv. radovi iz zraka (snimanje, zaprašivanje, dizanje tereta i sl.)

SSP (*State Safety Programme*): Nacionalni program sigurnosti u zračnom prometu

TAWG (*Threat Assessment Working Group*): radna grupa za procjenu prijetnji

TCO (*Third Country Operator*): operator iz treće zemlje

UAS (*Unmanned Aircraft System*): sustav bespilotnog zrakoplova

UCS (*Unit Competence Scheme*): shema stručnosti za lokaciju

USS: uzletno-sletna staza

VFR (*Visual Flight Rules*): pravila vizualnog letenja

Zakon: Zakon o zračnom prometu («Narodne novine» broj 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14)

POPIS TABLICA

Tablica 1: Pregled ovlaštenih/certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	5
Tablica 2: Realizacija plana nadzora u 2022. godini – Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	7
Tablica 3: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom.....	12
Tablica 4: Realizacija plana nadzora za 2022. godinu – Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom.....	13
Tablica 5: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Ureda zaštite zračnog prometa	16
Tablica 6: Realizacija plana nadzora za 2022. godinu – Ured zaštite zračnog prometa	16
Tablica 7: Sumarni pregled realizacija planova nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa za 2022. godinu	17
Tablica 8: Pregled izdanih certifikata o zdravstvenoj sposobnosti/izvještaja u 2022. godini.....	20
Tablica 9: Pregled broja važećih dozvola zrakoplovnog osoblja u nadležnosti Odjela licenciranja	21
Tablica 10.: Pregled broja pristupnika za stjecanje dozvola u 2022. godini.....	22
Tablica 11: Pregled održanih radionica u 2022. godini.....	25
Tablica 12: Struktura i broj predmeta za odobravanje letova u 2022. godini	34
Tablica 13: Struktura predmeta u Hrvatskom registru civilnih zrakoplova u 2022. godini	36
Tablica 14: Pregled broja prigovora vezanih uz zaštitu prava putnika	37
Tablica 15: Pregled sudjelovanja u radu inozemnih nadležnih tijela u 2022. godini	42
Tablica 16: Standardizacijska ocjena i indeksi – objedinjeno po područjima krajem 2022. godine	45
Tablica 17: Pregled ostvarenja ciljeva Agencije u 2022. godini.....	61

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Broj događaja u civilnom zrakoplovstvu prema domenama	27
Grafikon 2: Kategorizacija događaja u civilnom zrakoplovstvu prema SSP pokazateljima Razine I	28
Grafikon 3: Kategorizacija događaja u civilnom zrakoplovstvu prema ključnom području rizika (KRA) i SSP pokazateljima Razine II	28
Grafikon 4: Kategorizacija događaja u civilnom zrakoplovstvu prema ključnom području rizika (KRA) i SSP pokazateljima Razine III	29
Grafikon 5: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – plovidbenost zrakoplova (AIR) ...	45
Grafikon 6: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – letačke operacije (OPS)	46
Grafikon 7: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – licenciranje zrakoplovnog osoblja (FCL)	46
Grafikon 8: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – zrakoplovna medicina (MED)	47
Grafikon 9: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – simulatori letenja (FSTD)	47
Grafikon 10: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – pružanje usluga u zračnoj plovidbi (ANS)	48
Grafikon 11: Pregled broja radnika Agencije po unutarnjim ustrojstvenim jedinicama	53
Grafikon 12: Pregled strukture radnika Agencije prema vrsti poslova	54
Grafikon 13: Pregled stručne spremlje radnika Agencije	54
Grafikon 14: Pregled broja radnika Agencije prema spolu	55
Grafikon 15: Pregled dobne strukture radnika Agencije	55

TIJELA AGENCIJE

VIJEĆE AGENCIJE

PREDSJEDNIK

dr.sc Andrija Vidović

ZAMJENIK PREDSJEDNIKA

dr.sc Ernest Bazijanac

ČLANOVI

dr.sc. Darko Virovac

Jozo Slejko

Miroslav Kovač

DIREKTOR AGENCIJE

Marin Puh, dipl. ing. aeronautike

SAŽETAK

Zračni promet u je 2022. godini zabilježio oporavak od posljedica pandemije COVID-19 što je rezultiralo značajnim rastom kako broja operacija tako i broja prevezenih putnika. Došlo je do značajnog rasta broja zrakoplova uključenih u komercijalni zračni prijevoz putnika i robe, certificiranih u Republici Hrvatskoj kao i do povećanja zračnog prometa u preletima zrakoplova iznad RH. U takvim uvjetima Agencija je u potpunosti ispunila sve zadaće vezano za certifikacije zrakoplovnih subjekata i njihov kontinuirani nadzor u cilju osiguranja sigurnog odvijanja zračnih operacija. Sve težišne aktivnosti su provedene sukladno planovima kako su bili definirani Godišnjim programom rada za 2022. godinu, a postavljeni ciljevi su u najvećoj mjeri ostvareni. Dinamika promjena tijekom izvještajne godine uvjetovala je usklađivanje planova s razvojem situacije, a neke od planiranih aktivnosti nisu mogle biti realizirane iz opravdanih razloga. Isto nije imalo utjecaj na stupanj sigurnosti zračnog prometa u Republici Hrvatskoj niti na sposobnost i kompetencije Agencije u izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti.

Rješavajući po zahtjevima stranaka ili po službenoj dužnosti, Agencija je tijekom 2022. godine osnovala ukupno 8.974 predmeta od kojih je 387 bilo po službenoj dužnosti, a njih 8.587 na zahtjev stranke. Od navedenog ukupnog broja predmeta, upravnih je bilo 2.620, a neupravnih 6.354. Svi predmeti su rješavani u roku.

Poslovi sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa su prioritetni poslovi Agencije. Tijekom 2022. godine Agencija je izvršila ukupno 636 nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa (488 planiranih i 148 neplaniranih nadzora) uz realizaciju od 95% u odnosu na planirani broj od 511 nadzora. Svi obvezni nadzori su provedeni tako da propisima definirani ciklusi nadzora nisu bili ugroženi. Temeljem počinjenih prekršaja iz Zakona o zračnom prometu i nesukladnosti utvrđenih tijekom provođenja inspekcijskih nadzora, Agencija je tijekom 2022. godine pokrenula 19 prekršajnih postupaka protiv počinitelja te izrekla 31 administrativnu mjeru od čega osam upozorenja, četiri naređenja, 12 zabrana izvođenja aktivnosti te oduzela tri dozvole odnosno ovlaštenja zrakoplovnog osoblja, a u četiri slučaja oduzela certifikate/svjedodžbe odnosno dozvole organizacijama za rad.

Certifikacija zrakoplovnih subjekata i licenciranje zrakoplovnog osoblja odvijali su se u skladu s potrebama i zahtjevima stranaka pa je tako tijekom 2022. godine certificirano pet novih organizacija, sedam ispitivača za pilote aviona, izdano je četiri nova odobrenja za rad operatorima bespilotnih zrakoplova u posebnoj kategoriji, izvršena je registracija odnosno produljenje registracije za šest površina za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova i proširen je opseg certifikata organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa za ovlast osposobljavanja ocjenjivača. Agencija je provela ukupno 1.387 ispita za stjecanje dozvola zrakoplovnog osoblja te za 233 kandidata za stjecanje ovlaštenja za udaljene pilote bespilotnih zrakoplova u potkategoriji A2. Isto tako, provedeni su ispiti za certifikaciju novog odnosno recertifikaciju postojećeg zaštitnog osoblja na zračnim lukama za 1.393 kandidata.

Agencija je u 2022. godini nastavila aktivno raditi na komunikaciji sa zrakoplovnim subjektima / zrakoplovnom zajednicom vezano uz unaprjeđenje zrakoplovne kulture i promocije sigurnosti putem medijskih kampanja, održavanjem radionica i izdavanjem publikacija s informativnim i edukativnim sadržajima te putem web stranice pa je tako u organizaciji Agencije održana 21 ciljana tematska radionica za zrakoplovnu industriju.

Tijekom 2022. godine zaprimljeno je ukupno 891 izvješće o događajima u zračnom prometu putem sustava obveznog i dobrovoljnog izvješćivanja. Primjetan je pozitivan trend u jačanju kulture izvješćivanja u odnosu na prethodne dvije godine, kada je zabilježen značajan pad aktivnosti uslijed pandemije. Od ukupnog broja događaja, bilo je 11 nesreća i 10 ozbiljnih nezgoda zrakoplova od kojih je većina vezana uz aktivnosti generalne avijacije i letačke operacije jedrilica i parajedrilica. Po tom pitanju nije bilo promjene trenda u odnosu na prethodnu godinu. Sva izvješća o događajima su obrađena i analizirana na kvartalnim sastancima Odbora za

sigurnost. Periodičkim izvješćima o sigurnosti pratilo se trendove kretanja pokazatelja performanse sigurnosti prema kategorijama i razinama definiranim u Nacionalnom programu sigurnosti u zračnom prometu.

Agencija je izradila nacрте 11 novih pravilnika koji su upućeni resornom Ministarstvu na donošenje od kojih je na pet pravilnika rađeno sukladno planu donošenja propisa, a nacрти šest pravilnika su pripremljeni izvanredno zbog potrebe usklađivanja s europskim propisima te pripremom za uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

U pogledu ekonomske regulacije u zračnom prometu, Agencija je tijekom 2022. godine utvrdila jedinstvenu konačnu bazu troškova i konačnu jediničnu cijenu rutnih i terminalnih naknada Republike Hrvatske za 2023. godinu. Odobrena su dva cjenika i to Zračne luke Split i Međunarodne zračne luke Zagreb. U sklopu nadzora ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske, pregledana su financijska izvješća, planovi poslovanja i ostala financijska dokumentacija devet operatora aerodroma te sedam zračnih prijevoznika.

Tijekom 2022. godine zaprimljeno je i riješeno ukupno 595 zahtjeva za odobrenjem letova u Republici Hrvatskoj.

Agencija je kao tijelo nadležno za vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova izvršavala tijekom 2022. godine redovne poslove vezane uz vođenje registra te postupala po ukupno 748 zahtjeva vezanih uz Registar od kojih je njih 747 riješeno.

Isto tako, kao nadležno tijelo za mirno rješavanje sporova između putnika i prijevoznika, odnosno operatora aerodroma, kako je predviđeno Uredbom (EZ) 261/2004 te Uredbom (EZ) br. 1107/2006 o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu, Agencija je u 2022. godini zaprimila i obradila ukupno 587 prigovora putnika.

Ostali poslovi su također redovito obavljani. Predstavnici Agencije su tijekom 2022. godine sudjelovali u radu niza nacionalnih povjerenstava državnih tijela i institucija vezano uz zračni promet. Vezano uz suradnju s inozemnim nadležnim tijelima, Agencija je putem svojih predstavnika sudjelovala u 111 takvih aktivnosti.

Nalazi međunarodnih organizacija i institucija uspješno su otklanjani provedbom korektivnih mjera, a EASA izvješće o kontinuiranom praćenju potvrdilo je visoku razinu obavljanja poslova u području sigurnosti civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj i smjestilo Agenciju među sam vrh zrakoplovnih vlasti EU po kompetenciji i stupnju standardizacije sa EU zrakoplovnom legislativom.

Školovanje i stručno usavršavanje kadrova je provođeno u svrhu održavanja postojećih i stjecanja novih kompetencija radnika pa je tako tijekom 2022. godine realizirano ukupno 29 internih i 155 vanjskih školovanja čime je osiguran kontinuitet kompetencija svih zrakoplovnih inspektora i specijalista Agencije.

Postavljeni ciljevi težišnih aktivnosti za 2022. godinu su u najvećoj mjeri ostvareni, a svi ljudski, financijski i materijalni resursi potrebni za izvršenje Godišnjeg programa rada Agencije su bili osigurani i dostatni.

1. UVOD

Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (dalje u tekstu: Agencija ili HACZ), temeljem članka 5. stavka 3. Zakona o zračnom prometu (dalje u tekstu: Zakon) i članka 9. stavka 1. Statuta Agencije, podnosi Vladi Republike Hrvatske Godišnje izvješće o radu za 2022. godinu (dalje u tekstu: Izvješće). Ovo Izvješće sadrži sve bitne elemente prikaza rada Agencije u izvještajnoj godini, a naročito realizaciju težišnih aktivnosti, odnosno projekata, koji su bili od značajnog utjecaja na ostvarenje ciljeva proizašlih iz nadležnosti Agencije kao pravne osobe s javnim ovlastima i utvrđenih Godišnjim programom rada za 2022. godinu. Financijsko izvješće Agencije za 2022. godinu sastavni je dio ovoga Izvješća.

Odvijanje zračnog prometa u Republici Hrvatskoj u 2022. godini bilo je u ozračju oporavka od posljedica velikog pada u proteklom razdoblju uzrokovanog pandemijom bolesti COVID-19, ali i nove krize uzrokovane ratom u Ukrajini koja je za posljedicu imala povećanje zračnog prometa u preletima iznad RH zbog preusmjeravanja zračnih tokova dalje od ratne zone. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u razdoblju od siječnja do prosinca 2022. godine u hrvatskim zračnim lukama ostvareno je 118,3 tisuće slijetanja i polijetanja zrakoplova, što je porast od 38,3% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno je ukrcano i iskrcano 9,8 milijuna putnika, što predstavlja rast 108,2% u usporedbi s 2021. godinom, a ukupni promet tereta u hrvatskim zračnim lukama porastao je za 10,9% te je iznosio 9,8 tisuća tona. Tri najprometnije hrvatske zračne luke u 2022. godini bile su ZL Franjo Tuđman s ostvarenih 3,1 milijuna putnika te ZL Split sa 2,9 i ZL Dubrovnik sa 2,1 milijuna putnika.

Aktivnosti Agencije kontinuirano su, pa tako i u 2022. godini, bile usmjerene na osiguravanje europskih standarda sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa kroz nadzor, certificiranje i licenciranje zrakoplovnih subjekata, razvoj i implementaciju regulatornog okvira, realizaciju zadataka postavljenih kroz EASP i SSP te suradnju s nadležnim nacionalnim i međunarodnim institucijama kao i suradnju sa zrakoplovnom zajednicom.

2. POSLOVI IZ NADLEŽNOSTI AGENCIJE

Agencija je u 2022. godini obavljala poslove iz svoje nadležnosti propisane Zakonom i Statutom, a sukladno planovima postavljenim Godišnjim programom rada za 2022. godinu, sa svrhom realizacije Programom utvrđenih strateških ciljeva te s njima povezanih težišnih aktivnosti.

Sukladno Zakonu o općem upravnom postupku, Agencija je rješavajući po zahtjevima stranaka ili po službenoj dužnosti tijekom 2022. godine osnovala ukupno 8.974 predmeta od kojih je 387 bilo po službenoj dužnosti, a njih 8.587 na zahtjev stranke. Od navedenog ukupnog broja predmeta, upravnih je bilo 2.620, a neupravnih 6.354.

Pregled realizacije planova za 2022. godinu dan je u nastavku, a pregled ostvarenja strateških ciljeva i s njima povezanih težišnih aktivnosti dan je u Zaključku ovoga Izvješća.

2.1 Nadzor sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa

Nadzor sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa provodeći je u cilju osiguravanja kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima za obavljanje zračnog prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom prometu od strane zrakoplovnih subjekata. Nadzor sigurnosti operacija su provodile osnovne unutarnje ustrojstvene jedinice Agencije – sektori: Sektor letaćkih operacija, školstva, plovibenosti i licenciranja i Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom sa svojim unutarnjim ustrojstvenim jedinicama, a nadzor zaštite civilnog zračnog prometa je provodio Ured zaštite zračnog prometa.

2.1.1 Provedba nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u nadležnosti Sektora letaćkih operacija, školstva, plovibenosti i licenciranja

Sektor letaćkih operacija, školstva, plovibenosti i licenciranja (SOA) provodi kontinuirani nadzor imatelja certifikata, svjedodžbi, potvrda, odobrenja i dozvola izdanih od strane Agencije kao i nadzor izvođenja letaćkih operacija u zračnom prostoru Republike Hrvatske, nadzor osposobljavanja zrakoplovnog osoblja operatora zrakoplova, te nadzor tehničke ispravnosti zrakoplova, a u cilju osiguravanja udovoljavanja propisanim uvjetima za sigurnu uporabu zrakoplova u civilnom zračnom prometu.

Zaključno sa 2022. godinom, djelokrug rada Sektora obuhvaćao je 214 ovlaštenih/certificiranih subjekata te 1.657 registriranih operatora UAS i 4.446 udaljenih pilota, kako slijedi u pregledu:

Vrsta subjekta	Broj zrakoplovnih subjekata
Operatori zrakoplova	15 od čega: 8 operatora koji obavljaju komercijalni zračni prijevoz A-B (CAT A-B) 3 operatora koji obavljaju komercijalni zračni prijevoz A-A (CAT A-A) 3 operatora koji obavljaju specijalizirane operacije (SPO) 1 operator složenih zrakoplova koji obavlja nekomercijalne operacije
Organizacije za osposobljavanje pilota aviona, helikoptera, balona i jedrilica u skladu s europskim propisima	21 od čega: 9 ATO (avion) 2 ATO (helikopteri) 10 DTO (avioni, jedrilice)
Organizacije za osposobljavanje dispečera / operativnih kontrolora prometa	1
Organizacije za osposobljavanje padobranaca	11
Organizacije za osposobljavanje ovjesnih jedrilica	1

Vrsta subjekta	Broj zrakoplovnih subjekata
Organizacije za osposobljavanje parajedrilica	6
Organizacije za osposobljavanje pilota sportsko - rekreativnih zrakoplova	5
Organizacija za osposobljavanje za opasne robe	13
Otpremnici opasnih roba	22
Pošiljatelji opasnih roba	10
Pružatelji zemaljskih usluga prihvata i otpreme tereta certificirani za opasne robe	7
Imenovani poštanski operatori	1
Organizacije za održavanje zrakoplova	15 od čega: 12 Part 145 3 Part CAO
Organizacije za održavanje Annex I zrakoplova	5
Organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova	13
Organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti Annex I zrakoplova	2
Organizacije za osposobljavanje osoba za održavanje zrakoplova	3
Operatori simulatora leta	2
Uređaji za osposobljavanje koji simuliraju let	3
Operatori UAS	1.657
Udaljeni piloti UAS	4.446
Organizacije za utvrđivanje razine jezične sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa	2
Ispitivači pilota zrakoplova u skladu s EU propisima	55
Ispitivači pilota zrakoplova u skladu s nacionalnim propisima	18
Organizacije za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti zrakoplovnoga osoblja	2
Zrakoplovno-medicinski ispitivači	18
Ukupno	214 4.446 udaljenih pilota UAS 1.657 operatora UAS

Tablica 1: Pregled ovlaštenih/certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja

Realizacija planova nadzora

Planirani nadzori sigurnosti u domeni SOA-e provodili su se prema odobrenom godišnjem planu nadzora za 2022. godinu utvrđenom na razini svakoga odjela/odsjeka u skladu s njegovim djelokrugom. Također, izvršavani su i neplanski (izvanredni) nadzori u slučaju pojave negativnih trendova ili narušavanja prihvatljive razine sigurnosti, temeljem analize sigurnosti koju odjeli kontinuirano provode ili temeljem zaprimljenih informacija ili prijava o narušavanju sigurnosti. Po tom pitanju, za istaknuti je dobru suradnju i koordinaciju s Ministarstvom unutarnjih poslova.

Realizacija planova nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u 2022. godini u odnosu na plan dana je u sljedećoj tablici:

Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja							
Odjel	Područje nadzora / Subjekti nadzora	Broj nadzora					
		Planirani nadzori				Neplanirani / Uvjetni nadzori	Ukupno izvršeno
		Plan	Izvršeno	Opravdano neizvršeno	Indeks		
Odjel letačkih operacija i školstva	Certificirani operatori zrakoplova	26	26	-	100%	12	38
	Operatori zrakoplova prema izjavljenoj aktivnosti	7	7	-	100%	1	8
	Generalna avijacije (operatori zrakoplova koji nisu složeni u nekomercijalnim operacijama i padobranski skokovi)	10	10	-	100%	4	14
	Organizacije uključene u prijevoz opasnih roba	22	22	-	100%	-	22
	Osposobljavanja operatora zrakoplova i organizacije za osposobljavanje pilota zrakoplova u inozemstvu	7	7	-	100%	5	12
	Zrakoplovne priredbe	1	1	-	100%	2	3
	Odobrene organizacije za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima	10	10	-	100%	4	14
	Organizacije za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima prema izjavljenoj aktivnosti	4	4	-	100%	1	5
	Odobrene organizacije za osposobljavanje zrakoplovnog osoblja u skladu s nacionalnim propisima	9	9	-	100%	9	18
Odjel plovidbenosti	Part 145, Part M, Part 147 i FSTD organizacije	62	62	-	100%	7	69
	Kontinuirana plovidbenost zrakoplova (ACAM)	11	10	1	90%	-	10
	Provjera plovidbenosti zrakoplova (ARW)	80	80	-	100%	15	95

Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja							
Odjel	Područje nadzora / Subjekti nadzora	Broj nadzora					
		Planirani nadzori				Neplanirani / Uvjetni nadzori	Ukupno izvršeno
		Plan	Izvršeno	Opravdano neizvršeno	Indeks		
	ACAM i Part M u inozemstvu	11	8	3	72%	-	8
Odjel licenciranja	Nadzor ovlaštenih ispitivača pilota zrakoplova	11	8	3	72%	6	14
	Nadzor ovlaštenih ispitivača pilota zrakoplova u inozemstvu	11	6	5	54%	14	20
	Nadzor tijela za testiranje razine jezične sposobnosti	2	2	-	100%	-	2
Odjel bespilotnih zrakoplova	Nadzor UAS operatora u posebnoj kategoriji	6	7	-	117%	3	10
	Nadzor UAS operatora u otvorenoj kategoriji	5	5	-	100%	-	5
Odsjek zrakoplovne medicine	Nadzor zrakoplovnih medicinskih centara i zrakoplovno medicinskih ispitivača	7	7	-	100%	11	18
Odsjek SAFA/SACA inspekcija	Pregledi stranih zrakoplova na stajanci zračne luke (RAMP)	Layer I-67	55	12	82%	-	55
		Layer II-23	23	0	100%	16	39
Ukupno Sektor		392	369	24	94%	110	479

Tablica 2: Realizacija plana nadzora u 2022. godini – Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja

Obrazloženja i pojašnjenja u vezi s realizacijom planova nadzora

Stupanj realizacije Plana nadzora za 2022. godinu iznosi 94%. Sva obrazloženja za odstupanja od plana su objektivna i utemeljena.

Analizom broja nalaza i razine njihove ozbiljnosti utvrđenih u nadzorima tijekom 2022. godine te usporedbom s rezultatima nadzora prethodnih godina može se zaključiti kako nema značajnih promjena u broju i ozbiljnosti nalaza te nema pojave negativnih trendova.

Odjel letačkih operacija i školstva

Nadzor certificiranih operatora zrakoplova

U području nadzora certificiranih operatora zrakoplova Odjel je za 2022. godinu prvotno planirao 24 obvezna nadzora no kako je tijekom 2022. godine za nove operatore (koji su u 2021. godini stekli Svjedodžbu operatora zrakoplova) obavljena certifikacija određenih posebnih odobrenja, bilo je potrebno ponovno evaluirati njihove profile rizika i utvrditi dodatne obvezne nadzore. Zbog toga je plan u ovom području nadzora revizijom povećan na 26 obveznih nadzora, a koji su u potpunosti realizirani.

Dodatno, izvršeno je i 12 uvjetnih nadzora od čega je najveći broj bio usmjeren na nove operatore, kako u verifikaciju njihovih promjena tijekom 2022. godine, tako i u provedbu njihovih programa osposobljavanja i provjeravanja posada zrakoplova. U ovom području aktivnosti valja naglasiti i da je tijekom 2022. godine s obavljanjem dugoročnijeg komercijalnog zračnog prijevoza na linijama unutar teritorija Republike Hrvatske započeo operator čije je glavno mjesto poslovanja u drugoj članici Europske unije, te da je s njegovim zrakoplovnim nadležnim tijelom sklopljen sporazum o kooperativnom nadzoru.

Nadzor operatora zrakoplova prema izjavljenoj aktivnosti

U području nadzora operatora prema izjavljenoj aktivnosti, u 2022. godini planirano je sedam obveznih nadzora, a što je u potpunosti i izvršeno. Osim obveznih, Odjel je obavio i jedan uvjetni nadzor nad operatorom složenog zrakoplova na motorni pogon u nekomercijalnim letačkim operacijama, a koji je uslijed utvrđenog značajnog odstupanja od primjenjivih propisa obustavio daljnje izvođenje svoje izjavljene aktivnosti. Osim navedenog, Odjel je u 2022. godini, u skladu s europskim propisom, verificirao jednog operatora zrakoplova za izvođenje komercijalnih specijaliziranih operacija visokog rizika.

Nadzor generalne avijacije i operatora zrakoplova koji nisu složeni u nekomercijalnim operacijama

Odjel je u ovom području nadzora tijekom 2022. godine bio prisutan na aerodromima u Čakovcu, Daruvaru, Grobniku, Lučkom, Sinju, Varaždinu, Vrsaru, Zaboku i Zadru. Osim na spomenutim aerodromima, Odjel je nadzore provodio i na drugim lokalitetima temeljem dobivenih prijava o zrakoplovnim aktivnostima operatora čiju je usklađenost s propisima trebalo posebno istražiti. Slijedom navedenog, izvršeno je svih 10 obvezno planiranih nadzora te dodatna četiri uvjetna nadzora.

Nadzor operatora zrakoplova i organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u inozemstvu

Temeljem procjene rizika nadziranih subjekata za 2022. godinu je bilo planirano sedam nadzora, a što je u potpunosti i izvršeno. Osim obveznih, obavljeno je i pet uvjetnih nadzora usmjerenih na nove operatore i to u verifikaciju njihovih promjena tijekom godine te nadziranje provedbe njihovih programa za osposobljavanje i provjeravanja posada zrakoplova.

Nadzor zrakoplovnih priredbi

U području nadzora zrakoplovnih priredbi, za 2022. godinu bio je planiran jedan obvezni nadzor nad organizacijski složenijom zrakoplovnom priredbom. S obzirom na porast broja zrakoplovnih priredbi u odnosu na prethodne godine, Odjel je obavio i dva neplanirana nadzora nad dvije dodatne zrakoplovne priredbe, čime je u potpunosti realiziran plan za 2022. godinu.

Nadzor organizacija uključenih u prijevoz opasnih roba

U području nadzora subjekata uključenih u prijevoz opasnih roba, za 2022. godinu planirana su i u potpunosti realizirana 22 nadzora. Ovdje se prvenstveno radilo o organizacijama koje su uključene u lanac prijevoza opasnih roba zrakom i koje su certificirane temeljem Pravilnika o uvjetima i načinu prijevoza opasnih roba zrakom. Operatori zrakoplova su bili dodatno nadzirani u okviru primjenjivog europskog propisa i plana nadzora operatora zrakoplova. Osim navedenog, težište aktivnosti Odjela krajem 2022. godine odnosilo se na tranziciju predmetnih zrakoplovnih subjekata s konvencionalnog na novi koncept osposobljavanja i procjenjivanja temeljen na kompetencijama (CBTA).

Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima

Odjel je u ovom području nadzora u 2022. godini planirao obaviti 10 nadzora. Svi nadzori planirani su temeljem procjene rizika nadziranih subjekata, te su se obavili kao sveobuhvatni nadzori na način da su nadzirani subjekti

provjereni po svim zahtjevima primjenjivog propisa, uključujući i provjeru izvođenja teorijskih i praktičnih osposobljavanja pilota zrakoplova. Kao rezultat utvrđenih nesukladnosti s primjenjivim zahtjevima, jednoj organizaciji privremeno je oduzet ATO certifikat. Osim navedenog, obavljena su i četiri uvjetna nadzora, uglavnom usmjerena na certifikaciju nove organizacije, ali i dodatne nadzore provedbe izvođenja teorijskih i praktičnih osposobljavanja pilota zrakoplova i instruktora.

Nadzor organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima prema izjavljenoj aktivnosti

Odjel je za predmetno područje nadzora u 2022. godini planirao obaviti obvezni nadzor svih organizacija koje su takvu izjavu podnijeli tijekom 2021. godine, a u istoj nisu bili nadzirani, te organizacija koje je s obzirom na rezultate nadzora iz prethodne godine trebalo ponovo nadzirati. Dodatno, Odjel je tijekom godine zaprimio i nove izjave od četiri nove organizacije. Slijedom navedenog, u potpunosti su obavljena četiri obvezna nadzora i jedan izvanredni nadzor. Zbog neodgovarajuće razine usklađenosti s primjenjivim propisima navedeni nadzori su kod dvije organizacije rezultirali zabranom izvođenja aktivnosti iz Izjave do otklanjanja utvrđenih nedostataka.

Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje zrakoplovnog osoblja u skladu s nacionalnim propisima

U području nadzora odobrenih organizacija za osposobljavanje zrakoplovnog osoblja u skladu s nacionalnim propisima, za 2022. godinu planirano je izvršenje devet nadzora. Pritom je plan nadzora bio usmjeren na one organizacije koje aktivno provode predmetna osposobljavanja. Odjel je u cijelosti obavio svih devet planiranih nadzora, ali i devet dodatnih uvjetnih nadzora od kojih je, osim novih certifikacija, najveći broj izvršen nad organizacijom koja je provodila teoretska i praktična osposobljavanja novih nastavnika u domeni sportsko rekreativnih zrakoplova.

Odjel plovibenosti

Nadzor Part 145, Part M, Part 147 i FSTD organizacija

Inspektori Odjela plovibenosti realizirali su 62 planirana nadzora nad organizacijama u domeni Odjela, a dodatno je izvršeno i sedam uvjetnih nadzora tako da je ukupni broj izvršenih nadzora nad organizacijama iznosio 69.

Ostvaren je cilj da se najmanje jedanput u kalendarskoj godini obuhvate sve ovlaštene organizacije u cijelosti ili parcijalno nad njenim aktivnostima u sklopu odobrenih ovlaštenja.

Nadzor kontinuirane plovibenosti zrakoplova (ACAM)

Izvršeno je 10 od 11 planiranih nadzora kontinuirane plovibenosti zrakoplova (ACAM) u skladu s međunarodnim standardima i primjenjivim zahtjevima, a jedan nadzor nije bilo moguće realizirati iz opravdanih razloga.

Provjera plovibenosti zrakoplova

Provjera plovibenosti zrakoplova provodi se na zahtjev stranke pa njihova realizacija isključivo ovisi o tome hoće li vlasnici/operatori podnijeti zahtjev za provjeru plovibenosti svojeg zrakoplova Agenciji ili ne tako da se isti tretiraju isključivo kao uvjetni nadzori. Planirani broj tih nadzora temeljen određuje se okvirno u odnosu na realizirani broj nadzora iz prethodnih godina za potrebe planiranja ljudskih i materijalnih resursa.

Tijekom 2022. godine izvršeno je ukupno 95 pregleda zrakoplova za utvrđivanje njihove plovibenosti koji su obavljani na zahtjev vlasnika/operatora zrakoplova pri čemu su se regionalno organizirani grupni pregledi zrakoplova za provjeru plovibenosti ujedno iskoristili i za održavanje radionica sa zrakoplovnom industrijom o aktualnim temama iz domene održavanja i kontinuirane plovibenost zrakoplova.

Provjera plovidbenosti zrakoplova i nadzor organizacija u inozemstvu

U 2022. godini realizirano je osam od 11 planiranih nadzora zrakoplova i organizacija u inozemstvu. Tri nadzora nije bilo moguće provesti iz opravdanih razloga pri čemu su se dva odnosila na nadzor jedne organizacije u Kuala Lumpuru te jedan nadzor koji se odnosio na zrakoplov koji je u međuvremenu prestao s operacijama.

Odjel licenciranja

Tijekom 2022. godine provoden je kontinuirano nadzor ispitivača pilota, organizacija za testiranje razine jezične sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa te nadzor zrakoplovno medicinskih centara (AeMC) i zrakoplovno-medicinskih ispitivača (AME).

Nadzor ovlaštenih ispitivača pilota zrakoplova

Realizirano je osam od 11 planiranih nadzora. Tri ispitivača za koje nije obavljen planirani nadzor nije bilo moguće nadzirati iz razloga što nisu imali niti jednu provjeru tijekom 2022. godine. Dodatno je obavljeno 6 neplaniranih nadzora ispitivača certificiranih od strane Agencije koji su provedeni na teritoriju Republike Hrvatske tako da je ukupno provedeno 14 nadzora nad ispitivačima pilota zrakoplova u Republici Hrvatskoj.

Nadzor ovlaštenih ispitivača pilota zrakoplova u inozemstvu

Početni plan nadzora revidiran je u rujnu 2022. obzirom na činjenicu da je dijelu ispitivača koji su bili u inicijalnom planu za nadzor istekla valjanost certifikata te su Agenciju obavijestili da ga nemaju više namjeru produžavati.

U odnosu na revidirani plan, realizirano je šest od 11 planiranih nadzora. Od pet ne realiziranih nadzora, dva se odnose na ispitivače koji nisu imali niti jednu provjeru tijekom 2022. godine, a za tri ispitivača nije bilo raspoloživih inspektora u vrijeme kada su obavljali provjere. Dodatno je izvršeno 14 neplaniranih nadzora ispitivača pilota zrakoplova u inozemstvu tako da ukupni broj izvršenih nadzora ispitivača iznosi 20.

Nadzor tijela za testiranje razine jezične sposobnosti (LPAB)

Izvršena su obadva planirana nadzora, tako da je plan realiziran u cijelosti.

Odsjek zrakoplovne medicine

Nadzor zrakoplovno-medicinskih centara i zrakoplovno medicinskih ispitivača

Svih sedam planiranih nadzora zrakoplovno-medicinskih centara i ispitivača su izvršeni tako da je plan realiziran u potpunosti, a uz to je izvršeno i 11 dodatnih neplaniranih nadzora tako da je tijekom 2022. godine izvršeno ukupno 18 nadzora.

Odjel bespilotnih zrakoplova

Kako je 2022. godina značila i potpuni prestanak ograničenja nametnih epidemiološkom situacijom u zemlji, tako su se i aktivnosti s velikim potencijalom korištenja dronova počele odvijati u povećanom opsegu i nastavljen je trend rasta broja registriranih operatora bespilotnih zrakoplova i osposobljenih udaljenih pilota.

Odjel je za 2022. godinu u potpunosti izvršio i prebacio plan nadzora te obavio i dodatne neplanirane nadzore, pa su tako pored nadzora operacija u otvorenoj kategoriji i operatora u posebnoj kategoriji, izvršeni i nadzori jedne zrakoplovne priredbe, jedne operacija u UAS zemljopisnom području te izvanredni nadzor dokumentacije operatora u posebnoj kategoriji. Ukupno je izvršeno 15 nadzora.

Kao novina, koja ide s pojavom sustava bespilotnih zrakoplova, pojavile su se i zrakoplovne priredbe na kojima sudjeluju isključivo bespilotni zrakoplovi. Tijekom godine Odjel je odobrio i nadzirao jednu takvu priredbu.

Odsjek SAFA/SACA inspekcija

Procjenu sigurnosti operatora aviona i helikoptera koji slijeću/uzlijeću s međunarodnih aerodroma u Republici Hrvatskoj provodi Odsjek SAFA/SACA inspekcije kroz nadzore sigurnosti putem planiranih i neplaniranih (nasumičnih) inspekcijskih pregleda na stajanci aerodroma, tzv. "Ramp inspekcija", kada postoji sumnja da zrakoplov ili posada zrakoplova nije u skladu s primjenjivim zahtjevima.

Godišnji plan i potreban broj inspekcijskih nadzora na stajankama aerodroma u Republici Hrvatskoj temelji se na zajednički usvojenoj sustavnoj koordinaciji (tzv. "System Wide Coordination - SWC") Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa (EASA), koja je ukupan broj inspekcijskih nadzora izvršenih tijekom kalendarske godine na međunarodnim aerodromima pojedinih EU država, podijelila između država članica EU i država nečlanica EU potpisnica EASA SAFA Radnog sporazuma, ovisno o ukupnom broju slijetanja/uzlijetanja na/sa aerodroma tih država.

Pri tome se svakoj državi članici dodjeljuje određeni broj poimenično određenih operatora zrakoplova (tzv. Layer I operatori) nad kojim treba provesti nadzor te broj inspekcija koje treba provesti nad ostalim operatorima po izboru Odsjeka (tzv. Layer II operatori). Ukoliko država članica ne realizira dodijeljene nadzore nad Layer 1 operatorima, iste može razmijeniti s drugim državama članicama (tzv. trading).

Za 2022. godinu Republici Hrvatskoj je prvotno dodijeljena provedba 92 RAMP inspekcijska nadzora na 10 aerodroma u Republici Hrvatskoj što je sredinom srpnja smanjeno na 90 (67 Layer I i 23 Layer II).

Ukupno je izvršeno 107 RAMP inspekcija od čega 55 Layer I i 39 Layer II temeljem posebnih poruka upozorenja kojima EASA skreće pozornost na sumnjive operatore zrakoplova, kao i inozemnih operatora generalnog zrakoplovstva koji po prvi puta slijeću na međunarodne zračne luke u Republici Hrvatskoj. Ukupno 12 Layer I inspekcijskih nadzora stranih operatora nije izvršeno zbog nedostatka resursa odnosno zbog toga što predviđeni operatori nisu imali letačkih operacija u Republici Hrvatskoj tijekom godine pa su isti ušli u postupak razmjene sa drugim državama članicama. Za potrebe osposobljavanja novih Ramp inspektora izvršeno je osam Ramp inspekcijskih nadzora nacionalnih operatora.

Inspekcije su bile planirane i realizirane uglavnom tijekom ljetnog i jesenskog razdoblja, a provedene su kroz 17 izlazaka na teren višečlanih timova (dva do tri člana u timu) pri čemu je svaki izlazak trajao u prosjeku tri dana, a uključivao je i vikende.

2.1.2 Provedba nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u nadležnosti Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom obavlja poslove kontinuiranog nadzora udovoljavanja propisanim zahtjevima od strane aerodroma, pružatelja zemaljskih usluga te ovlaštenih organizacija za stručno osposobljavanje za obavljanje poslova od značaja za sigurnost zračnog prometa na aerodromu, te poslove kontinuiranog nadzora udovoljavanja propisanim zahtjevima od strane pružatelja usluga u zračnoj plovidbi i organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa.

Krajem 2022. godine, u djelokrugu rada Sektora bilo je ukupno 85 organizacija podložnih nadzoru Agencije, kako slijedi u pregledu:

Vrsta subjekta	Broj organizacija
Aerodromi sa svjedodžbom aerodroma	9
Aerodromi s odobrenjem za uporabu aerodroma	26 (10 aerodroma na vodi)
Helidromi s odobrenjem za uporabu	1
Organizacije za stručno osposobljavanje za obavljanje poslova od značaja za sigurnost zračnog prometa na aerodromu	8
Organizacije za pružanje zemaljskih usluga	38
Pružatelj usluga u zračnoj plovidbi	1 od čega: Sjedište Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o. Podružnica Zagreb/Lučko Podružnica Split/Brač Podružnica Dubrovnik Podružnica Zadar Podružnica Osijek Podružnica Istra/Kvarner
Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa	2
Ukupno	85

Tablica 3: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Sukladno Zakonu, Odjel aerodroma registrira površine za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova. Krajem 2022. godine evidentirane su bile 22 registrirane površine.

Realizacija planova nadzora

Nadzor sigurnosti provodio se sukladno planu nadzora za 2022. godinu te reviziji istog tijekom godine sukladno dinamici promjena kod organizacija. Realizacija plana prikazana je u sljedećoj tablici:

Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom							
Odjel	Područje nadzora / Subjekti nadzora	Broj nadzora					
		Planirani nadzori				Neplanirani / Uvjetni nadzori	Ukupno izvršeno
		Plan	Izvršeno	Opravdano neizvršeno	Indeks		
Odjel aerodroma	Operatori aerodroma koji posjeduju Svjedodžbu aerodroma	21	21	-	100%	-	21
	Operatori aerodroma koji posjeduju Odobrenje za uporabu aerodroma	10	10	-	100%	3	13
	Organizacije za stručno osposobljavanje	4	4	-	100%	-	4
	Pružatelji zemaljskih usluga	4	4	-	100%	-	4

Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom							
Odjel	Područje nadzora / Subjekti nadzora	Broj nadzora					
		Planirani nadzori				Neplanirani / Uvjetni nadzori	Ukupno izvršeno
		Plan	Izvršeno	Opravdano neizvršeno	Indeks		
Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	HKZP Sjedište	3	3	-	100%	1	4
	Podružnica HKZP - Dubrovnik	1	1	-	100%	1	2
	Podružnica HKZP - Osijek	-	-	-	-	1	1
	Podružnica HKZP Istra/Kvarner	1	1	-	100%	-	1
	Podružnica HKZP – Split/Brač	1	1	-	100%	-	1
	Podružnica HKZP - Zadar	1	1	-	100%	-	1
	Podružnica HKZP – Zagreb/Lučko	1	1	-	100%	-	1
	Nadzor promjena	2	2	-	100%	-	2
Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa (HKZP)	1	1	-	100%	1	2
	Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa (HUSK)	1	1	-	100%	1	2
Ukupno Sektor		51	51	0	100%	8	59

Tablica 4: Realizacija plana nadzora za 2022. godinu – Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Obrazloženja i pojašnjenja u vezi s realizacijom planova nadzora dana su u nastavku.

Plan nadzora u domeni Sektora za 2022. godinu je u cijelosti izvršen. Uz realizaciju svih od 51 planiranog nadzora izvršeno je i osam neplaniranih tako da je ukupno provedeno 59 nadzora. Analiza broja nalaza i razine njihove ozbiljnosti utvrđenih tijekom nadzora te njihova usporedba s rezultatima nadzora prijašnjih godina ukazuje kako nema značajnijih promjena niti pojave negativnih trendova.

Odjel aerodroma

Nadzor operatora aerodroma koji posjeduju Svjedodžbu aerodroma

Plan nadzora za 2022. godinu predviđao je devet nadzora operatora aerodroma sa Svjedodžbom aerodroma uz dodatno predviđenih devet uvjetnih nadzora obzirom da se nije znalo u kojem smjeru će krenuti pandemija bolesti COVID-19. Naknadnom revizijom plana broj nadzora povećan je na 21 i realiziran je u potpunosti. Nadzori su uz planirana područja nadzora dodatno preventivno pojačani u dijelu osposobljavanja. Navedeno je provedeno kako bi se podigla svjesnost aerodromskog osoblja obzirom na protekle godine u kojima je promet bio bitno smanjenog intenziteta.

Nadzor operatora aerodroma koji posjeduju Odobrenje za uporabu aerodroma

Nadzor operatora aerodroma koji posjeduju Odobrenje za uporabu aerodroma ostvaren je u cijelosti. Prvotno 11 planiranih nadzora u Godišnjem planu nadzora naknadnom revizijom Plana smanjeno je na 10, ali su uz te napravljena i tri dodatna nadzora operatora aerodroma Lučko. Dio nadzora proveden je u suradnji s Odjelom letaćkih operacija, a sa svrhom podizanja razine sigurnosti na dotičnom aerodromu.

Nadzor organizacija za stručno osposobljavanje

Plan nadzora organizacija za stručno osposobljavanje je u cijelosti izvršen. Godišnjim planom nadzora za 2022. godinu planiran je jedan redovan nadzor i dva uvjetna nadzora, a naknadnom revizijom Plana povećan je broj planiranih nadzora na četiri uslijed potrebe za dodatnim nadzorom samog školovanja obzirom na povećani zahtjev za većim brojem ljudi u procesima pružatelja zemaljskih usluga zbog naglog povećanja obima prometa.

Nadzor pružatelja zemaljskih usluga

Planom nadzora za 2022. godinu planirano je osam redovnih nadzora. Objavljivanjem Pravilnika o pružanju zemaljskih usluga (NN 84/22) u srpnju 2022. godine ukinuta su odobrenja pružateljima zemaljskih usluga pa je plan revidiran i broj planiranih nadzora smanjen na četiri što je i izvršeno je u cijelosti.

Smanjenje broja planiranih nadzora nije dovelo do degradacije nadzora pružatelja zemaljskih usluga obzirom da su provedena još dodatna četiri nadzora čime je prvotno planirana brojka ostvarena. Svi daljnji nadzori pružatelja zemaljskih usluga indirektno su rađeni u opsegu nadzora operatora aerodroma obzirom na obveze operatora aerodroma sukladno Uredbi Komisije (EU) br. 139/2014.

Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Realizacija nadzora prema područjima nadzora provedena je kako slijedi:

Nadzor pružatelja usluga u zračnoj plovidbi HKZP

Planovi nadzora operativnih usluga u zračnom prometu (ATS), nadzora usluga zrakoplovnog informiranja (AIS), nadzora usluga zrakoplovne meteorologije (MET) i nadzora usluga komunikacije, navigacije i nadzora (CNS) u potpunosti su obavljeni u 2022. godini.

Područja nadzora bila su odabrana sukladno procjenama rizika koje se provode prilikom izrade godišnjeg plana nadzora te potom prilikom pripreme za svaki nadzor u cilju određivanja cilja i opsega pojedinačnog nadzora.

Nadzor HKZP sjedišta

U 2022. godini obavljena su dva nadzora u sjedištu HKZP-a.

Planirani broj nadzora podružnica HKZP – Zagreb/Lučko, Dubrovnik i Istra/Kvarner u potpunosti je realiziran. Nadzor podružnice Zagreb/Lučko je izvršen u sklopu nadzora sjedišta HKZP-a.

Nadzor promjena funkcionalnog sustava pružatelja usluga

Plan nadzora promjena funkcionalnog sustava pružatelja usluga u potpunosti je realiziran. Uz obavijesti koje je Odjel zaprimio od strane pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (HKZP) o promjenama za koje je odlučeno da će biti predmetom nadzora sukladno, izvršen je nadzor dvije promjene:

- Nadogradnja mrežne infrastrukture za potrebe G/G VoIP, Radar over IP i emergency sustava, i
- Preseljenje motritelja u Osijeku na nadzirano područje aerodroma (landside).

Organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa HUSK

Obavljen je planirani redoviti godišnji nadzor Hrvatskog učilišnog središta za kontrolu zračnog prometa (HUSK), u svrhu provjere zahtjeva iz Uredbe (EU) 2015/340. Uz redoviti nadzor je obavljen i jedan uvjetni nadzor u svrhu odobrenja promjene u organizaciji koja se odnosi na promjenu opsega aktivnosti na tečaj osposobljavanja za ocjenjivače te odobrenje uređaja za osposobljavanje Micronav BEST.

Organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa HKZP

Obavljen je planirani redoviti godišnji nadzor organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o. u svrhu provjere kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima Uredbe (EU) 2015/340.

Uz redoviti nadzor obavljen je i jedan uvjetni nadzor u svrhu odobrenja promjene u organizaciji koja se odnosi na odobrenje korištenja uređaja za osposobljavanje (simulatora) STD TWR Split pri provođenju tečajeva osposobljavanja za praktične instruktore (OJTI/STD) i ocjenjivače.

Koncept nadzora prema nadziranim cjelinama

Godišnji sveobuhvatni nadzor udovoljavanja zahtjevima Uredbe (EU) 2017/373 podijeljen je i proveden u dva dijela kako je i planirano Godišnjim programom nadzora za 2022.

Nadzor sjedišta pružatelja usluga u zračnoj plovidbi izvršen je tijekom svibnja i listopada 2022. godine.

Drugi dio godišnjeg sveobuhvatnog nadzora obuhvatio je nadzor podružnica. Nadzor lokacija obuhvatio je usluge ATS, AIS, CNS i MET i funkcija ATFM.

2.1.3 Provedba nadzora zaštite civilnog zračnog prometa u nadležnosti Ureda zaštite zračnog prometa

Poslovi nadzora zaštite civilnog zračnog prometa obavljaju se u skladu s odredbama Zakona, Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa i Nacionalnog programa kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa.

Nadzor zaštite primarno se temelji na mjerama kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa te institutima i ovlastima određenim Uredbom Komisije (EU) br. 18/2010 i člankom 133. Zakona. Mjere kontrole kvalitete na nacionalnoj razini određene su Nacionalnim programom kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa od kojih su sljedeće preventivnog karaktera i naročito relevantne za funkciju nadzora:

1. Audit zaštite,
2. Inspekcija zaštite,
3. Test zaštite i
4. Prosudba zaštite.

Tijekom 2022. godine u djelokrugu rada Ureda bilo je ukupno 78 subjekata zaštite, kako slijedi u pregledu:

Vrsta subjekta	Broj certificiranih subjekata
Operatori aerodroma	35
Operatori zrakoplova	11
Vrsta subjekta	Broj certificiranih subjekata
Ostali subjekti	32 od čega: 11 – teret i pošta, zalihe za opskrbu 1 – pružatelj usluga u zračnoj plovidbi 4 – pružatelj usluga određenih mjera zaštite 16 – osposobljavanje za zaštitu
Ukupno	78

Tablica 5: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Ureda zaštite zračnog prometa

Realizacija planova nadzora

Za 2022. godinu planirano je 68 mjera kontrole kvalitete, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 9%. Pored planiranih, obavljeno je i 30 dodatnih neplaniranih mjera kontrole kvalitete u većinom u dijelu testiranja mjera zaštite s ciljem pouzdanije ocjene učinkovitosti mjera zaštite nakon razdoblja pandemije COVID-19 pa je tako tijekom 2022. godine obavljeno ukupno 98 mjera kontrole kvalitete što je povećanje od 29% u odnosu na prethodnu godinu.

Realizacija planova nadzora zaštite civilnog zračnog prometa u 2022. godini u nadležnosti Ureda prikazana je u sljedećoj tablici:

Ured zaštite zračnog prometa							
Ured	Područje nadzora	Broj nadzora					
		Planirani nadzori				Neplanirani / Uvjetni nadzori	Ukupno izvršeno
		Plan	Izvršeno	Opravdano neizvršeno	Indeks		
Ured zaštite zračnog prometa	Mjere kontrole kvalitete zaštite CZP – operatori aerodroma	30	30	-	100%	14	44
	Mjere kontrole kvalitete zaštite CZP – operatori zrakoplova	30	30	-	100%	4	34
	Mjere kontrole kvalitete zaštite CZP – ostali subjekti	8	8	-	100%	12	20
Ukupno Ured		68	68	-	100%	30	98

Tablica 6: Realizacija plana nadzora za 2022. godinu – Ured zaštite zračnog prometa

Obrazloženja i pojašnjenja u vezi s realizacijom planova nadzora

Realizacija godišnjeg plana kontrole kvalitete na razini je od 100%. Tijekom izvještajnog razdoblja, od 98 mjera kontrole kvalitete 44 su obavljene nad operatorima aerodroma, 34 kod operatora zrakoplova i 20 u području ostalih subjekata.

Mjerama kontrole kvalitete ukupno je utvrđen 91 nalaz od kojih je 70 utvrđeno kod operatora aerodroma, pet kod operatora zrakoplova te 16 nalaza kod ostalih subjekata. Ukupan broj nalaza o nesukladnostima povećan je za 40% u odnosu na prethodnu godinu.

Analiza nalaza pokazuje da je ukupno povećanje broja nalaza u odnosu na 2021. godinu u korelaciji sa značajnim povećanjem broja obavljenih nadzora (povećanje od 29%), operativnom implementacijom novih regulatornih zahtjeva i značajnom fluktuacijom zaštitnog osoblja tijekom razdoblja pandemije COVID -19. Ocjenjuje se da su u odnosu na prethodnu godinu, u uvjetima povećanog broja operacija, subjekti zaštite spremnost za učinkovitu primjenu mjera zaštite zadržali na potrebnj razini, a u nekim područjima i povišili razinu kvalitete mjera.

Identificirana su dva područja/aktivnosti/mjera s višom razinom nesukladnosti, prvenstveno u dijelu nadležnosti operatora aerodroma:

1. Zaštita zračne luke – u dijelu kontrole pristupa i kretanja u štićenim područjima zračnih luka, i
2. Zalihe za opskrbu zračnih luka – u dijelu zaštitnih pregleda zaliha za opskrbu.

2.1.4 Sumarni pregled realizacije planova nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa

Agencija je u 2022. godini izvršila ukupno 636 nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa. Od toga je 511 nadzora bilo planirano, a 148 ih je bilo neplaniranih odnosno uvjetnih.

Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo						
Sektor/Odjel/Ured	Broj nadzora					
	Planirani nadzori				Neplanirani / Uvjetni nadzori	Ukupno izvršeno
	Plan	Izvršeno	Opravdano neizvršeno	Indeks		
Sektor letaćkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	392	369	24	94%	110	479
Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	51	51	0	100%	8	59
Ured zaštite zračnog prometa	68	68	0	100%	30	98
Ukupno Agencija	511	488	24	95%	148	636

Tablica 7: Sumarni pregled realizacija planova nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa za 2022. godinu

Neplanirani / uvjetni nadzori su izvršavani u slučajevima potrebe certifikacije novih operatora, produljenja certifikata ili inicijalnog stjecanja certifikata ispitivača, pojave negativnih trendova ili narušavanja prihvatljive razine sigurnosti, zaprimanja informacija ili prijava o narušavanju sigurnosti, temeljem zahtjeva ovlaštenih organizacija

vezano za promjene s obzirom na opseg odobrenja, promjene odgovornih osoba, dodavanje novih lokacija i prostora, temeljem zahtjeva za provjeru plovidbenosti zrakoplova ili temeljem zahtjeva za ishođenjem ovlaštenja za novu organizaciju, ishođenjem novih odobrenja za uporabu aerodroma te u svrhu nadzora provedenih radova nadzora infrastrukture ili u svrhu recertifikacije organizacije za osposobljavanje.

Opravdano nisu izvršena 24 planirana nadzora, a radilo se o slučajevima neaktivnosti operatora u razdoblju planiranog nadzora, isteka valjanosti certifikata i njegovog neobnavljanja prije planiranog termina obavljanja nadzora, odustanka ovlaštenih organizacija od odobrenja, privremenog oduzimanja Potvrda o plovidbenosti zrakoplova, isteka odobrenja za uporabu aerodroma, te prestanka potrebe za provedbom nadzora jer je planirani nadzor prethodno već bio izvršen u sklopu nekog drugog nadzora.

Ukupnom realizacijom planova nadzora od 95%, Agencija je ostvarila značajan rezultat u provedbi nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa u 2022. godini.

U dijelu operativne primjene obvezujućih i izravno primjenjivih zahtjeva određenih Uredbom (EU) 1254/2009 i zahtjeva određenih Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa, Agencija je kontinuirano pratila prijetnje i rizike i za aerodrome koji primjenjuju alternativne mjere zaštite. Također, nastavljena je operativna implementacija zahtjeva iz područja kibernetičke sigurnosti u domeni zaštite civilnog zračnog prometa, odnosno subjekata zaštite i uspostavljen je kontinuirani nadzor primijenjenih mjera zaštite.

2.1.5 Provedba mjera za osiguranje primjene propisa iz područja civilnog zrakoplovstva

Kako bi se osiguralo da zrakoplovni subjekti izvode svoje operativne aktivnosti u civilnom zrakoplovstvu na pravilan i primjenjivom regulativom propisan način, zrakoplovni inspektori Agencije ovlašteni su i dužni poduzimati mjere za osiguranje primjene propisa (*Enforcement*). Te mjere obuhvaćaju pokretanje prekršajnih postupaka za prekršaje propisane Zakonom te izricanje administrativnih mjera poput upozorenja, naređenja, zabrana te privremenog ili trajnog oduzimanja certifikata, svjedodžbi, potvrda, dozvola i licenci koje je Agencija izdala u slučaju da zrakoplovni subjekti u izvođenju operacija i aktivnosti odstupaju od načina propisanog primjenjivom legislativom.

Agencija, u okviru nadležnosti nadzora i inspekcije sigurnosti zračnog prometa, temeljem članka 5. stavka 7. točka 16. Zakona i članka 109. i 112. stavak 1. Prekršajnog zakona, kao ovlašteni tužitelj ima pravo i obvezu protiv počinitelja prekršaja iz područja civilnog zrakoplovstva podnositi optužne prijedloge ili izdavati prekršajne naloge. Prekršajni postupci vode se u Ministarstvu / Upravi zračnog prometa, elektroničkih komunikacija i pošte / Sektoru zračnog prometa, kao ovlaštenom tijelu za vođenje prekršajnog postupka u prvom stupnju. U drugom stupnju, u povodu izjavljene žalbe, odlučuje Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske. U 2022. godini Agencija je kao ovlašteni tužitelj pokrenula ukupno 19 prekršajnih postupaka od čega:

1. 9 prekršajnih postupaka pokrenuto je zbog nepoštivanja odredbi kojima su regulirana pravila letanja i opći uvjeti za obavljanje operacija sustavom bespilotnih zrakoplova,
2. Tri prekršajna postupka pokrenuta su zbog nepoštivanja odredbi kojima su regulirane dozvole, ovlaštenja i posebne ovlasti zrakoplovnog osoblja,
3. Dva prekršajna postupka pokrenuta su zbog nepoštivanja odredbi kojima su regulirani opći uvjeti za obavljanje operacija zrakoplovima,
4. Dva prekršajna postupka pokrenuta su zbog nepoštivanja odredbi kojima su regulirana zabranjena područja i područja s ograničenjem letenja, i

5. Tri prekršajna postupka pokrenuta su zbog nepoštivanja odredbe kojom je regulirano kretanje po stajanci aerodroma.

Uz pokrenute prekršajne postupke, Agencija je tijekom 2022. godine temeljem utvrđenih nesukladnosti i odstupanja zrakoplovnih subjekata od primjenjivih propisa izrekla 31 administrativnu mjeru od čega 8 upozorenja, četiri naređenja, 12 zabrana izvođenja aktivnosti te oduzela tri dozvole odnosno ovlaštenja zrakoplovnog osoblja, a u četiri slučaja je oduzela certifikate/svjedodžbe odnosno dozvole organizacijama za rad.

Nadalje, sukladno odredbama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, Agencija je ovlašteni tužitelj za prekršaje počinjene od strane zračnih prijevoznika odnosno operatora zrakoplova, a kako su definirani navedenim Zakonom. U tom smislu, Agencija vrši nadzor nad udovoljavanjem primjenjivih odredbi Zakona i Uredbe (EZ) 785/2004 o zahtjevima za zračne prijevoznike i operatore zrakoplova u vezi s osiguranjem. Tijekom 2022. godine nije bilo prekršajnih postupaka protiv zračnih prijevoznika vezano za prekršaje iz Zakona o obveznim osiguranjima u prometu.

2.2 Certificiranje zrakoplovnih subjekata

Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja

Tijekom 2022. godine, odjeli Sektora proveli su u okviru svojih nadležnosti postupke certifikacije zrakoplovnih subjekata, kako slijedi:

Odjel letačkih operacija i školstva

- jedna organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s europskim propisima,
- jedna organizacija za osposobljavanje pilota parajedrilice u skladu s nacionalnim propisima,
- jednu organizaciju za osposobljavanje zrakoplovnog osoblja za poslove pripreme, otpreme i praćenje leta odnosno dispečera leta / operativnih kontrolora prometa u skladu s nacionalnim propisima, i
- dva otpremnika za opasne robe u skladu s nacionalnim propisima.

Odjel plovidbenosti zrakoplova

Nije bilo certifikacije novih organizacija.

Odjel licenciranja

Certificirano je 7 novih ispitivača za pilote aviona.

Odsjek zrakoplovne medicine

Zrakoplovno-medicinski centri i zrakoplovno-medicinski ispitivači izdavali su certifikate / izvještaje o zdravstvenoj sposobnosti zrakoplovnog osoblja pri čemu je Odsjek izvršavao pregled i evaluaciju medicinske dokumentacije za sve certifikate o zdravstvenoj sposobnosti izdane kandidatima odnosno imateljima dozvola koje izdaje Agencija. Pregled izdanih certifikata odnosno izvještaja u 2022. godini dan je u tablici koja slijedi.

VRSTA CERTIFIKATA O ZDRAVSTVENOJ SPOSOBNOSTI/IZVJEŠTAJA	BROJ IZDANIH CERTIFIKATA O ZDRAVSTVENOJ SPOSOBNOSTI/IZVJEŠTAJA		UKUPNO
Certifikat o zdravstvenoj sposobnosti pilota zrakoplova i padobranaca	Kategorija 1	820	1.184
	Kategorija 2	180	
	Kategorija LAPL	184	

VRSTA CERTIFIKATA O ZDRAVSTVENOJ SPOSOBNOSTI/IZVJEŠTAJA	BROJ IZDANIH CERTIFIKATA O ZDRAVSTVENOJ SPOSOBNOSTI/IZVJEŠTAJA	UKUPNO
Certifikat o zdravstvenoj sposobnosti kontrolora zračnog prometa	Kategorija 3	241
Medicinski izvještaj za kabinsku posadu		302
UKUPNO		1.727

Tablica 8: Pregled izdanih certifikata o zdravstvenoj sposobnosti/izvještaja u 2022. godini

Odjel bespilotnih zrakoplova

Izdana su četiri nova Odobrenja za rad u posebnoj kategoriji domaćim operatorima te pet Potvrda prihvatljivosti prekograničnih operacija operatorima iz zemalja članica EU koji imaju namjeru izvoditi operacije bespilotnim zrakoplovima na području RH.

Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Odjel aerodroma

Tijekom 2022. godine produljeno je Odobrenje za uporabu aerodromu Vrsar te izvršena registracija / produljenje registracije za 6 površina za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova.

Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa, Hrvatsko učilišno središte za kontrolu zračnog prometa (HUSK) u 2022. godini je proširila opseg certifikata na osposobljavanje za ocjenjivače sukladno zahtjevima Uredbe (EU) 2015/340.

Ured zaštite zračnog prometa

Poslovi certifikacije/recertifikacije zaštitnog osoblja tijekom 2022. godine obavljani su u pet od planiranih 6 redovnih ispitnih rokova. Certifikati su izdani u sklopu 479 upravnih postupaka, koji uključuju teorijski ispit, OJT, praktičan ispit i u većini slučajeva test provjere kompetencije (CAT) korištenjem namjenske aplikacije. Broj provedenih ispita kao i broj recertificiranog/certificiranog osoblja, njih 1.393, značajno je povećan u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosio 956 zbog povećane fluktuacije zaštitnog osoblja prisutne tijekom pandemijskog razdoblja.

U 2022. godini obavljena je i recertifikacija pet instruktora zaštite.

2.3 Licenciranje zrakoplovnog osoblja

Poslove licenciranja zrakoplovnog osoblja provodi Odjel licenciranja, a što obuhvaća izdavanje novih te produljenje valjanosti već izdanih dozvola. Radi davanja uvida u opseg posla vezano uz licenciranje zrakoplovnog osoblja koje se provodi kontinuirano, u sljedećoj tablici vidljiv je broj evidentiranih dozvola zrakoplovnog osoblja:

VRSTA DOZVOLE	BROJ DOZVOLA		UKUPNO
DOZVOLA PILOTA – AVION (PART-FCL)	ATPL(A)	350	805
	CPL(A)	164	
	PPL(A)	275	

VRSTA DOZVOLE	BROJ DOZVOLA		UKUPNO
	LAPL(A)	16	
DOZVOLA PILOTA – HELIKOPTER (PART-FCL)	PPL(H)	1	22
	CPL(H)	11	
	ATPL(H)	10	
DOZVOLA PILOTA – JEDRILICA (PART-SFCL)	99		99
DOZVOLA PADOBRANACA	679		679
DOZVOLA PILOTA BALONA (PART-BFCL)	6		6
DOZVOLA PILOTA PARAJEDRILICE	547		547
DOZVOLA PILOTA OVJESNE JEDRILICE	85		85
DOZVOLA PILOTA PADOBRANA S POGONOM	6		6
DOZVOLA PILOTA SPORTSKO REKREATIVNOG ZRAKOPLOVA KLASJE	Klasa I	82	156
	Klasa II	69	
	Klasa III	4	
	Klasa IV	1	
KONTROLOR ZRAČNOG PROMETA (ATC)	ATC	296	326
	ATC – student	30	
DOZVOLA ODRŽAVANJA ZRAKOPLOVA (PART-66)	PART 66	513	513
DISPEČERI LETA/ OPERATIVNI KONTROLORI PROMETA	FDO/ FOO	42	42
UKUPNO			3.286

Tablica 9: Pregled broja važećih dozvola zrakoplovnog osoblja u nadležnosti Odjela licenciranja

Teorijski ispiti

Odjel obavlja poslove organizacije, provođenja, nadzora i administracije teorijskih ispita u svrhu stjecanja Part-FCL dozvola i ovlaštenja pilota aviona i helikoptera, Part-SFCL pilota jedrilica, Part-66 dozvola osoblja za održavanje zrakoplova te nacionalnih dozvola pilota sportsko-rekreativnog zrakoplova. Radi uvida u opseg poslova vezano uz održavanje ispita, u nastavku je dan pregled broja pristupa polaganju teorijskim ispitima za stjecanje dozvola zrakoplovnog osoblja tijekom 2022. godine:

VRSTA DOZVOLE	BROJ PROVEDENIH ISPITA	
Part-FCL dozvola pilota aviona	PPL (A)	349
	CPL (A)	-
	ATPL(A)	662

	IR(A)	-
Part-FCL dozvola pilota helikoptera	PPL(H)	-
	CPL(H)	-
	ATPL (H)	30
	IR(H)	-
Part-SFCL dozvola pilota jedrilica		86
Part-BFCL dozvola pilota balona		-
Dozvola pilota parajedrilice		-
Dozvola pilota ovjesne jedrilice		-
Dozvola pilota sportsko-rekreativnog zrakoplova		211
Dozvola padobranaca		-
Part-66 dozvola osoblja za održavanje zrakoplova		49
UKUPNO		1.387

Tablica 10.: Pregled broja pristupnika za stjecanje dozvola u 2022. godini

Ispiti za udaljene pilote bespilotnih zrakoplova

Provedbu ispita izvodio je Odjel bespilotnih zrakoplova. Ispiti u potkategoriji A2 otvorene kategorije operacija provodili su se na izdvojenim lokacijama u Republici Hrvatskoj pa su tako ispiti provedeni u Rijeci, Osijeku, Požegi, Zagrebu, Zadru, Splitu i Dubrovniku. Mogućnost polaganja ispita polaganja ispita na navedenim lokacijama tijekom 2022. godine iskoristilo je 233 kandidata.

2.4 Posebni poslovi u području zaštite civilnog zračnog prometa

Pored nadzora zaštite civilnog zračnog prometa, od posebnih poslova u području zaštite civilnog zračnog prometa provedenih tijekom 2022. godine potrebno je izdvojiti:

1. Održavanje procesa osposobljavanja i certificiranja zaštitnog osoblja na razini koja osigurava ispunjenje potreba subjekata zaštite u dijelu ljudskih potencijala,
2. Uspostava i provođenje kontinuiranog nadzora mjera kibernetičke zaštite, u sklopu implementacije zahtjeva određenih Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2019/1583 od 25. rujna 2019. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2015/1998 o utvrđivanju detaljnih mjera za provedbu zajedničkih osnovnih standarda iz područja zaštite zračnog prometa u pogledu mjera kibernetičke sigurnosti,
3. Nadzor primjene/provođenja novih zahtjeva u dijelu provjere podobnosti osobe, određenih Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2019/103 od 23. siječnja 2019. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2015/1998 u pogledu pojašnjenja, usklađivanja i pojednostavnjenja kao i jačanja određenih posebnih mjera zaštite zračnog prometa,
4. Pripreme i sudjelovanje u neplaniranim inspekcijama Europske komisije u Zračnoj luci Dubrovnik i Agenciji, te koordinacija i provođenje korektivnih mjera za utvrđene nalaze o nesukladnostima.

Nadalje, u koordinaciji Agencije, a u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i Sigurnosno-obavještajnom agencijom, izmijenjen je i prilagođen novim regulatornim zahtjevima sustav provjere podobnosti osoba, s primjenom od 31. prosinca 2021. godine. Glavna značajka novog sustava je institut proširene provjere podobnosti kojim su obuhvaćene i obavještajne informacije o osobama vezane uz radikalizaciju i terorističke aktivnosti.

Također, temeljem obaveza i nadležnosti određenih Zakonom, Ured je odobrio sljedeće posebne programe zaštite i statuse subjekta zaštite:

1. Aerodromi:
 - 9 odobrenja Programa zaštite (zračne luke).
2. Domaći zračni prijevoznici:
 - četiri odobrenja Programa zaštite, i
 - 10 odobrenja Programa zaštite operatora zrakoplova za komercijalni zračni prijevoz zrakoplovima manjim od 5700 kg MTOM, u sklopu poglavlja 10 Operativnog priručnika – Zaštita;
3. Strani zračni prijevoznici:
 - 6 ocjena usklađenosti Programa zaštite.
4. Ostali subjekti koji primjenjuju mjere zaštite:
 - dva odobrenja Programa zaštite poznatog pošiljatelja,
 - jedno odobrenje Programa zaštite, i
 - tri odobrenja statusa ACC3.

Isto tako, vezano na planiranje, izgradnju i rekonstrukcija zračnih luka te nabave i korištenja zaštitne opreme, tijekom izvještajnog razdoblja nastavljene su aktivnosti vezane uz analizu i odobravanje projektne dokumentacije te konzultacija u svim značajnim projektima.

2.5 Promocija sigurnosti i unaprjeđenja zrakoplovne kulture

Agencija u suradnji s domaćim, inozemnim i međunarodnim organizacijama, zrakoplovnom industrijom i drugim institucijama s područja zračnog prometa, organizira stručne skupove i forume u svrhu razmjene informacija i iskustava te promicanja sigurnosti zračnog prometa. Vodeći se definiranom misijom, Agencija nastoji biti generator i katalizator pozitivnih promjena u zrakoplovnoj industriji Republike Hrvatske.

Težišno područje komunikacije sa zrakoplovnom zajednicom / zrakoplovnim subjektima tijekom izvještajne godine bilo je implementirano kroz Program promocije sigurnosti za 2022. godinu, kao jednog od osnovnih komponenti Nacionalnog programa sigurnosti (SSP). Temeljni ciljevi komunikacije sa zrakoplovnom zajednicom bili su usmjereni na podizanje razine znanja, stručnosti i sigurnosne kulture u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske.

Ostvarenje komunikacijskih ciljeva u 2022. godini provedeno je skupom aktivnosti i mjera koje su obuhvatile:

- aktivnosti vezane uz pregled plovidbenosti većeg broja sportsko rekreativnih zrakoplova na terenu uz organizaciju tematskih stručnih radionica na licu mjesta,
- promociju kulture sigurnosti i pravičnosti te promociju i poticanje izvješćivanja o događajima povezanim sa sigurnošću,
- aktivnosti na poboljšanju distribucije poruka o sigurnosti i promociju sigurnosti u svim domenama zrakoplovstva s posebnim naglaskom na zajednicu generalnog zrakoplovstva,

- izradu i distribuciju materijala za promociju sigurnosti (tematski letci, poster i naljepnice) i ostali promotivni materijali različite zrakoplovne tematike,
- uključivanje zainteresirane stručne javnosti u raspravu oko nacrt prijedloga podzakonskih propisa u području zrakoplovstva,
- aktivnostima promidžbe propisa i uspostave najbolje operativne prakse u operacijama bespilotnih zrakoplova
- informiranje zainteresiranih institucija i organizacija vezano uz operacije bespilotnim zrakoplovima te stalna suradnja s Fakultetom organizacije i informatike u Varaždinu, kao i s Pomorskim fakultetom u Rijeci, na održavanju predavanja za buduće udaljene pilote,
- promoviranje on-line polaganja ispita za udaljene pilote bespilotnih zrakoplova kroz kampanje putem društvenih mreža,
- angažman na različitim društvenim web forumima i portalima koje se posvećene tematici upravljanja bespilotnim zrakoplovima i sigurnosti letačkih operacija,
- promociju Global Reporting Format izvješćivanja o stanju uzletno sletnih staza, i
- međusobne susrete i upoznavanja sa specifičnostima poslova kroz interakcije pilota – doktora – kontrolora zračnog prometa.

Jedna od važnijih planiranih aktivnosti u sklopu Programa promocije sigurnosti za 2022. bilo je održavanje dana otvorenih vrata Agencije na aerodromu Zabok - Gubaševo s naglaskom na sigurnost letačkih operacija prvenstveno sportsko-rekreativnih i bespilotnih zrakoplova. Unatoč visokoj fazi pripreme planirana aktivnost je otkazana zbog nepovoljnih meteoroloških uvjeta.

Stručni skupovi

Programom unapređenja zrakoplovne kulture i promocijom sigurnosti podiže se sveukupna razina svijesti o važnosti sigurnosti u civilnom zrakoplovstvu. Organizacijom stručnih skupova tijekom 2022. godine, spomenuti program je bio namijenjen operatorima zrakoplova, organizacijama za osposobljavanje pilota zrakoplova, pilotima generalnog i sportsko-rekreativnog zrakoplovstva, padobrancima, operatorima sustava bespilotnih zrakoplova, zaštiti prava putnika u zračnom prometu, te zrakoplovnoj zajednici u cjelini s ciljem da Agencija svim dionicima pruži potrebne informacije, podršku, edukaciju i savjete.

Tematska područja obuhvaćena radionicama odnosila su se na sustave bespilotnih zrakoplova, generalnu i sportsko-rekreativnu avijaciju, upravljanje opasnostima od umora kod operatora zrakoplova, upravljanje sustavom sigurnosti kod organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova, implementaciju novih FUEL, AWO i ORO.FC propisa, sigurno izvođenje padobranskih aktivnosti, osobe uključene u održavanje i vođenje kontinuirane plovidbenosti, zaštitu prava putnika u zračnom prometu, sustave upravljanja sigurnošću, te zrakoplovnu medicinu.

Tijekom 2022. godine Agencija je organizirala i održala ukupno 21 ciljanu tematsku radionicu čiji se pregled daje kronološki u nastavku.

Datum	Radionica
Veljača 2022.	Postizanje zadovoljavajuće razine sigurnosti u DTO – osvježanje znanja
	Sustav upravljanja sigurnošću – osvježanje znanja kod ATO-a
Ožujak 2022.	Specijalizirane operacije – osvježanje znanja zapovjednika zrakoplova

Datum	Radionica
	Zrakoplovne priredbe – praktični savjeti za organizatore i sudionike
	SMS (Safety Management System) za zrakoplovno-medicinske centre
	Radionica za organizacije za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima prema izjavljenoj aktivnosti (DTO)
Travanj 2022.	Priprema leta za pilote sportsko rekreativnih zrakoplova
	NOTECHS i Uvod u CBTA (Competence Based Training and Assessment)
	Radionica za operatore aerodroma u svezi primjene Naredbe o zrakoplovnoj sigurnosti ASO-2021-006 i izrade naputaka o uporabi aerodroma
Svibanj 2022.	Prava putnika u zračnom prijevozu
Rujan 2022.	Radionica za opasne robe
	Tri radionice u svezi implementacije novih FUEL, AWO i ORO.FC propisa
Listopad 2022.	Radionica za operatore i udaljene pilote bespilotnih zrakoplova
Prosinac 2022.	Obuka za obnavljanje znanja iz područja zrakoplovne medicine - AME REFRESHER COURSE
	Radionica – Sigurno letjeti parajedrilicama
	Radionica/panel na temu sigurnog izvođenja padobranskih skokova i korištenje padobranske opreme
	Osvježanje znanja za ispitivače zrakoplova - standardizacija rada
	Zaštita prava putnika
	Promocija sigurnosti u području radnog vremena članova posade zrakoplova (FTL)

Tablica 11: Pregled održanih radionica u 2022. godini

Internetske stranice

Tijekom 2022. godine, Agencija je koristila internetske stranice i društvene mreže za:

- pravovremeno obavješćavanje zrakoplovne zajednice i putnika u zračnom prijevozu o svim odlukama, smjernicama i preporukama vezanim uz COVID-19 (NOTAM, EASA Sigurnosni Bilteni, zrakoplovne naredbe i slično.),
- objave i najave održavanja edukativnih radionica, seminara, bilateralnih radnih susreta, regulatornih izmjena u području zračnog prometa, te ostalih aktivnosti iz života i rada Agencije,
- savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, i
- povezivanje zrakoplovne industrije.

Obrasci javnih usluga Agencije objavljivi su na transparentan, lako dostupan način, usmjeren prema korisnicima. Tijekom 2022. godine Agencija je povećala broj objavljenih obrazaca u nekom od e-oblika, pogodnom za elektroničku popunu, a isti trend će nastaviti i u sljedećoj godini.

Poštujući načelo transparentnosti u svom radu te primjenjujući Zakon o pravu na pristup informacijama, Agencija je na internetskim stranicama redovito i ažurno objavljivala informacije i dokumente iz djelokruga rada i nadležnosti kojima se izravno može pristupiti. Prije svih, riječ je o dokumentima koji se vežu uz transparentnost javne nabave i natječaja za radna mjesta. Tako su objavljeni registri ugovora o javnoj nabavi, planovi nabave kao i Godišnja izvješća o radu i Godišnji programi rada Agencije.

Naredbe o zrakoplovnoj sigurnosti i sigurnosne direktive kao i propisi iz nacionalnog zakonodavstva vezano uz zračni promet su objavljeni, ažurirani i dostupni korisnicima na internet stranicama Agencije.

Vezano uz pružanja informacija o problematici bespilotnih zrakoplova, Internet stranice Agencije su učinjene slikovitijima i sadrže detaljne informacije o koracima potrebnim za legalno letenje bespilotnim zrakoplovima što je rezultiralo da velika većina zainteresiranih osoba upućenih na te stranice nije imala daljnjih pitanja niti nejasnoća.

2.6 Upravljanje sigurnosnim rizicima

Sustav upravljanja rizicima je sastavni dio cjelovitog sustava upravljanja Agencije, a kao takav ima zadatak omogućiti učinkovito upravljanje rizicima koji utječu ili bi mogli utjecati na poslovanje Agencije. Sustav upravljanja sigurnosnim rizicima se primjenjuje kako na interne organizacijske opasnosti, tako i na opasnosti vezane uz sigurnost zračnog prometa u cjelini.

Agencija za interne organizacijske opasnosti vodi Registar rizika tzv. „HACZ Hazard Log“ u kojem su identificirane i analizirane potencijalne opasnosti, te definirane mjere za ublažavanje rizika. Tijekom 2022. godine provedena je revizija svih identificiranih opasnosti, relevantnih aktivnosti za kontrolu i ublažavanje prepoznatih rizika, kao i evaluacija njihove učinkovitosti. Proaktivno su analizirane dodatne potencijalne opasnosti i nesukladnosti proizašle iz internih i eksternih nadzora, postupaka uvođenja promjena, te vanjskih utjecaja (rad Agencije bez Vijeća Agencije, suradnja Agencije s Ministarstvom, implementacija novih digitalnih tehnologija itd.) te je Registar rizika adekvatno revidiran.

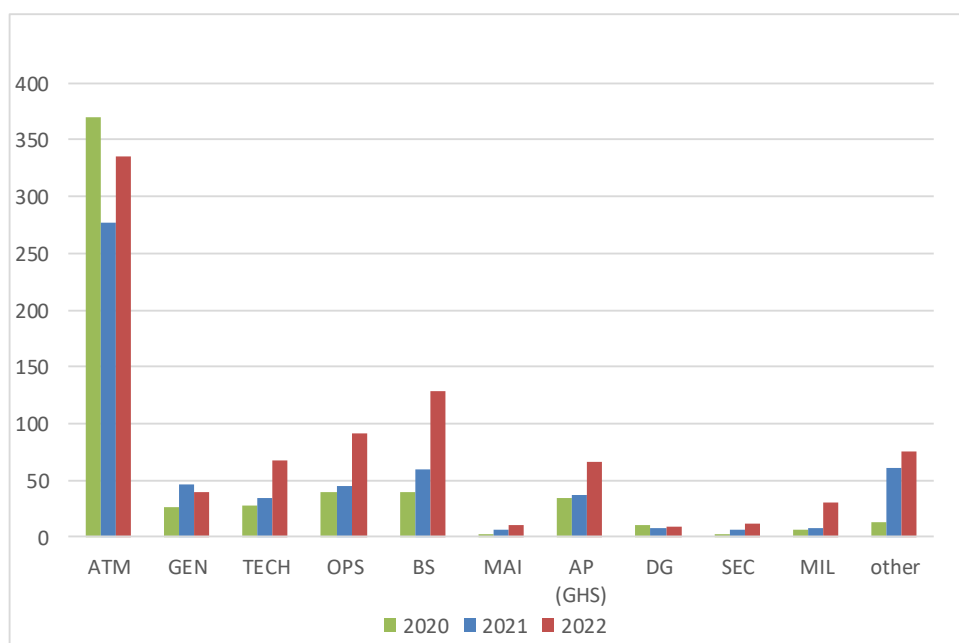
Na sastancima Odbora za sigurnost su se kvartalno analizirala i izvješća o stanju sigurnosti u zračnom prometu koja sumiraju statistički obrađene podatke o događajima povezanim sa sigurnošću o kojima je izvješteno putem sustava obveznog i dobrovoljnog izvješćivanja. Periodičkim izvješćima o sigurnosti pratilo se trendove kretanja pokazatelja performanse sigurnost prema kategorijama i razinama definiranim u Nacionalnom programu sigurnosti u zračnom prometu (u daljnjem tekstu: Nacionalni program sigurnosti).

Prva razina pokazatelja performanse sigurnosti (*TIER I*) su podaci o broju nesreća i ozbiljnih nezgoda u određenom vremenskom razdoblju. Drugu razinu (*TIER II*) predstavljaju podaci o broju događaja kategoriziranih kao nezgode u određenom vremenskom razdoblju. Treću razinu (*TIER III*) čine pokazatelji vezani uz praćenje definiranih specifičnih događaja prema određenim kategorijama, kako je definirano u Nacionalnom programu sigurnosti. To su događaji koji mogu predstavljati rizik za sigurnost civilnog zrakoplovstva, a koji prema procjeni rizika nisu kategorizirani kao nesreće, ozbiljne nezgode i nezgode.

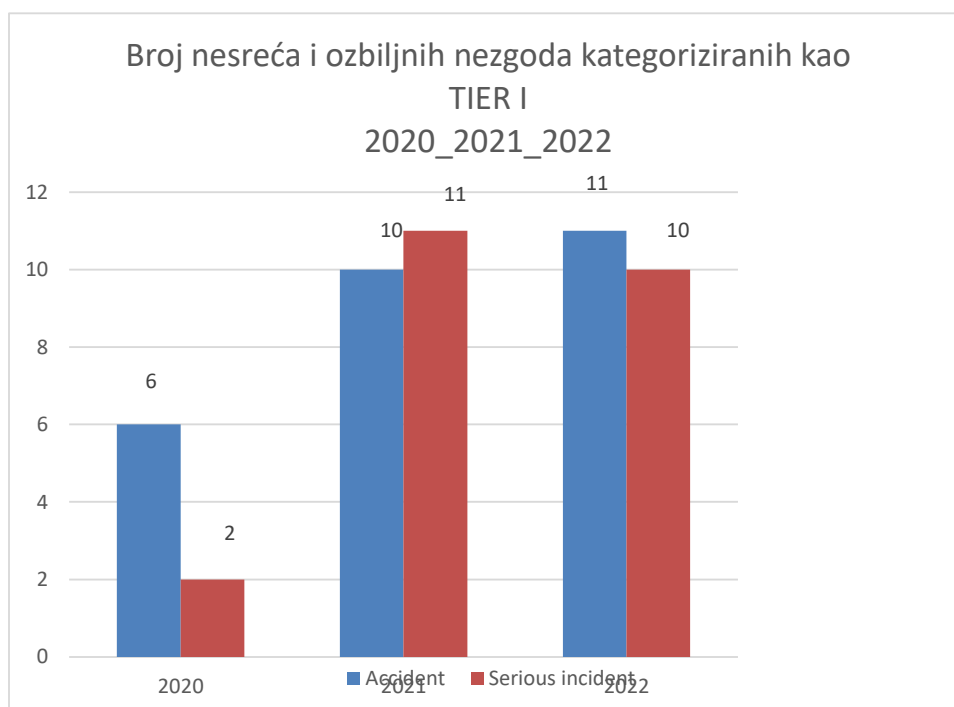
Za potrebe praćenja relevantnih pokazatelja performanse sigurnosti prate se sljedeće kategorije rizika prema smjernicama iz Nacionalnog programa i plana sigurnosti: CFIT (Kontrolirani let u teren), LOC-I (Gubitak kontrole nad zrakoplovom u letu), MAC (Opasno približavanje/gubitak separacije/sudar zrakoplova u zraku), RI (Neodobreni upad na uzletno-sletnu stazu), RE (Izlijetanje s uzletno-sletne staze), ADRM/RAMP (Događaj vezan uz dizajn aerodroma, usluge ili funkcionalnosti), FIRE (Događaji koji uključuju slučajeve požara, dima, para ili probleme oko

regulacije tlaka), OBST (Događaji koji uključuju slučajeve sudara ili mogućeg sudara zrakoplova u letu i statičkih prepreka) i SEC (Događaji nezakonitog ometanja civilnog zrakoplovstva). Za nacionalne rizike dodatno se prate i sljedeći pokazatelji sigurnosti: CNS-ATM specific (Događaji vezani uz probleme funkcionalnog sustava prilikom pružanja CNS usluga), GEN (Događaji vezani uz operacije generalne avijacije), BS/WILD (Događaji sudara ili mogućeg sudara zrakoplova s pticama i divljim životinjama), COM (Događaji vezani uz smetnje na frekvencijama), LAS (Ometanje rada posade laserom) i UAS (Događaji vezani uz operacije bespilotnih zrakoplova).

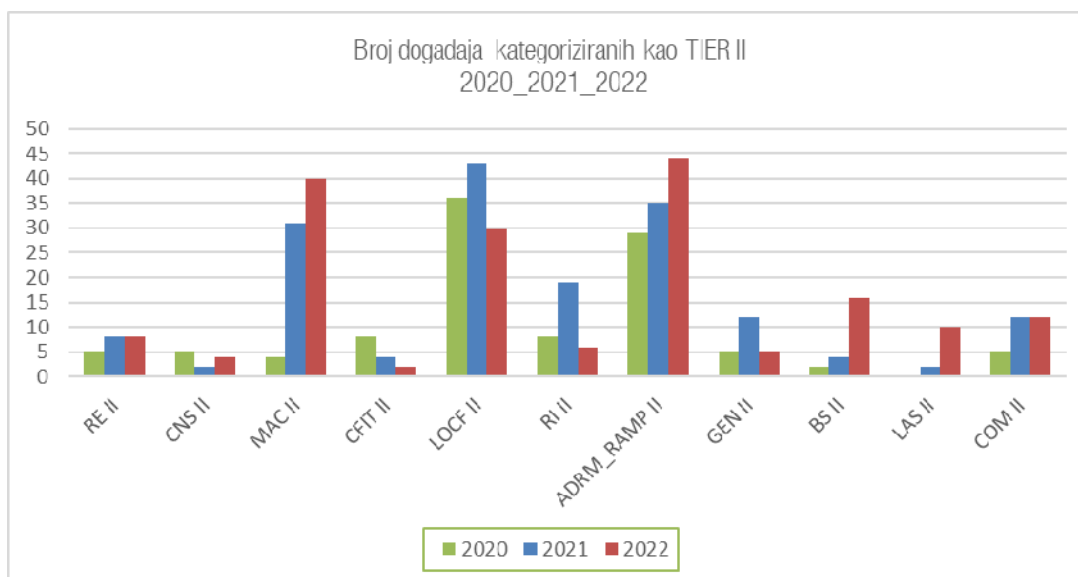
U grafikonima u nastavku prikazani su trendovi kretanja broja događaja tijekom 2022. godine prema postavljenim kategorijama te kategorizacija događaja u civilnom zrakoplovstvu prema SSP pokazateljima Razine I, II i III.

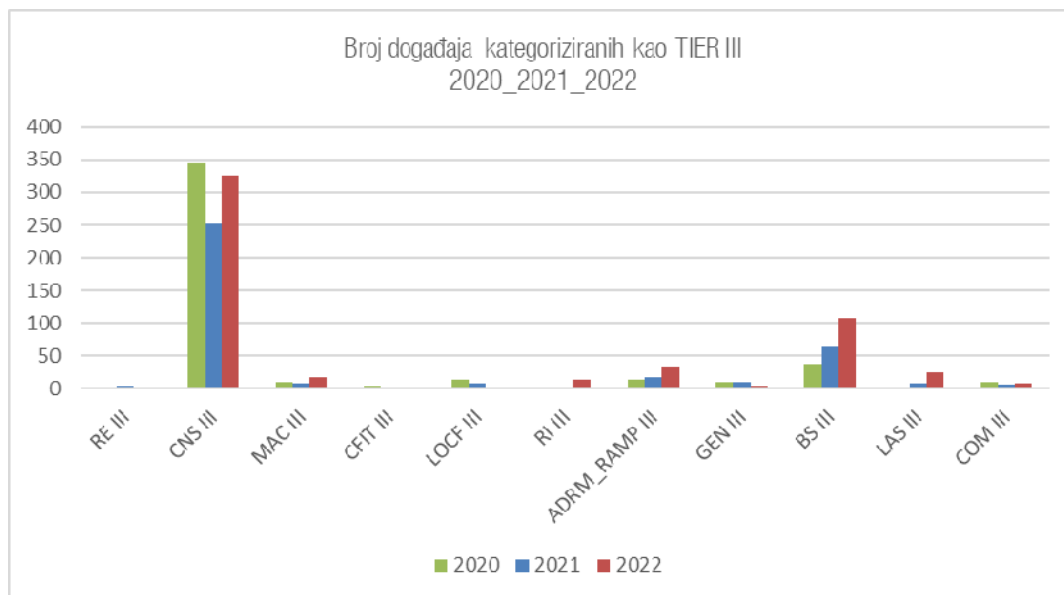
Grafikon 1: Broj događaja u civilnom zrakoplovstvu prema domenama

Grafikon 2: Kategorizacija događaja u civilnom zrakoplovstvu prema SSP pokazateljima Razine I

Grafikon 3: Kategorizacija događaja u civilnom zrakoplovstvu prema ključnom području rizika (KRA) i SSP pokazateljima Razine II

Grafikon 4: Kategorizacija događaja u civilnom zrakoplovstvu prema ključnom području rizika (KRA) i SSP pokazateljima Razine III

Tijekom 2022. godine zaprimljeno je ukupno 891 izvješća o događajima, što ukazuje na pozitivne trendove u jačanju kulture izvješćivanja u odnosu na prethodne dvije godine, kada je zabilježen značaja pad aktivnosti uslijed pandemije.

Prema SSP pokazateljima Razine I (nesreće i ozbiljne nezgode) nema promjena u trendu kretanja u odnosu na prethodnu godinu. Većina nesreća i ozbiljnih nezgoda vezana je uz aktivnosti generalne avijacije i letačke operacije jedrilica i parajedrilica. U skladu sa zaključcima provedene analize i Programom unaprjeđenje zrakoplovne kulture i promocije sigurnosti u zrakoplovnoj zajednici, u studenom 2022. godine organizirana je radionica na temu sigurnost letenja parajedrilica i pripreme leta. Također, s obzirom na relativno nisku stopu izvješćivanja o događajima u domeni generalne avijacije, Agencija u sklopu redovnih nadzora i prilikom održavanja radionica sa zrakoplovnom zajednicom kontinuirano radi na promociji sustava izvješćivanja.

U kategoriji SSP pokazatelja Razine II (nezgode) zabilježen je rast MAC i ADRM indikatora bez zajedničkog uzroka koji bi ukazivao na sustavne nedostatke. Izvješća vezana uz nedostatak osoblja i prometno zagušenje na aerodromima tijekom ljetne sezone za sada ne ukazuju na sustavni problem, ali operacije pružanja zemaljskih usluga su intenzivnije nadzirane tijekom ljetnih mjeseci putem nenajavljenih inspekcija.

Porast broja događaja zabilježen je u području BS/WILD zbog čega je provedena detaljna statistička obrada podataka i analiza potencijalnih uzroka. Zaključak je da je povećanje pojave/sudara ptica na nekim aerodromima urokovalo dvogodišnje smanjenje broja operacija zrakoplova (2020/2021) uslijed pandemije COVID-19. Na pojedinim aerodromima uočeno je i unaprjeđenje kulture izvješćivanja u odnosu na prethodne dvije godine što je rezultiralo i povećanjem u broju izvješća vezanih uz događaje pojave/sudara ptica na aerodromima.

Najveći broj izvješća prema SSP pokazateljima Razine III i dalje se bilježi u domeni ATM specifičnih događaja. Uglavnom se radi o ispadima i automatskim pokretanjima primarnih radara, te ispadima i kvarovima CNS opreme (uglavnom zbog loših vremenskih uvjeta). Ovi tehnički događaji su u najvećoj mjeri kategorizirani kao događaji bez utjecaja na sigurnost, nisu direktno vezani uz operacije zrakoplova i nemaju zajednički sustavni uzrok. U ovoj kategoriji zabilježen je i veći broj izvješća vezanih uz ometanje zrakoplova laserskim osvjetljenjem, zbog čega je inicirana nova kampanja promocije i podizanja svijesti javnosti na opasnosti ovakvog postupanja.

Zbog uvođenja novog ECCAIRS 2 sustava za izvješćivanje o događajima povezanim sa sigurnošću, nesrećama, ozbiljnim nezgodama i nezgodama zrakoplova, te razvoja novih funkcionalnosti potrebnih za učinkovito upravljanje događajima, proces izvješćivanja i moderiranja događaja se i tijekom 2022. godine odvijao paralelno kroz ECCAIRS 1 i ECCAIRS 2 sustav. Agencija je u suradnji s Agencijom za istraživanje nesreća aktivno pratila rad grupe koja u okviru EASA-e radi na razvoju i testiranju nove verzije ECCAIRS 2.0 sustava. U više navrata tijekom 2022. godine organizirane su on-line radionice /webinari s predstavnicima industrije u svrhu promocije izvješćivanja putem novog ECCAIRS sustava.

Uz svakodnevne aktivnosti vođenja ECCAIRS 2 sustava Ured upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa je radio na implementaciji zahtjeva vezanih uz zajednički europski sustav klasifikacije rizika, nove metodologije koja omogućava da se na temelju agregiranih informacija utvrde ključna područja rizika, te da se utvrde i klasificiraju razine rizika koji svaki događaj ima na sigurnost zračnog prometa. Procjenu rizika sigurnosti događaja prema ERCS metodologiji provodila je "ERCS Radna grupa", sastavljena od predstavnika svih operativnih odjela Agencije, a usuglašena ERCS evaluacija rizika bilježila se u ECCAIRS bazi.

Nastavno na uvođenje svih ovih promjena u svibnju 2022. godine pripremljeno je i objavljeno novo izdanje HACZ Priručnika sustava upravljanja sigurnošću, te predložene potrebne izmjene Nacionalnog programa sigurnosti.

2.7 Rad na izradi nacrtu prijedloga podzakonskih propisa

Sukladno težišnim aktivnostima definiranim Godišnjim programom rada za 2022. godinu, Agencija kao nadležno tijelo za izradu nacrtu prijedloga podzakonskih propisa iz područja svoje nadležnosti kontinuirano vodi računa o pravovremenom planiranju i izradi potrebnih nacrtu propisa, u skladu s regulatornim promjenama u Republici Hrvatskoj i EU te potrebama zrakoplovne zajednice.

2.7.1 Pravilnici i ostale regulatorne aktivnosti

Tijekom 2022. godine Agencija je dovršila i dostavila resornom Ministarstvu u proceduru donošenja četiri pravilnika čije je donošenje bilo predviđeno Godišnjim programom rada:

1. Pravilnik o pružanju zemaljskih usluga (»Narodne novine« broj 84/2022),
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/373 o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor (»Narodne novine« broj 129/2022),
3. Pravilnik o upravljanju zračnim prostorom (»Narodne novine« broj 20/2023), i
4. Pravilnik o oblikovanju i utvrđivanju načina, postupaka i drugih uvjeta za sigurno uzlijetanje i slijetanje zrakoplova.(»Narodne novine« broj 39/2023).

Izrada nacrtu Pravilnika o izdavanju svjedodžbe aerodroma i odobrenja za uporabu aerodroma koji je također bio planiran, zahtijevala je dodatne resurse zbog značajnih izmjena koje iziskuju suradnju više odjela Agencije, usklađivanje s najavljenim izmjenama relevantnih EU propisa te analizu postojećih problema u praksi kako bi novi propis iste adresirao na primjereni način. Nacrt Pravilnika o hitnoj medicinskoj službi na aerodromu također nije bilo moguće završiti bez dodatne analize, odnosno usklađivanja s propisima iz sektora zdravstva te je donošenje oba nacrtu predviđeno za 2023. godinu. Izrada nacrtu Pravilnika o uvjetima kojima moraju udovoljavati instruktori i ispitivači članova kabinske posade zrakoplova je radi ograničenih resursa odgođen, a zbog već postojećeg ASO-a koji trenutno regulira nevedena pitanja, rad na novom pravilniku nije bio prioritet.

Rad na planiranim nacrtima pravilnika djelomice je bio usporen i potrebom rada na izradi nekoliko dodatnih, neplaniranih nacrtu pravilnika, a sve sa ciljem usklađivanja s europskim propisima te pripremom za uvođenje

aura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. Tako su tijekom 2022. godine poslani u resorno ministarstvo te u većoj mjeri i doneseni sljedeći pravilnici:

1. Pravilnik o aerodromima (»Narodne novine« broj 47/2022),
2. Pravilnik o provedbi Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/317 o utvrđivanju programa performansi i sustava utvrđivanja naknada u okviru jedinstvenog europskog neba,
3. Pravilnik o visini naknade za utvrđivanje stručne sposobnosti zrakoplovnog osoblja te utvrđivanje udovoljavanja uvjeta za izdavanje, produžavanje, obnavljanje i priznavanje dozvole, ovlaštenja i posebnih ovlasti zrakoplovnog osoblja (»Narodne novine« broj 119/2022),
4. Pravilnik o visini naknade za izvršeni pregled i provjeru plovidbenosti zrakoplova (»Narodne novine« broj 121/2022),
5. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Hrvatskog registra civilnih zrakoplova (»Narodne novine« broj 121/2022),
6. Pravilnik o načinu vođenja očevidnika i izgledu iskaznice zrakoplovnog inspektora (»Narodne novine« broj 137/2022), i
7. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o utvrđivanju visine naknada za rad Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo (»Narodne novine« broj 5/2023).

Osim navedenih pravilnika, Agencija je tijekom 2022. godine objavila i novu reviziju Naredbe o zrakoplovnoj sigurnosti ASO-2020-001: Popis originatora podataka i podaci koji se objavljuju putem proizvoda zrakoplovnih informacija te obveza sklapanja sporazuma.

Agencija je nastavila pratiti objavljivanje ICAO državnih pisama (*ICAO State Letters*) radi pravodobnog informiranja o planiranim ili usvojenim izmjenama ICAO standarda i preporučene prakse i drugim pitanjima vezanim za djelovanje ICAO organizacije.

Osim uobičajenih aktivnosti navedenih u ovom poglavlju vezanih za pripremu nacrtu podzakonskih propisa, potrebno je naglasiti kako je tijekom 2022. godine značajan dio resursa Agencije uložen u rad na nacrtu novoga Zakona o zračnom prometu. Uzimajući u obzir sva identificirana otvorena pitanja vezana za djelokrug rada Agencije, ali i potrebu koordinacije s drugim državnim tijelima po pojedinim temama koje regulira nevedeni Zakon, svi odjeli Agencije sustavno su tijekom cijele godine radili na novom tekstu Zakona sa ciljem usklađivanja sa svim primjenjivim pravnim aktima Europske unije i međunarodnim standardima. Sve dogovorene izmjene poslone su resornom Ministarstvu sa ciljem njihovog prezentiranja unutar Radne skupine za izradu nacrtu prijedloga Zakona o zračnom prometu.

Također, osim nadzora primjene propisa o obveznim osiguranjima, Agencija aktivno sudjeluje i u izradi odnosno izmjenama navedenih propisa. Uzimajući u obzir uočene probleme u praksi i potrebu boljeg definiranja postojećih odredbi, posebice vezanih za novije domene civilnog zrakoplovstva poput sustava bespilotnih zrakoplova, Agencija je sudjelovala u radu na izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu i u suradnji s Ministarstvom financija te Hrvatskom agencijom za nadzor financijskih usluga predložila nekoliko izmjena navedenog Zakona vezanih za zračni prijevoz

2.7.2 Praćenje EU propisa i nacrtu EU propisa

Agencija je uključena u donošenje novih EU propisa, prvenstveno kroz sudjelovanje u radu radnih grupa, komitoloških odbora i drugih tijela koja rade na izradi nacrtu EU propisa. Na ovaj način osigurana je zastupljenost interesa svih dionika u civilnom zrakoplovstvu tijekom izrade novih propisa, ali i pravovremeno planiranje implementacije novih propisa, sukladno rokovima objavljenima u IKOS bazi Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

Tijekom 2022. godine, europski zakonodavac je posebnu pažnju posvetio daljnjoj razradi standarda iz područja zaštite zračnog prometa i zahtjeva za licenciranje zrakoplovnog osoblja, bespilotne zrakoplove, plovidbenost zrakoplova i letačke operacije. Dodatno, izglasano je i donošenje novog regulatornog paketa vezanog za kibernetičku sigurnost u zrakoplovstvu koji zahtjeva novu vrstu specifičnog znanja u civilnim zrakoplovnim vlastima svih država članica.

Sve navedene regulatorne promjene Agencija redovno prati te priprema njihovu implementaciju, sukladno svojim internim procedurama.

2.8 Ekonomska regulacija u zračnom prometu

U pogledu ekonomske regulacije u zračnom prometu, sukladno Zakonu i podzakonskim aktima propisanim kriterijima, Agencija je nadležna za utvrđivanje jediničnih cijena rutnih i terminalnih naknada koje plaćaju zračni prijevoznici, za odobravanje cjenika i naknada zračnih luka te za nadzor ekonomske sposobnosti operatora zrakoplova i operatora aerodroma.

2.8.1 Utvrđivanje jediničnih cijena rutnih i terminalnih naknada

U skladu s odredbama Pravilnika o utvrđivanju rutnih i terminalnih naknada, Agencija utvrđuje jedinične cijene rutnih i terminalnih naknada za naplatne zone u Republici Hrvatskoj u skladu s EUROCONTROL-ovim Sustavom rutnih naknada i odgovarajućim EU propisima. Agencija je u 2022. godini, u propisanom postupku, utvrdila jedinstvenu konačnu bazu troškova i konačnu jediničnu cijenu rutnih naknada Republike Hrvatske za 2023. godinu te iste uputila u daljnji postupak donošenja pred Proširenim odborom za rutne naknade (*Enlarged Committee for Route Charges*) EUROCONTROL-a. Isto tako, Agencija je utvrdila konačnu bazu troškova i konačnu jediničnu cijenu terminalnih naknada Republike Hrvatske za 2023. godinu.

2.8.2 Odobravanje cjenika i naknada zračnih luka

U skladu s člankom 42. Zakona i člankom 4. Pravilnika o naknadama zračnih luka, Agencija odobrava cjenike naknada zračnih luka i njihove izmjene. Agencija odobrava unutar cjenika naknada zračnih luka tzv. regulirane usluge pri čemu se svaka korekcija cjenika reguliranih usluga pomno ispituje u skladu s važećom regulativom i obvezom zračnih luka o razdvajanju financijskih tokova.

Tako je Agencija tijekom 2022. godine zaprimila jedan zahtjev u svezi s odobravanjem cjenika reguliranih naknada zračnih luka i to u dijelu odobrenja poticaja. Zračna luka Split zatražila je odobrenje poticaja zračnim prijevoznicima po broju odlazećih putnika u pred i post sezoni. Primljen je i usvojen i zahtjev Međunarodne zračne luke Zagreb d.d. za revizijom Cjenika naknada zračne luke zbog usklađenja s inflacijom sukladno Ugovoru o koncesiji za izgradnju i upravljanje Zračnom lukom Zagreb.

2.8.3 Nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske

Operatori aerodroma

Na osnovu Pravilnika o izdavanju svjedodžbe aerodroma i odobrenja za uporabu aerodroma utvrđuje se potreba procjenjivanja financijskog položaja operatora aerodroma u okviru izdavanja i redovitog nadzora imatelja svjedodžbe aerodroma.

Pregled ekonomske sposobnosti operatora aerodroma kontinuirani je posao koji se obavlja tijekom cijele godine. Djelokrug rada ne uključuje samo verifikaciju i kontrolu dokumentacije, već ima i savjetodavnu ulogu te obuhvaća i kontinuirani nadzor primjene važećih računovodstvenih propisa. Isto tako, Pravilnikom o pružanju zemaljskih usluga predviđa se razdvajanje računa (konta) za djelatnost zemaljskih usluga od računa za druge djelatnosti u skladu s važećom komercijalnom praksom.

Tijekom 2022. godine pregledana su financijska izvješća, planovi poslovanja i ostala financijska dokumentacija sljedećih operatora aerodroma: Zračna luka Pula d.o.o., Aerodrom Brač d.o.o., Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Zračna luka Split d.o.o., Međunarodna Zračna luka Zagreb d.d., Zračna luka Zadar d.o.o., Zračna luka Osijek d.o.o., Zračna luka Rijeka d.o.o. i Zračno pristanište Mali Lošinj d.o.o.

Pandemija bolesti COVID-19 ostavila je posljedice na financijsko poslovanje zračnih luka. Stoga je Agencija i 2022. godine posebnu pozornost obratila na područje osiguranja likvidnosti i solventnosti zračnih luka radi nesmetanog obavljanja djelatnosti.

Analize financijskih izvješća su pokazale da su poslovanja zračnih luka u 2021. godini bila bolja od planiranih, a ostvareni rezultat znatno bolji u usporedbi s godinom ranije. To pokazuju financijski i prometni učinci, a pozitivna kretanja, unatoč turbulentnom okruženju, nastavila su se i u 2022. godini. Podaci o prometu nadmašuju plan, te se može pretpostaviti i bolji financijski rezultat i za 2022. godinu. Većina zračnih luka raspolaže dovoljnom razinom obrtnog kapitala, te likvidnost i solventnost nije ugrožena, a sve financijske obaveze uredno se podmiruju.

Kao potporu poslovanju zračne luke i dalje primjenjuje mjere racionalizacije troškova, a neke i dalje ovise o državnoj ili pomoći vlasnika, te različitim mogućnostima dodatnih kreditnih zaduženja.

Operatori zrakoplova

U skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici, Agencija je ovlaštena utvrđivati financijski položaj operatora zrakoplova. Analiza financijskih izvještaja temelji se na horizontalnoj i vertikalnoj analizi uz korištenje financijskih pokazatelja kao što su: pokazatelji likvidnosti, pokazatelji zaduženosti, pokazatelji aktivnosti, pokazatelji ekonomičnosti, pokazatelji profitabilnosti uz utvrđivanje iznosa odgovarajućeg neto kapitala.

Tijekom 2022. godine pregledana je financijska dokumentacija u okviru kontinuiranog praćenja valjanosti postojećih operativnih licencija sljedećih operatora: Croatia Airlines d.d., Air Pannonia d.o.o., Jung Sky d.o.o., Winair d.o.o., ETF Airways d.o.o., FlyAir 41 d.o.o., te Trade Air d.o.o.

Kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19 dovela je do velikog pada cijene najma zrakoplova te raspoloživosti zrakoplova na tržištu. Hrvatski operatori nastavili su koristiti tu priliku pa su tako tri operatora povećavala svoju flotu u 2022. godini: ETF Airways d.o.o. za jedan B737-800, FlyAir 41 d.o.o. za jedan zrakoplov A319, te Trade Air d.o.o. za jedan zrakoplov tipa A320. Obzirom da je proširenje flote navedenih operatora predstavljalo značajno povećanje, za svako uvođenje novog zrakoplova u flotu navedenih operatora Agencija je provela dodatnu provjeru financijske sposobnosti.

Najveći naglasak u okviru procjene financijskog položaja operatora stavljen je na likvidnost, te moguću potporu vlasnika ili kreditnu sposobnost.

Temeljem važeće regulative Agencija je donijela dvije uvjetne procjene financijskog položaja i to nacionalnog prijevoznika, Croatia Airlines d.d. i FlyAir 41 d.o.o., dok su za ostale operatore donesene dostatne (bezuvjetne) procjene financijske sposobnosti.

2.9 Odobravanje letova

Odsjek odobravanja letova obavlja poslove odobravanja komercijalnog zračnog prijevoza inozemnim zračnim prijevoznicima iz trećih zemalja u linijskom i povremenom prometu, prijevoza opasnih roba zrakom, letova inozemnih zrakoplova koji nemaju standardnu svjedodžbu o plovidbenosti te odobravanja letačkih operacija i aktivnosti koje se smiju izvoditi samo uz odobrenje Agencije. Također izdaje suglasnosti na zahtjeve za izdavanje

pojedinačnih i godišnjih diplomatskih odobrenja za letenje inozemnih državnih zrakoplova u hrvatskom zračnom prostoru za koje odobrenja izdaje ministarstvo nadležno za vanjske i europske poslove (u daljnjem tekstu: MVEP).

Struktura i broj predmeta po vrstama izdanih odobrenja u 2022. godini vidljiva je u tablici:

Struktura predmeta Odsjeka odobravanja letova	
Suglasnosti za godišnja diplomatska odobrenja za prelete i slijetanja inozemnih državnih zrakoplova	35
Suglasnosti za pojedinačna diplomatska odobrenja za prelete i slijetanja inozemnih državnih zrakoplova	156
Odobrenja za obavljanje usluga linijskog zračnog prijevoza inozemnim zračnim prijevoznicima	60
Odobrenja za obavljanje usluga povremenog zračnog prijevoza inozemnim zračnim prijevoznicima	189
Preleti i slijetanja inozemnih civilnih zrakoplova s opasnim robama	8
Letovi inozemnih zrakoplova koji nemaju standardnu svjedodžbu o plovidbenosti	35
Radovi iz zraka inozemnih operatora zrakoplova	2
Odobrenja letačkih operacija koje nisu zračni prijevoz	107
Ostalo	3
UKUPNO	595

Tablica 12: Struktura i broj predmeta za odobravanje letova u 2022. godini

Odobravanje komercijalnog zračnog prijevoza prijevoznicima iz trećih zemalja

Odsjek je izdavao odobrenja za obavljanje linijskog zračnog prometa operativnim i marketinškim prijevoznicima iz trećih zemalja posebno za ljetni te zimski red letenja sukladno uvjetima utvrđenim odredbama međunarodnih sporazuma. Prometna prava koja se nisu obavljala temeljem bilateralnih ili mnogostranih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku odobravana su uz prethodno mišljenje MMPI.

Prometna prava u povremenom prometu odobravana su prijevoznicima trećih zemalja za *ad hoc* čarter letove za vlastite potrebe pravnih i fizičkih osoba te taksi letove temeljem sklopljenih ugovora o prijevozu između naručitelja i prijevoznika. Isto tako, izdavana su odobrenja za serije povremenih letova u sklopu turističkih paket-aranžmana (*inclusive tour* čarter letovi), prijevoza robe te letova za posebne događaje sportskog karaktera. Prometna prava četvrte, pete i sedme zračne slobode odobravana su temeljem dostavljenih izjava o suglasnosti hrvatskih zračnih prijevoznika i pozitivnog mišljenja MMPI, kada je isto bilo primjenjivo.

Odsjek je izdavao odobrenja zračnim prijevoznicima trećih zemalja za prijevoz opasnih roba zrakom u preletu ili sa slijetanjem/uzlijetanjem, a temeljem odredbi posebnih propisa koji uređuju siguran prijevoz opasne robe zrakom Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO). Izdavana su i odobrenja za prijevoz opasne robe zabranjene za prijevoz zrakom u normalnim okolnostima, a na temelju izuzeća kojeg izdaje inspektor za opasne robe nakon provedenog posebnog postupka.

Iako je broj zahtjeva u odnosu na prethodnu godinu smanjen, bitno je napomenuti kako je u izvještajnoj godini kod prijevoznika trećih zemalja uočen porast sklapanja ugovora o zakupu zrakoplova s posadom (*wet lease in*) sa EU prijevoznicima i prijevoznicima trećih zemalja. Navedeno je znatno utjecalo na rad Odsjeka posebice tijekom vršnog opterećenja u ljetnim mjesecima jer je rješavanje iziskivalo kompleksniju provjeru neophodne dokumentacije temeljem koje se izdavalo odobrenje ili dopuna postojećeg odobrenja.

Odsjek je isto tako u postupku odobravanja linijskih i povremenih serija letova surađivao s Uredom zaštite zračnog prometa radi pribavljanja programa zaštite inozemnih prijevoznika te provjere ACC3 statusa kada je to bilo primjenjivo.

Letačke operacije i aktivnosti za koje je potrebno odobrenje Agencije

Odsjek je rješavao zahtjeve inozemnih i hrvatskih operatora zrakoplova za obavljanje letačkih operacija i drugih aktivnosti koje se prema europskim i nacionalnim propisima smiju obavljati samo uz odobrenje Agencije.

Odobravane su operacije izvanaerodromskog slijetanja i uzlijetanja avionima inozemnih i hrvatskih operatora u nekomercijalne turističke i sportsko-rekreativne svrhe kao i operacije izvanaerodromskog slijetanja i uzlijetanja helikoptera inozemnim operatorima u svrhu obavljanja komercijalnog zračnog prijevoza, nekomercijalnih operacija, specijaliziranih operacija (radova iz zraka) te izvanaerodromskih letačkih operacija koje se obavljaju s/na privatna plovila usidrenih u teritorijalnim vodama Republike Hrvatske.

Na zahtjev aeroklubova i sukladno dostavljenim planovima izvanaerodromskih skokova izdavana su odobrenja za izvanaerodromske skokove padobranom za potrebe njihovih redovitih klupskih aktivnosti.

Odobrenja za obavljanje komercijalnih specijaliziranih operacija (radova iz zraka) izdavana su operatorima treće zemlje u svrhu distribucije cjepiva za lisice koje se obavljaju dva puta godišnje (proljetna i jesenska akcija).

Letovi ispod minimalnih visina odobravani su ovisno o vrsti operacije koje su operatori zrakoplova izvodili (specijalizirane operacije visokog rizika (izbacivanje i raspršivanje iz zrakoplova u letu), snimanja iz zraka, operacije helikoptera s podvješanim teretom i sl.), a temeljem zadovoljavajuće procjene rizika koju je izradio operator zrakoplova ili odobrenja za prekogranične komercijalne operacije visokog rizika kada su se letovi izvodili iznad gusto naseljenih područja gradova i naselja ili iznad skupina ljudi na otvorenom.

U suradnji s Odjelom plovidbenosti, odobravani su letovi inozemnih zrakoplova koji ne posjeduju standardnu svjedodžbu o plovidbenosti već specijalnu ili ograničenu svjedodžbu o plovidbenosti, dopuštenje za letenje ili sličan dokument kojeg je izdala zrakoplovna vlast države registracije zrakoplova.

2.10 Vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova

Vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova obuhvaća: upis zrakoplova, dodjeljivanje registarskih oznaka i registarskog broja, upis podataka i upis promjene podataka, brisanje zrakoplova iz Registra, izdavanje rješenja i potvrda o registraciji i brisanju zrakoplova te kontinuirano praćenje i ažuriranje podataka (vlasništvo, založno pravo, operator, podaci o zrakoplovu). Registar je javna knjiga za koju se smatra da potpuno i istinito odražava činjenično i pravno stanje zrakoplova. Izvadci iz Registra imaju dokaznu snagu javnih isprava.

Na dan 31. prosinca 2021. godine, u Registar je bilo upisano 352 zrakoplova od kojih je, prema evidenciji Odjela plovidbenosti, 179 imalo važeću svjedodžbu o plovidbenosti zrakoplova, odnosno važeće dopuštenje za letenje.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. godine, zaprimljeno je 748 zahtjeva koji se odnose na vođenje Registra od kojih je riješeno njih 747, sukladno tablici koja slijedi:

VRSTA PREDMETA	ZAPRIMLJENO	RJEŠENO
Upis zrakoplova	18	17
Brisanje zrakoplova	4	4
Upis i promjena podataka	29	29
Izdavanje izvataka i sličnih podataka iz Registra	665	665
Rezervacija registracijske oznake i rednog broja u Registru	21	21

VRSTA PREDMETA	ZAPRIMLJENO	RJEŠENO
Odobrenje odstupanja od pravilnikom propisanih dimenzija registracijske oznake	7	7
Ostalo	4	4
UKUPNO	748	747

Tablica 13: Struktura predmeta u Hrvatskom registru civilnih zrakoplova u 2022. godini

Tijekom 2022. godine preko Državne Sabirnice (GSB) i EMPIC softvera koji Agencija koristi omogućeno je da podatke iz Registra koriste Ministarstvo pravosuđa i uprave i Financijska agencija (FINA), čime se nastavio rad na digitalizaciji i sve lakšoj razmjeni podataka kojima Agencija kao javnopravno tijelo raspolaže. Agencija je, u skladu s potpisanim Sporazumom o suradnji i Protokolom za razmjenu podataka između Agencije i Porezne uprave, svaku promjenu podataka i informacija o zrakoplovima registriranim u Republici Hrvatskoj dostavila i Poreznoj upravi. Cilj navedenih dokumenata je pravovremena dojava novog upisa zrakoplova kao i promjena u evidencijama Agencije, sa svrhom stvaranja Imovinske kartice za potrebe Porezne uprave.

U skladu s europskim pravnim okvirom vezanim za obavezu provjeru zrakoplova u Schengenskom informacijskom sustavu (SIS baza), izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Hrvatskog registra civilnih zrakoplova, omogućeno je uspješno povezivanje postupka upisa zrakoplova u Registar i navedene provjere u SIS bazi, koja je u nadležnosti MUP-a, u svrhu provjere jesu li zrakoplovi koji su u postupku registracije ukradeni, nezakonito prisvojeni, izgubljeni ili traženi kao dokaz u kaznenom postupku.

2.11 Rješavanje o pritužbama za zaštitu prava putnika

Temeljem odredbi Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu, Agencija je nadležno tijelo za mirno rješavanje sporova između putnika i prijevoznika, odnosno operatora aerodroma, kako je predviđeno Uredbom (EZ) 261/2004 te Uredbom (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu.

Nakon dvogodišnjeg smanjenog broja prigovora zbog pandemije, 2022. godina donijela je ponovni rast putničkih prigovora, što je i vidljivo iz tablice u nastavku.

Godina	Vrsta prigovora					Ukupno
	Otkazan let	Duže kašnjenje	Uskraćen ukrcaj	Osoba sa smanjenom pokretljivošću	Premještaj u nižu klasu	
2012.	-	1	1	-	-	2
2013.	7	42	2	-	-	51
2014.	11	67	1	1	-	80
2015.	62	196	18	-	-	276
2016.	77	164	8	1	-	250
2017.	150	361	10	-	-	521
2018.	334	561	19	1	-	915
2019.	352	939	47	2	1	1341

Godina	Vrsta prigovora					Ukupno
	Otkazan let	Duže kašnjenje	Uskraćen ukrcaj	Osoba sa smanjenom pokretljivošću	Premještaj u nižu klasu	
2020.	524	205	16	-	-	745
2021.	242	100	27	-	-	369
2022.	284	264	39	-	-	587

Tablica 14: Pregled broja prigovora vezanih uz zaštitu prava putnika

U odnosu na prethodne godine, putnički prigovori više nisu bili usko vezani za neposredne posljedice pandemije (npr. otkazani letovi, izdani voucheri i sl.) već za ranije poznate poremećaje u prometu uzrokovane vremenskim neprilikama, restrikcijama kontrole zračnog prometa, operativnim odlukama prijevoznika, ali i štrajkom osoblja zračnih prijevoznika, aerodromskog osoblja ili osoblja kontrole zračnog prometa, kojih je tijekom 2022. godine bilo nešto više nego prijašnjih godina.

S obzirom na relativno čestu objavu novih presuda Europskog suda vezanih za primjenu Uredbe (EZ) 261/04 kao i smjernice Europske komisije upućene državama članicama, Agencija je davno prepoznala potrebu kontinuiranog rada sa zrakoplovnom zajednicom kako bi osigurala visoki nivo primjene putničkih prava. S tim ciljem organizirane su dvije radionice sa predstavnicima prijevoznika, zračnih luka, turističkih agencija i drugih nadležnih tijela, sve kako bi se navedene sudionike koji na različite načine primjenjuju propise o zaštiti prava putnika upoznao sa postojećim regulatornim okvirom, primjerima iz prakse te pomoglo oko svih nejasnih ili otvorenih pitanja.

Osim svega navedenog, predstavnici Agencije redovno sudjeluju u radu Europske komisije i njene radne grupe posvećene zaštiti prava putnika i standardizaciji postupanja nadležnih tijela država članica.

2.12 Aktivnosti vezane uz upravljanje zračnim prometom

Tijekom 2022. godine, Agencija je vezano na upravljanje zračnim prometom provodila aktivnosti na implementaciji lokalnog plana implementacije jedinstvenog europskog neba te izradi i monitoriranju Plana performansi Republike Hrvatske.

2.12.1 Lokalni plan implementacije jedinstvenog europskog neba

Republika Hrvatska je potpisala i ratificirala Međunarodnu konvenciju o suradnji o sigurnosti zračne plovidbe s Europskom organizacijom za sigurnost zračne plovidbe - EUROCONTROL (Zakon o potvrđivanju Protokola s usuglašenom Međunarodnom konvencijom o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe - EUROCONTROL («Narodne novine», Međunarodni ugovori broj 8/05). Jedna od obaveza koja proizlazi iz Konvencije je sudjelovanje u projektu Europskog plana implementacije jedinstvenog europskog neba (*European Single Sky Implementation Plan* –ESSIP). ESSIP predstavlja zajednički dogovoren plan provedbe obaveza koje proizlaze iz regulative jedinstvenog europskog neba, s ciljem poboljšanja europske mreže zračnog prometa koji ima sljedeće ciljeve: povećanje ekonomičnosti, kapaciteta i sigurnosti zračnog prometa te povećanje zaštite okoliša. Temeljem ESSIP-a se razvijaju lokalni planovi implementacije jedinstvenog europskog neba (*Local Single Sky Implementation Plan* - LSSIP) na razini država pa tako i LSSIP Republike Hrvatske.

U 2022. godini, Agencija je zajedno s ostalim dionicima sudjelovala u izradi LSSIP dokumenta razine 1 (tekstualni dokument) i razine 2 (baza podataka LSSIP ciljeva). Nadležnost Agencije unutar LSSIP dokumenta je nadzor

sigurnosti prilikom implementacije pojedinog cilja LSSIP, što se provodi kontinuirano nakon zaprimljene notifikacije od strane HKZP-a i/ili zračnih luka.

2.12.2 Plan performansi Republike Hrvatske

Pojavom pandemije bolesti COVID – 19 proces odobravanja planova za treće referentno razdoblje (2020. – 2024.) pomaknut je za 2022. godinu. Revidirani Plan performansi Republike Hrvatske i popratna dokumentacija, sukladno regulativi, dostavljeni su Europskoj komisiji krajem 2021. godine na ocjenu i odobrenje, a dana 13. travnja 2022. godine Komisija je donijela Odluku o usklađenosti ciljeva performansi s ciljevima performansi na razini Unije za treće referentno razdoblje čime je Plan performansi Republike Hrvatske i formalno usvojen.

Tijekom godine obavljeno je i redovno izvješćivanje o procesu monitoriranja provedbe Plana performansi za 2021. godinu, po prvi puta u ovom referentnom razdoblju nakon usvojenog Plana performansi.

Proces monitoriranja i izvještavanja uspostavljen je internim procedurama između Hrvatske kontrole zračne plovidbe i Agencije, a obavljen je po utvrđenom obrascu koji dostavlja Europska komisija/PRB. Izvješće je dostavljeno Europskoj komisiji zajedno s inicijalnim prijedlogom cijena rutnih naknada za 2023. godinu, a u njegovoj izradi su sudjelovali predstavnici Agencije koji prate provedbu Plana mjerenja učinkovitosti na nacionalnoj razini. Finalno izvješće s konačnom cijenom za 2023. godinu dostavljeno je početkom studenog 2022. godine.

Prvi puta u ovom referentnom periodu izrađeno je i izvješće o promjenama troškova koji su se dogodili u 2022. godini, a sukladno članku 28. Provedbene uredbe (EU) 2019/317 o utvrđivanju programa performansi i sustava utvrđivanja naknada u okviru jedinstvenog europskog neba.

3. OSTALI POSLOVI AGENCIJE

Uz poslove izravno vezane uz nadležnosti propisane Zakonom i podzakonskim aktima, Agencija je provodila i niz ostalih aktivnosti u funkciji unaprijeđivanja rada i sposobnosti Agencije za obavljanje poslova iz nadležnosti te njenog daljnjeg razvoja.

3.1 Suradnja s domaćim i inozemnim nadležnim tijelima

Pri obavljanju poslova iz svoje nadležnosti Agencija je obavezna surađivati s domaćim i inozemnim nadležnim tijelima u području sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa.

3.1.1 Suradnja s domaćim nadležnim tijelima

Tijekom 2022. godine, Agencija je nastavila surađivati s tijelima državne uprave, prije svega s resornim Ministarstvom i Agencijom za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, a koja su uz Agenciju, nadležna tijela za civilno zrakoplovstvo u Republici Hrvatskoj, sukladno odredbama Zakona. Suradnja s resornim Ministarstvom odvijala se kao i prethodnih godina u skladu s nadležnostima za civilno zrakoplovstvo propisanih Zakonom. S Agencijom za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu nastavljena je suradnja na unaprijeđenju zajedničkih operativnih procedura za zajedničko postupanje o događajima povezanim sa sigurnošću, te protokola i procedura vezane uz pristup, korištenje, unos i razmjenu podataka u ECCAIRS bazu podataka.

Sudjelovanje u radu nacionalnih povjerenstava i radnih skupina

Predstavnici Agencije sudjelovali su tijekom 2022. godine u radu sljedećih nacionalnih povjerenstava i radnih skupina:

- Povjerenstvo za upravljanje sigurnošću u zračnom prometu,
- Nacionalno povjerenstvo za upravljanje zračnim prostorom,
- Nacionalno povjerenstvo za olakšice,
- Nacionalno povjerenstvo za zaštitu civilnog zračnog prometa,
- Nacionalno povjerenstvo za prijevoz opasnih tvari,
- Povjerenstvo za međusektorsku koordinaciju za nacionalni sustav za praćenje emisije stakleničkih plinova,
- Stalna koordinacija za potragu i spašavanje zrakoplova,
- Radna skupina za izradu Standardnog operativnog postupka za slučaj korištenja dronova/bespilotnih letjelica prilikom izviđanja i/ili gašenja požara na otvorenom prostoru,
- Ekspertna skupina za uspostavu helikopterske hitne medicinske službe, i
- Stručna radna skupina za izradu Prijedloga nacionalnog stajališta za STANAG 3711 Edition 3 - AIRFIELD LIGHTING AND MARKING COLOUR STANDARDS

Agencija aktivno sudjeluje u radu Povjerenstva za upravljanje sigurnošću u zračnom prometu, te obavlja i stručne poslove za Povjerenstvo pa je tako početkom 2022. godine izrađen nacrt prijedloga izmjena i dopuna Nacionalnog programa sigurnosti (State Safety Programm- SSP), te isti dostavljen Povjerenstvu na prihvaćanje i prosljeđivanje Vladi Republike Hrvatske na daljnje usvajanje koje je i uslijedilo u studenom 2022. godine.

Što se tiče Plana sigurnosti u zračnom prometu, pripremljen je Plan za razdoblje 2023.-2025. kojim su definirani ciljevi sigurnosti koji se odnose na identificirana sigurnosna pitanja, ključne rizike i rizike u nastajanju za koje su aktivnosti i mjere prepoznate kroz provedbu relevantnih stavki Europskog plana zrakoplovne sigurnosti (EPAS) u nadležnosti zemalja članica (Member State Task - MST), provedbu sheme performansi ATM-a, te identifikaciju i

provedbu nacionalnih ciljeva sigurnosti. Nacrt Plana sigurnosti je krajem 2022. godine dostavljen Povjerenstvu na usvajanje.

Suradnja na području zaštite zračnog prometa

Suradnja i koordinacija obavljala se u području zaštite civilnog zračnog prometa sa Sigurnosno-obavještajnom agencijom i Ministarstvom unutarnjih poslova, u dijelu praćenja stanja zaštite, procjene prijetnji i definiranja dodatnih mjera zaštite civilnog zračnog prometa.

S Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Hrvatske ostvarena je kontinuirana suradnja prvenstveno na operativnoj razini, a posebno u segmentu implementacije novih regulatornih zahtjeva u području provjere podobnosti osoba i dodatnih mjera zaštite.

U skladu s nadležnostima određenim Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa i funkcijom Agencije kao Nadležnog tijela ostvarena je aktivna i kontinuirana suradnja tijela nadležnih za procjenu prijetnji civilnom zračnom prometu, SOA-e, MUP-a i Agencije, uz sudjelovanje predstavnika operatora zrakoplova i aerodroma. U koordinaciji Agencije, tijekom izvještajnog razdoblja održano je pet sastanaka radne grupe za procjenu prijetnji – TAWG, s ciljem procjene prijetnji civilnom zračnom prometu i određivanja razine prijetnji, sukladno specifičnoj klasifikaciji propisanoj Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa. Temeljem obavljenih procjena nije utvrđena potreba za dodatnim mjerama reakcije, a prethodno utvrđene dodatne mjere zaštite zadržane su na istoj razini.

U suradnji s MMPI organizirani su radni sastanci sa subjektima zaštite – operatorima ključnih usluga u cilju analize primijenjenih mjera kibernetičke sigurnosti.

Suradnja na području bespilotnih zrakoplova

S Ministarstvom unutarnjih poslova suradnja i koordinacija obavljala se i po pitanju prijava za neovlašteno / nepropisno izvođenje letачkih operacija bespilotnim zrakoplovima u naseljenim mjestima. Povećanje obima operacija dronova i sve veća svijest građana o njihovoj prisutnosti, motivirala je policijske službe da se dodatno zainteresiraju za problematiku. Naime, tiskani su letci koji su podijeljeni policijskim službenicima na terenu s informacijama o tome kako brzo prepoznati legalne od nelegalnih operacija, kako provjeriti valjanost isprava operatora i udaljenih pilota i koje se postupanje očekuje od policijskih službenika u slučaju sumnje na nelegalne operacije.

Nastavila se i intenzivirala suradnja s Hrvatskom gorskom službom spašavanja na provedbi ispita za udaljene pilote u potkategoriji A2 otvorene kategorije na izdvojenim lokacijama, te osposobljavanju udaljenih pilota za potrebe HGSS-a.

Za istaknuti je i segmente u kojima Agencija nije uspjela ostvariti planiranu suradnju zbog nemogućnosti realizacije druge strane:

- 1) Nije uspostavljena suradnja s osiguravajućim društvima, kojom je planirano povezivanje sustava za registraciju operatora dronova sa sustavom osiguravajućih društava, koje bi omogućilo provjeru polica osiguranja operatora dronova u stvarnom vremenu i onemogućilo automatsko izdavanje potvrda o registraciji u slučaju kada je polica osiguranja nevaljala ili neodgovarajuća.
- 2) Nije realiziran plan da se u suradnji s Carinskom službom u svako pakiranje dronova namijenjenih za distribuciju u trgovačkoj mreži Republike Hrvatske ubacuje informativni letak o pravilima letenja i obavezama operatora i udaljenih pilota.

- 3) Goruće pitanje je bilo, a u 2022. godini i ostalo, pitanje nadzora tržišta u skladu s odredbama Uredbe (EU) 2019/945. Uprkos višestrukim pokušajima, Agencija ne nailazi na razumijevanje i suradnju institucija nadležnih za nadzor tržišta u Republici Hrvatskoj. Stoga je pitanje nadležnosti za nadzor ovog segmenta tržišta i dalje otvoreno i trebalo bi ga žurno riješiti.
- 4) Unatoč odličnoj suradnji s HKZP-om, radi objektivnih okolnosti nije ostvareno planirano povezivanje sustava za registraciju operatora dronova sa sustavom za rezervaciju zračnog prostora, koja bi omogućila provjeru valjanosti potvrda o registraciji operatora dronova i osposobljenosti udaljenih pilota u stvarnom vremenu prije odobravanja korištenja zračnog prostora. Na ovom zadatku se aktivno radi i očekuje se njegova realizacija tijekom 2023. godine.

Suradnja na području odobravanja letova

Odsjek za odobravanje letova je sudjelovao na sastanku kojeg je organizirao MMPI na prijedlog MUP-a o predstojećim obvezama koje nameću Uredbe ETIAS/EES na kojem je sudjelovalo i nekoliko predstavnika cestovnog prometa, obzirom da se obje Uredbe odnose na sve vidove prijevoza.

Na poziv predstavnika MMPI, Odsjek je u srpnju sudjelovao na sastanku organiziranom od strane nadležnih civilnih vlasti Ujedinjenog Kraljevstva na temu *Bilateral arrangements for air services between the UK and Croatia*. Tema sastanka je bila usklađivanje teksta *Memorandum of Understanding* (MOU) kojim bi se dodijelila prometna prava i uspostavio temelj za izdavanje tzv. *block permit* odobrenja hrvatskim i britanskim operatorima za nesmetano obavljanje komercijalnih *ad hoc* taksi letova između Republike Hrvatske i Ujedinjenog Kraljevstva i obrnuto, a što bi u značajnoj mjeri olakšalo poslovanje hrvatskim prijevoznicima.

Nadalje, Odsjek je na poziv MMPI sudjelovao na pregovorima o Sporazumu između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Japana o uspostavi pravnog okvira za stabilno obavljanje linijskog zračnog prometa između Japana i Republike Hrvatske na utvrđenim rutama. Također, vršila se suradnja i koordinacija s MMPI oko uspostave procedure vezane za provedbu Uredbe Vijeća (EU) 2022/334 od 28. veljače 2022. o izmjeni Uredbe Vijeća (EU) br. 833/2014 o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini.

Suradnja na području vođenja registra zrakoplova

Temeljem Sporazuma o suradnji i Protokola za razmjenu podataka između Agencije i Porezne uprave, Agencija je dostavljala Poreznoj upravi za potrebe njenog postupanja informacije o promjenama podataka o zrakoplovima iz Hrvatskog registra civilnih zrakoplova.

3.1.2 Suradnja s inozemnim nadležnim tijelima

Predstavnici Agencije aktivno sudjeluju na redovitim sastancima i aktivnostima europskih te drugih međunarodnih organizacija i institucija iz područja zračnog prometa, u radu njihovih stručnih tijela i radnih grupa.

Suradnja s Agencijom Europske unije za sigurnost zračnog prometa (EASA), nadležnim tijelima Europske komisije, Europskom organizacijom za sigurnost zračne plovidbe (EUROCONTROL) te Europskom konferencijom civilnog zrakoplovstva (ECAC) od posebnog je interesa za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije.

Predstavnici Agencije uključeni su i u razne odbore koji djeluju u suradnji ili pod okriljem Europske komisije: EASA odbor (*EASA Committee*), Odbor za sigurnost zračnog prometa (*Air Safety Committee*), Regulatorni odbor za zaštitu u civilnom zrakoplovstvu (*Regulatory Committee for Civil Aviation Security*), Odbor za Jedinstveno europsko nebo (*SES Committee*), Ekspertna grupa za sigurnost zrakoplovstva (*Expert Group on Aviation Safety*) te radne skupine

koje se bave zaštitom prava putnika u zračnom prijevozu, pitanjima naknada zračnih luka, pitanjima zaštite potrošača.

Tijekom 2022. godine, predstavnici Agencije sudjelovali su u ukupno 111 od 198 planiranih aktivnosti kojima su nositelji bila inozemna nadležna tijela i organizacije uz napomenu da je planirani broj aktivnosti početkom godine okviran te pa se njegova dinamika mijenja tijekom godine ovisno o aktivnostima dotičnih tijela. Pregled plana, njegova realizacija i utrošak ljudskih resursa na aktivnosti Agencije u inozemnim nadležnim tijelima vidljiv je u slijedećoj tablici:

Inozemna nadležna tijela	Plan	Realizacija	Utrošak čovjek/dan
EASA	79	53	69
EC	30	16	37
EUROCONTROL	20	19	32
ECAC	2	-	-
FAB CE	10	5	10
Nadležna tijela za civilno zrakoplovstvo drugih država	7	-	-
Ostala inozemna nadležna tijela	41	7	12
EMPIC	19	11	41
Ukupno	198	111	201

Tablica 15: Pregled sudjelovanja u radu inozemnih nadležnih tijela u 2022. godini

Nominirani predstavnici Agencije su također sudjelovali i u radu EASA standardizacijskih inspekcija u području aerodroma, području pružanja usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom, području letačkih operacija, području licenciranja i području Ramp inspekcija.

3.1.3 Civilno-vojna suradnja

Suradnja između Ministarstva obrane i Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo definirana je Sporazumom o suradnji od 14. ožujka 2013. godine kojim je uspostavljen Zajednički civilno-vojni odbor za zračni promet. Radom Zajedničkog civilno-vojnog odbora za zračni promet osigurana je koordinacija aktivnosti, razmjena informacija i razmatranje aktualnog stanja sigurnosti zračnog prometa iz propisanih nadležnosti Ministarstva obrane i Agencije.

Tijekom 2022. nije bilo sjednica Odbora.

3.2 Sustav upravljanja kvalitetom

U skladu s odredbama europskih propisa, nacionalna nadležna tijela su dužna uspostaviti i održavati sustav upravljanja, koji uključuje dokumentirane politike i postupke za opisivanje organizacije, načina i metoda za postizanje sukladnosti s Osnovnom Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim provedbenim pravilima u odnosu na obveze certificiranja, nadzora i osiguranja provedbe primjenjivih zahtjeva. Sustav upravljanja kvalitetom (*Quality Management System – QMS*) je temelj sustava upravljanja na kojem se gradi poslovanje Agencije.

3.2.1 Nadzori/inspekcije međunarodnih organizacija i institucija

U cilju praćenja primjene međunarodnih propisa i standarda, te osiguranja njihove ujednačene provedbe, Agencija je, kao nadležno tijelo za nadzor sigurnosti i zaštite zračnog prometa, i sama predmet kontinuiranog nadzora od strane međunarodnih organizacija i institucija. Svrha ovih nadzora je ocjena sukladnosti sustava s važećim međunarodnim propisima i standardima.

ICAO – USOAP nadzor

Tijekom 2022. godine nije bilo nadzora Agencije u sklopu ICAO USOAP CMA (Continuous Monitoring Approach) sustava praćenja.

Obveza je Agencije, kao nadležnog tijela, kontinuirano pratiti ažuriranost ICAO Compliance Checklists (CCL) za svaki pojedinačni ICAO Annex čija je provedba u nadležnosti Agencije. Otežavajuća okolnost u kontinuiranom održavanju ažuriranosti statusa udovoljavanja ICAO standardima je i dalje činjenica da Agencija nema pristup ICAO on-line bazi preko koje se provodi ažuriranje svih relevantnih podataka, tako da Agencija nije u mogućnosti poduzimati pravovremene aktivnosti. Zahtjev za pristup bazi Agencija je od ICAO Nacionalnog koordinатора tražila u više navrata u zadnjih par godina, no istom do danas nije udovoljeno. Kontinuirano ažuriranje CCL-a je obveza svake zemlje članice kada god usvoji neku promjenu. Ažuriranje tih podataka i notifikacija razlika preduvjet je i za ažuriranje AIP-a.

Agencija je tijekom 2022. godine nastavila s aktivnostima praćenja ICAO državnih pisama (*ICAO State Letters*) i praćenja izmjena ICAO standarda, kao i kontinuirane notifikacije razlika između primjenjivih propisa (nacionalnih i europskih) i standarda *ICAO Aneksa*.

Agencija kontinuirano nastoji jačati suradnju s ICAO Nacionalnim koordinátorom u aktivnostima vezanim za pravovremenu i kontinuiranu razmjenu bitnih informacija vezanih uz implementaciju ICAO standarda, zbog čega je i u Nacionalnom programu sigurnosti predložila aktivnosti vezane uz definiranje postupaka suradnje i razmjene informacija s nadležnim ministarstvom (Nacionalni ICAO koordinátor) vezano uz ICAO USOAP aktivnosti.

EASA standardizacija

U skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 628/2013 o metodama rada Europske agencije za sigurnost zračnog prometa prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora u području standardizacije i praćenju primjene pravila Uredbe (EZ) br. 216/2008 (dalje u tekstu: Uredba (EU) 628/2013), EASA provodi kontinuirani nadzor nadležnih tijela zemalja članica kojim se prati standardizacija u primjeni Osnovne Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih provedbenih pravila.

EASA provodi kontinuirano praćenje država članica prema profilu rizika kojim se određuje učestalost i prioritete standardizacijskih inspekcija. U sklopu programa standardizacijskih inspekcija (Standardisation Inspection Annual Programme - SIAP) za 2022. godinu EASA je provela tri standardizacijske inspekcije Agencije u SYS i AIR domeni, te off-site inspekciju u području ATM/ANS prema zahtjevima.

Tijekom nadzora u SYS domeni identificirane su dvije manje nesukladnosti vezane za ažuriranje Plana sigurnosti prema EPAS smjernicama.

U listopadu 2022. godine je nad Agencijom provedena standardizacijska inspekcija u području plovidbenosti zrakoplova tijekom koje je EASA potvrdila da Agencija ima dobro razrađen i sveobuhvatan sustav operativnih procedura, te iskusne i kompetentne inspektore što osigurava stručan nadzor nad industrijom. Nalazi utvrđeni tijekom inspekcije se u najvećoj mjeri odnose na nedostatke u implementaciji sustava nadzora temeljenog na rizicima i verifikaciji učinkovitosti sustava upravljanja sigurnošću. Za sve identificirane nalaze usuglašen je plan

korektivnih mjera, a otklanjanje utvrđenih nalaza odvija se u skladu s rokovima definiranim u odobrenim planovima.

U lipnju 2022. godine EASA je provela off-site nadzor i dostavila izvješće o utvrđenim nesukladnostima u domeni ATM/ANS. Rješavanje utvrđenih nalaza je u nadležnosti resornog Ministarstva, kao nadležnog tijela odgovornog za zračni prostor, te zahtjeva odobrenje revizije tranzicijskog plana uvođenja PBN-a. Agencija aktivno pruža stručnu pomoć i suradnju u definiranju PBN tranzicijskog plana.

EASA izvješće o kontinuiranom praćenju

Osim provedbe standardizacijskih inspekcija, Uredbom (EU) 628/2013 uspostavljen je koncept kontinuiranog praćenja (*Continuous Monitoring Approach – CMA*) sposobnosti nadležnih zrakoplovnih vlasti u provedbu svojih obveza. Glavni cilj CMA koncepta je tranzicija iz sustava nadzora usklađenosti (*compliance audits*) prema planiranim i redovitim intervalima, na sustav koji je više orijentiran na rizike i stvarne performanse nekog sustava, a koji omogućava određivanje prioriteta inspekcija kada i gdje se ukaže potreba.

Prema spomenutoj Uredbi, EASA kvartalno prikuplja i analizira relevantne podatke i procjenjuje sposobnost nacionalnih zrakoplovnih vlasti u provedbi nadzora sigurnosti. U cilju efikasnijeg procesa prikupljanja podataka, EASA je razvila web korisničko sučelje nazvano *Standardisation Information System (SIS)* preko kojeg Agencija kvartalno ažurira relevantne podatke o veličini industrije, broju izdanih certifikata, broju podignutih nalaza, fluktuaciji kompetentnog osoblja itd.

Rezultati modela (ulazni podaci i rezultati ocjenjivanja) u obliku kvartalnih izvješća (*Continuous Monitoring Report*) se stavljaju na raspolaganje nacionalnom koordinatorskom tijelu za standardizaciju dotične države članice. EASA svake godine dostavlja i Europskoj komisiji godišnje izvješće o aktivnostima stalnog praćenja i inspekcijskim nadzorima izvedenim tijekom prethodne godine. Na temelju kontinuiranog praćenja i provedenih analiza, EASA prilagođava program inspekcijskog nadzora, određuje prioritete te planira i određuje područje i obim (*scope*) standardizacijske inspekcije.

U zadnjem EASA izvješću o kontinuiranom praćenju iz prosinca 2022. godine Republika Hrvatska je još jednom ocijenjena visokim ocjenama u svim domenama što ukazuje na visoki stupanj udovoljavanja postavljenim zahtjevima.

Izvješće također obuhvaća pokazatelje prosječnog indeksa reaktivnosti (*Average Reactivity Index - ARI*), koji označava reaktivnost zemlje u rješavanju i zatvaranju nalaza sa standardizacijskih inspekcija. Izvješće obuhvaća i standardizacijske ocjene (*Standardisation Rating*) za svako od područja u kojem EASA provodi standardizacijske inspekcije. U nastavku slijede prikazi prosječnih indeksa reaktivnosti i standardizacijskih ocjena za područja u kojima EASA provodi standardizacijske inspekcije (izvor: EASA).

European Union Aviation Safety Agency

Country Dashboard

Croatia

Country code:

HR

Time period:

Dec-22

Updated:

07/11/2022

Authority & Follow Up indicators	AIR	OPS	FCL	MED	FSTD	ANS	RAMP
Standardisation (STD) rating	100	99	100	100	97	100	94
Months since last comprehensive insp.	65	83	68	68	56	77	69
Exposure 1 indicators	437	40	2570	3404		303	82
Exposure 2 indicators	30	11	11	17	2	7	9
ARI (Average Reactivity Index)	100.0	93.4	100.0	100.0	100.0	100.0	

STD rating scale in quartiles:

Highest

Lowest

Data not available

Tablica 16: Standardizacijska ocjena i indeksi – objedinjeno po područjima krajem 2022. godine

European Union Aviation Safety Agency

Country Indicators

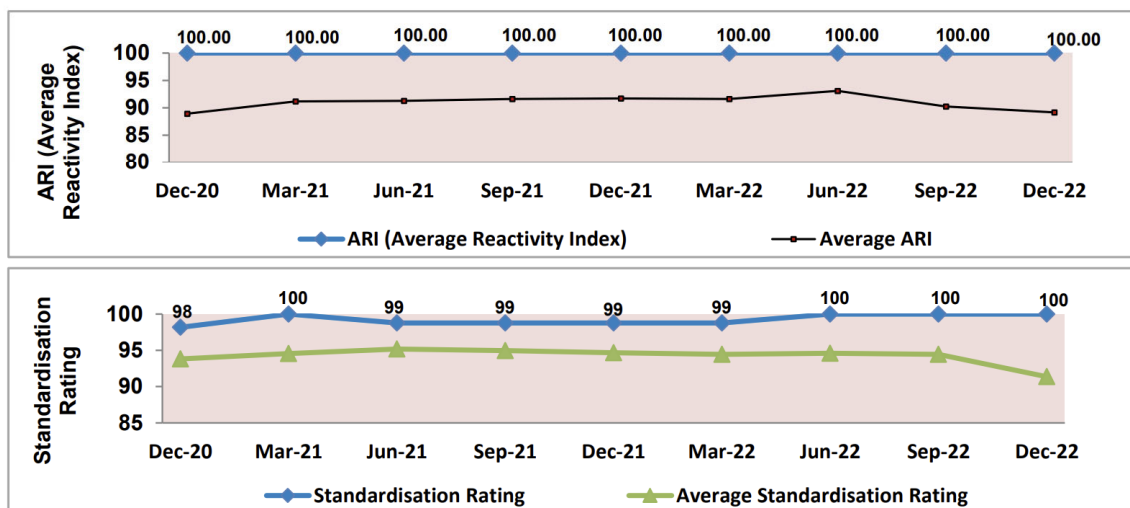
Croatia

Code

HR

Domain

AIR

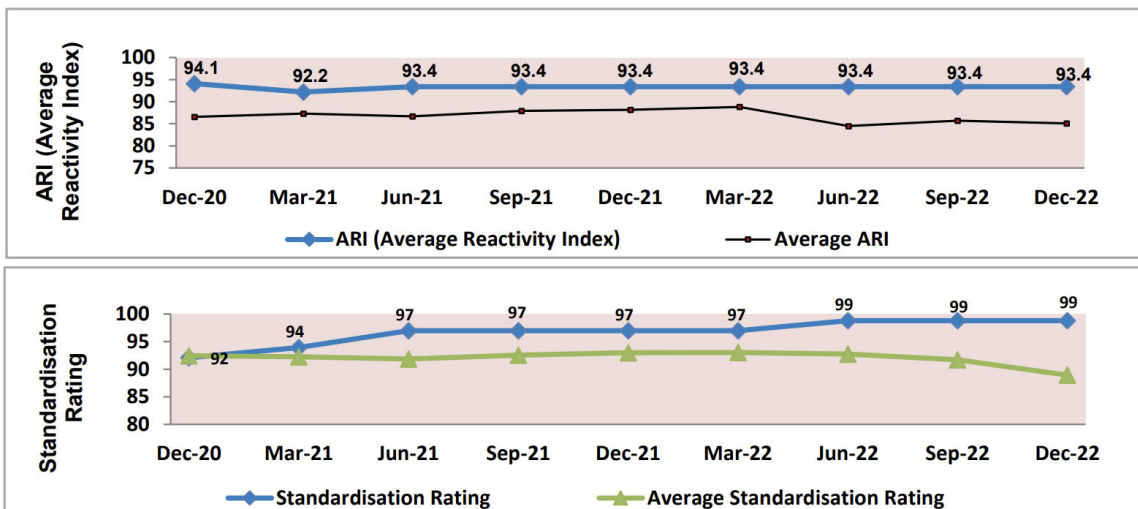
Grafikon 5: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – plovidbenost zrakoplova (AIR)

Country Indicators

Croatia

Code HR

Domain OPS

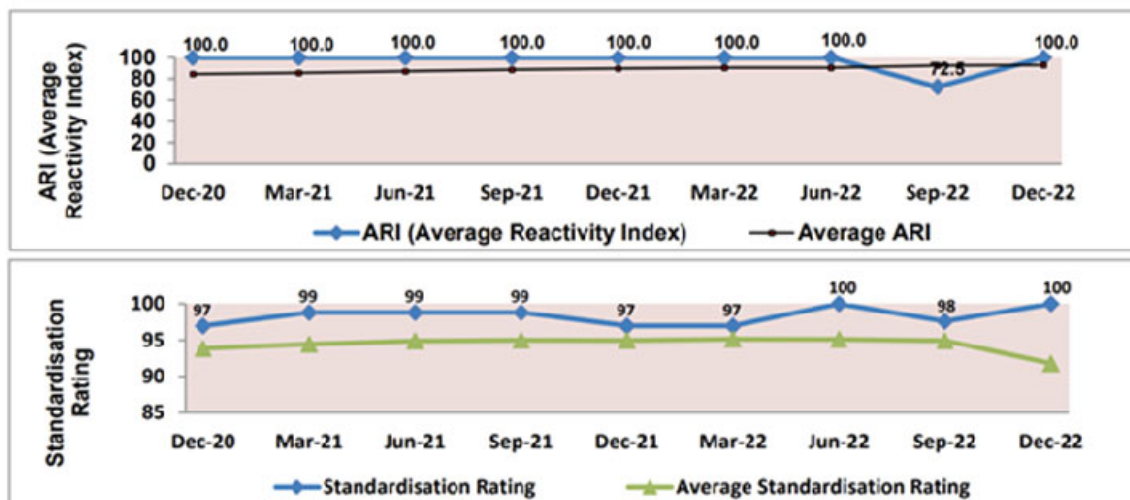
Grafikon 6: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – letačke operacije (OPS)

Country Indicators

Croatia

Code HR

Domain FCL

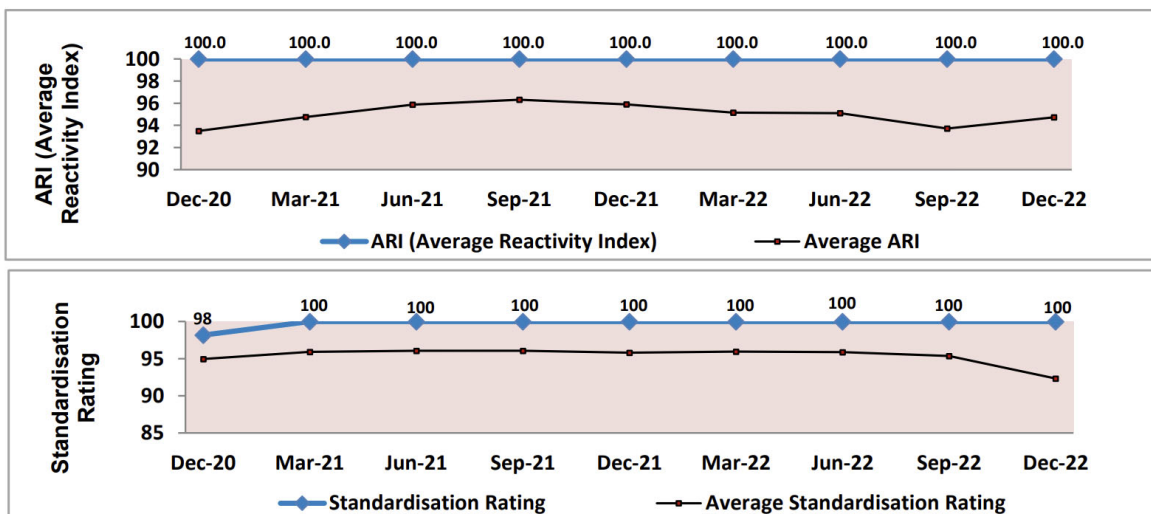
Grafikon 7: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – licenciranje zrakoplovnog osoblja (FCL)

Country Indicators

Croatia

Code **HR**

Domain **MED**

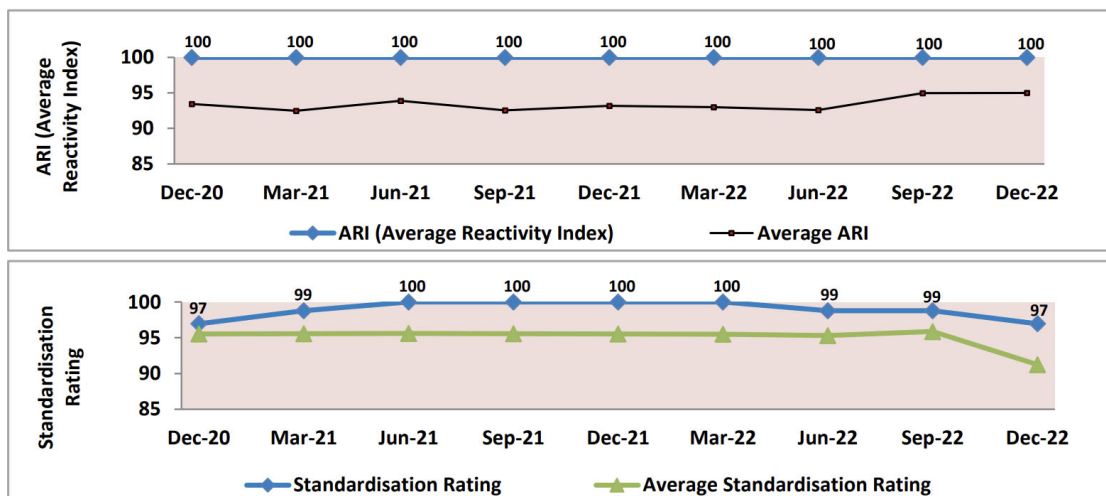
Grafikon 8: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – zrakoplovna medicina (MED)

Country Indicators

Croatia

Code **HR**

Domain **FSTD**

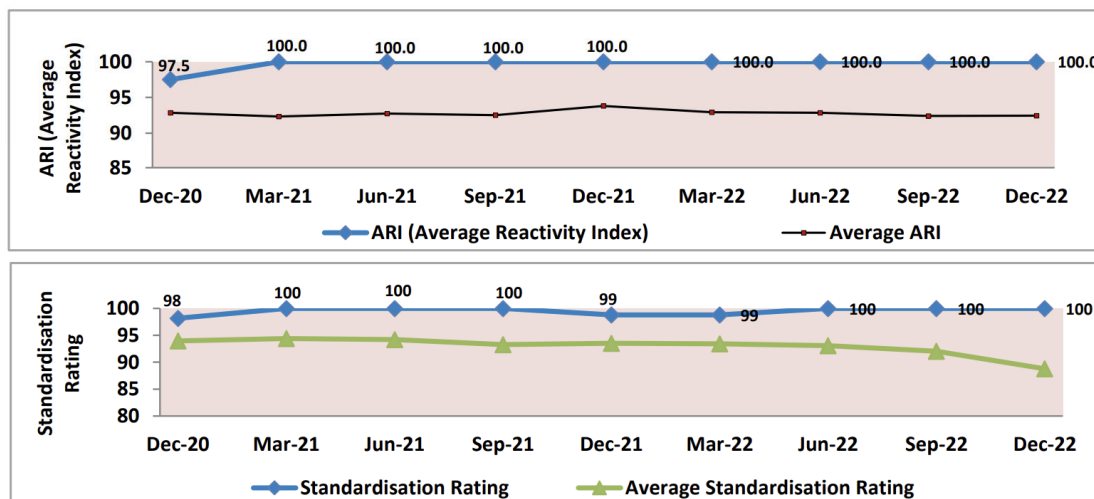
Grafikon 9: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – simulatori letenja (FSTD)

Country Indicators

Croatia

Code **HR**

Domain **ANS**

Grafikon 10: Prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena – pružanje usluga u zračnoj plovidbi (ANS)

Iz prikazanih grafikona vidljivo je kako su prosječni indeks reaktivnosti i standardizacijska ocjena za Republiku Hrvatsku u gotovo svim područjima iznad prosjeka država članica EU.

3.2.2 Program internih nadzora Agencije

U skladu s Programom i planom internih nadzora Agencije tijekom 2022. godine provedeni su interni nadzori Ureda zrakoplovnog prava i međunarodnih poslova, Odjela bespilotnih zrakoplova, Ureda zaštite zračnog prometa, Odjela plovidbenosti, Odjela usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prostorom, Odjela ekonomske regulacije, te Odjela licenciranja i zrakoplovne medicine. Audit Odjela pravnih poslova, ljudskih resursa i pisarnice - Pisarnica odgođen je za prvi kvartal 2023. godine zbog uspostave novog sustava uredskog poslovanja (Centrix 2). Audit Ureda Agencije u dijelu Osposobljavanja je također odgođen za prvi kvartal 2023. godine zbog kadrovskih promjena na mjestu Voditelja osposobljavanja.

U provedenim auditima utvrđeno je 16 manjih nesukladnosti (razina 2) i dana 21 preporuka u područjima za koje se predlaže poboljšanje (razina 3). Tijekom internih audita nisu utvrđene značajne nesukladnosti (razina 1).

Skupnom analizom pojedinačnih izvješća s internih nadzora iz 2022. godine utvrđeno je kako su i dalje najčešći nedostaci vezani uz proces praćenja i dokumentiranja aktivnosti vezanih uz implementaciju novoobjavljenih propisa, te osiguranje pravovremenog ažuriranja odjelskih priručnika. Za sve nesukladnosti utvrđene internim nadzorima provedena je analiza uzroka te su definirani i usvojeni planovi korektivnih mjera. Provedba korektivnih mjera odvija se prema usuglašenim planovima. Prepoznati nedostaci su uzeti u obzir i prilikom procjene internih opasnosti te su obrađeni u dokumentu Registar rizika (HACZ *Hazard Log*). Mjere mitigacije rizika su definirane i njihova se provedba kontinuirano nadzire.

U skladu s uspostavljenim postupcima u srpnju 2022. godine provedeno je preispitivanje sustava upravljanja kvalitetom i Politike kvalitete od strane rukovodstva Agencije tzv. Ocjena uprave (*Management Review*) u cilju

osiguranja kontinuirane prikladnosti, primjerenosti i djelotvornosti svojih procesa i sustava upravljanja s obzirom na politiku i ciljeve sustava upravljanja. Ocjena uprave obuhvaća i procjenu mogućnosti za daljnja poboljšanja sustava upravljanja. Ocjenom uprave su, između ostalog, obrađene teme vezane uz *follow-up* zadataka s prethodne ocjene uprave, analizu i status nalaza internih nadzora, analizu i status nalaza vanjskih nadzora, realizaciju plana osposobljavanja, status realizacije razvojnih projekata, status realizacije ciljeva za tekuću godinu, analizu promjena koje mogu utjecati na sustav upravljanja i procese Agencije. Definirane su sljedeće preporuke za daljnja poboljšanja radnih procesa i sustava upravljanja Agencije:

- definirati radne upute za postupanje po aktivnostima temeljem Ugovora o Partnerstvu sa EASA-om;
- predložiti izmjene Zakona o zračnom prometu oko nadzora nad aktivnostima potrage i spašavanja;
- nastaviti rad na unaprjeđenju učinkovitosti sustava osposobljavanja temeljenog na procjeni i unaprjeđenju kompetencija;
- nastaviti rad na projektu uspostave veze e-građani i u drugim domenama;
- nastaviti rad na digitalizaciji procesa Agencije;
- provesti anketu o zadovoljstvu djelatnika Agencije;
- upozoriti nadležno ministarstvo na ugrozu učinkovitosti procesa osiguravanja primjene propisa (enforcement) zbog značajnih kašnjenja u prekršajnim postupcima (mogućnost nastupanja zastare);
- uskladiti tablice planiranja i praćenja realizacije nadzora prema domenama EU propisa;
- razraditi mogućnost stvaranja „back-up“ za specifična inspektorska ovlaštenja itd.

3.2.3 Inspekcija zaštite zračnog prometa od strane Europske komisije

Tijekom 2022. godine Europska komisija obavila je dvije neplanirane inspekcije zaštite zračnog prometa u Republici Hrvatskoj.

Inspekcija zaštite operatora aerodroma Zračna luka Dubrovnik obavljena je u razdoblju od 30. svibnja do 3. lipnja 2022. godine s ciljem utvrđivanja kvalitete primjene Uredbe 2015/1998. Inspekcijom zaštite utvrđeno je pet nesukladnosti i dana je jedna preporuka. Nesukladnosti su otklonjene o čemu je Europska komisija obaviještena Planom korektivnih mjera, koji je prihvaćen.

Inspekcija zaštite nad Nadležnim tijelom (Agencijom) obavljena tijekom studenog 2022. godine s ciljem utvrđivanja kvalitete primjene Uredbe 300/2008. Inspekcija je obavljena u dva dijela, prvi pregledom dokumentacije i radnih procesa u prostorijama Agencije, a drugi nadzorom operatora aerodroma Međunarodna zračna luka Zagreb d.d. Inspekcijom zaštite utvrđeno je četiri nesukladnosti i dane su tri preporuke. Europskoj komisiji dostavljen je plan korektivnih mjera koji je prihvaćen, a kroz već provedene aktivnosti većina nesukladnosti je i otklonjena.

3.3 Školovanje i stručno usavršavanje kadrova

Obveza je Agencije implementirati međunarodne zahtjeve vezane uz sigurnost i zaštitu civilnog zračnog prometa koji uređuju i standardiziraju postupke nadležnih tijela kod certificiranja i nadzora zrakoplovnih subjekata, a u cilju osiguravanja kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima za obavljanje zračnog prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom prometu.

Zrakoplovni inspektori i specijalisti moraju biti visoko kvalificirani i osposobljeni stručnjaci, koji u ime Agencije obavljaju stručne i tehničke zadatke i čija je uloga presudna za nadzor sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa. Stručno osposobljavanje zrakoplovnih inspektora i specijalista Agencije obavlja se u skladu s Priručnikom školovanja zrakoplovnih inspektora (*Training Manual* - TR-MAN-001) koji definira i opisuje program školovanja zrakoplovnih inspektora i specijalista od trenutka zapošljavanja (inicijalno školovanje) pa kroz održavanje dodijeljenih ovlaštenja i kontinuirano usavršavanje (specijalizirana školovanja i školovanja za obnovu

znanja), a koji je u cijelosti usklađen sa zahtjevima vezanim za kvalifikacije i školovanja zrakoplovnih inspektora definiranim primjenjivim EU uredbama.

Osposobljavanja zrakoplovnih inspektora i specijalista provodilo se u ovlaštenim domaćim i inozemnim organizacijama, institucijama za školovanje i osposobljavanje kao i kroz interna (in-house) školovanja.

Vezano uz informacijski sustav EMPIC, ključni korisnici softvera u Agenciji su prisustvovali radnim sastancima korisnika kako bi bili u koraku s novim tehnologijama, funkcionalnostima i promjenama u softveru te prikupili korisne savjete i informacije vezane za implementaciju novih funkcionalnosti. Isto tako, aktivno su sudjelovali u radnim grupama gdje se intenzivno raspravljalo o unaprjeđenju softvera te su predlagali promjene koje smatraju potrebnima da bi softver bio u skladu potrebama Agencije i važećom regulativom.

Interna školovanja

Interna školovanja intenzivno su provedena tijekom 2022. godine u cilju ispunjenja potreba za školovanjima iz prve tri faze školovanja radnika (inicijalnog, specijaliziranog i školovanja za obnovu znanja zrakoplovnih inspektora). Školovanja su provedena unutar Agencije angažiranjem vlastitih instruktora ili suradnika / instruktora / stručnjaka iz zrakoplovne industrije koji su prema procjeni s obzirom na iskustvo, kvalifikacije i razinu kompetencija, mogli kvalitetno realizirati pojedine programe.

Tijekom 2022. godine ukupno je održano 29 internih školovanja na kojima je sudjelovalo ukupno 162 polaznika.

Vanjska školovanja

Vanjska školovanja su realizirana sukladno planiranim financijskim sredstvima i potrebama školovanja radnika Agencije pa je tako tijekom 2022. godine Agencija uputila svoje zrakoplovne inspektore i specijaliste na ukupno 127 planiranih vanjskih školovanja od čega je njih 84 održano u prostorima organizatora školovanja, a 43 je održano „on-line“ pri čemu je ukupno utrošeno 344 čovjek-dana.

Dodatno na planirana, Agencija je zbog ukazanih potreba tijekom 2022. godine provela i izvanredna neplanska vanjska školovanja za zrakoplovne inspektore, specijaliste i novozaposlene radnike i to 28 školovanja uz utrošak od 80 čovjek-dana.

Sveukupno je tijekom godine provedeno 155 vanjskih školovanja uz utrošak od 424 čovjek-dana. Realizacija planiranih školovanja za 2022. godinu iznosi 83% što je skladu s postavljenim ciljem provedbe školovanja i stručnog osposobljavanja za izvještajnu godinu.

3.4 Odnosi s javnošću

Javnost rada Agencije jedno je od njezinih temeljnih načela temeljem čega se prepoznaje njezina temeljna zadaća. Agencija svoju viziju i misiju ostvaruje, između ostalog, i kroz suradnju s cjelokupnom javnošću, prvenstveno javnošću s područja zrakoplovne industrije. Između ostalog, težišne aktivnosti u ovom području djelovanja za 2022. godinu su uključivale:

- objavljivanje tekstualnih i vizualnih sadržaja na web stranicama i društvenim mrežama koji su imali za cilj promicanje uloge, aktivnosti i nadležnosti Agencije u koordinaciji s nadležnim organizacijskim jedinicama;
- praćenje sadržaja objavljenih u sredstvima javnog priopćavanja, a koje se odnose na Agenciju i njezine nadležnosti te priprema odgovora na njih;
- zaprimanje zahtjeva i pritužbi javnosti te odgovore na njihove upite;
- organizaciju konferencija, seminara i drugih događanja.

Poštujući načelo transparentnosti u svom radu, te primjenjujući Zakon o pravu na pristup informacijama, Agencija je na internetskim stranicama redovito i ažurno objavljivala informacije o svim gore spomenutim aktivnostima te dokumentima kojima se može izravno pristupiti. Prije svega, riječ je o dokumentima koji se vežu za transparentnost javne nabave (registri ugovora o javnoj nabavi, planovi nabave), natječaje za radna mjesta, godišnja izvješća o radu, financijska izvješća te prava na pristup informacijama.

3.5 Aktivnosti na razvojnim projektima

Agencija primjenjuje projektni pristup za unaprjeđenje rada i poslovanja te podizanja kvalitete obavljanja poslova iz svoje nadležnosti. Pregled aktivnosti Agencije tijekom 2022. godine na provedbi višegodišnjih razvojnih projekata dan je u nastavku.

3.5.1 Projekt rekonstrukcije i sanacije poslovne zgrade

Tijekom 2022. godine nisu poduzimane aktivnosti na nastavku Projekta rekonstrukcije i sanacije poslovne zgrade zbog bitno smanjenih prihoda Agencije u 2021. i 2022. godini uzrokovanih pandemijom bolesti COVID 19 te značajnog rasta cijena građevinskog materijala i usluga. Daljnje aktivnosti na projektu ovisiti će o kretanjima tržišta i financijskoj sposobnosti Agencije.

Ishodeno je produženje valjanosti građevinske dozvole za rekonstrukciju i sanaciju građevine u Krajiškoj ulici broj 20 u Zagrebu do 29. siječnja 2025. godine.

3.5.2 Projekt EMPIC

EMPIC je standardni softver za civilne zrakoplovne vlasti i njegova implementacija u Agenciji je dugogodišnji projekt koji je uspješno priveden kraju u 2022. godini.

Cilj implementacije je bio standardizacija i centralizacija poslovnih procesa i baza podataka. Operativno korištenje EMPIC softvera uvelike povećava efikasnost i jednostavnost upravljanja ključnim poslovnim procesima. Zbog kompleksnosti softvera, implementacija se izvodila fazno po modulima i podmodulima. Implementirano je ukupno 16 funkcionalnih modula s pripadajućim podmodulima.

Također, uspješno je uspostavljeno sučelje (API) između EMPIC-a i Državne sabirnice Republike Hrvatske u svrhu dohvaćanja podataka o vlasnicima zrakoplova iz Registra civilnih zrakoplova. Trenutni korisnici ove usluge su Ministarstvo pravosuđa i uprave i Financijska agencija.

Nastavno, u sklopu redovnih ICT djelatnosti a s ciljem kontinuirane podrške korisnicima, obavljane su radnje ažuriranja i postavljanja novih verzija implementiranog EMPIC softverskog rješenja.

Daljnji razvoj i unaprjeđenje EMPIC softverskog rješenja će se nastaviti u sklopu Programa Digitalne Transformacije Agencije – eCCAA.

3.5.3 Suradnja s EASA-om na međunarodnim projektima

U skladu s odredbama Uredbe (EU) 2018/1139, EASA i Agencija tijekom proteklih godina ostvarile su iznimno uspješnu suradnju na međunarodnim projektima. Pravni temelj navedene suradnje predstavljaju Okvirni ugovor o potpori nacionalnih nadležnih zrakoplovnih tijela međunarodnim aktivnostima EASA-e iz 2020. godine (u daljnjem tekstu: Okvirni ugovor) i Sporazum o partnerstvu iz 2019. godine kojima EASA osigurava da u njeno ime aktivnosti nadzora, certifikacije i druge vrste pomoći povezane za sigurnošću zračnog prometa obavljaju visoko kompetentni eksperti odabranih civilnih zrakoplovnih vlasti država članica EU, pa tako i Agencije.

Temeljem Okvirnog ugovora Agencija je tijekom 2022. godine odabrana za tri aktivnosti iz domene aerodroma, letačkih operacija i zrakoplovnog prava, čime je provedeno osposobljavanje 43 sudionika, stručnjaka civilnih

zrakoplovnih vlasti i drugih državnih tijela, operatora aerodroma, pružatelja usluga u zračnoj plovidbi i operatora zrakoplova iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Sjeverne Makedonije, Srbije i Turske.

Implementacijom Sporazuma o partnerstvu otpočela je višegodišnja suradnja s EASA-om u vidu pomoći pri certifikaciji i nadzoru pet organizacija za održavanje zrakoplova s poslovnim nastanom u Velikoj Britaniji.

Uz svoje već poznato i cijenjeno iskustvo implementacije multilateralnih ugovora i europskih propisa iz područja civilnog zrakoplovstva, Agencija je kroz rad na gore navedenim projektima prepoznata kao kvalitetan i ravnopravan partner starijim državama članicama EU kao i samoj EASA-i, što potvrđuje sve veći angažman Agencije u međunarodnim projektima kao i angažiranje odabranih stručnjaka Agencije za sudjelovanje u radu standardizacijskih timova EASA-e pri obavljanju nadzora civilnih zrakoplovnih vlasti drugih država članica EU.

3.5.4 Program digitalne transformacije Agencije - eCCAA

Agencija je u 2022. godini pokrenula petogodišnji Program digitalne transformacije Agencije – eCCAA za razdoblje 2023-2028. Program je usmjeren na razumijevanje, odabir i implementaciju modernih, naprednih tehnologija s ciljem preoblikovanja, kao i sveobuhvatnu optimizaciju poslovnih procesa, pružanje novih digitalnih usluga i inovaciju poslovanja. Fokus programa je na šest razvojnih cjelina:

- 1) Digitalne platforme
- 2) Korisničko iskustvo
- 3) Podaci, analitika i znanost o podacima
- 4) Kontinuitet poslovanja
- 5) Kibernetička sigurnost
- 6) Stjecanje i razvijanje kompetencija

U sklopu programa, Hrvatski registar civilnih zrakoplova spojen je na Državnu sabirnicu te je time omogućeno povezivanje aplikacija za imovinske kartice pravosudnih dužnosnika sa službenim registrom Agencije.

Isto tako, Agencija je implementirala digitalne potpise za 72 ovlaštena radnike koji koriste digitalno potpisivanje izlaznih dokumenata u aplikaciji za uredsko poslovanje.

U cilju usklađivanja sa zadnjim izmjenama Uredbe o uredskom poslovanju i Zakona o općem upravnom postupku, Agencija je proširila postojeći informacijski sustav za uredsko poslovanje novim modulima potrebnim za spajanje na državnu informacijsku infrastrukturu i platformu s elektroničkim uslugama za e/m Potpis. Implementacijom novih modula omogućena je predaja podnesaka u upravnim postupcima te slanje potvrde o primitku tako dostavljenog podneska, dostava pismena u upravnim postupcima putem informacijskog sustava javnopravnog tijela povezanog na državnu informacijsku infrastrukturu te spajanje na informacijski sustav za nadzor nad provedbom Zakona o općem upravnom postupku (ZUP IT sustav), koji fizičkim i pravnim osobama, strankama u upravnim postupcima, omogućuje praćenje statusa njihovih upravnih predmeta i dostavu informacija o određenim stadijima upravnih postupaka koji se vode u Agenciji.

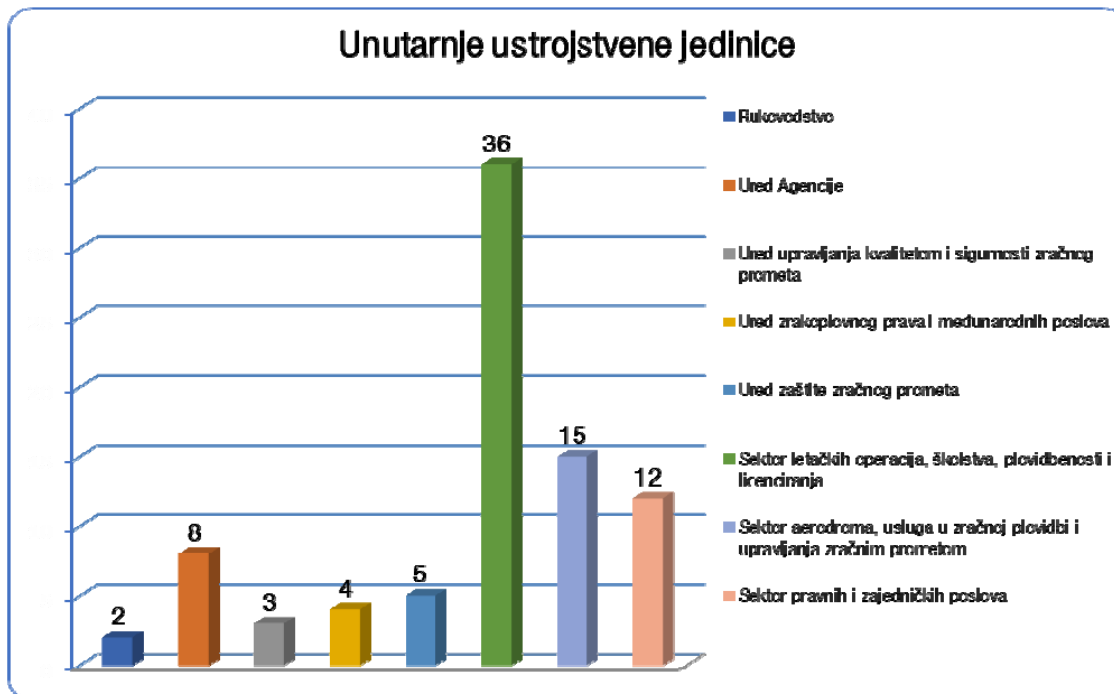
4. UPRAVLJANJE RESURSIMA AGENCIJE

Tijekom 2022. godine Agencije je upravljala svojim ljudskim, financijskim i materijalnim resursima kako slijedi u nastavku.

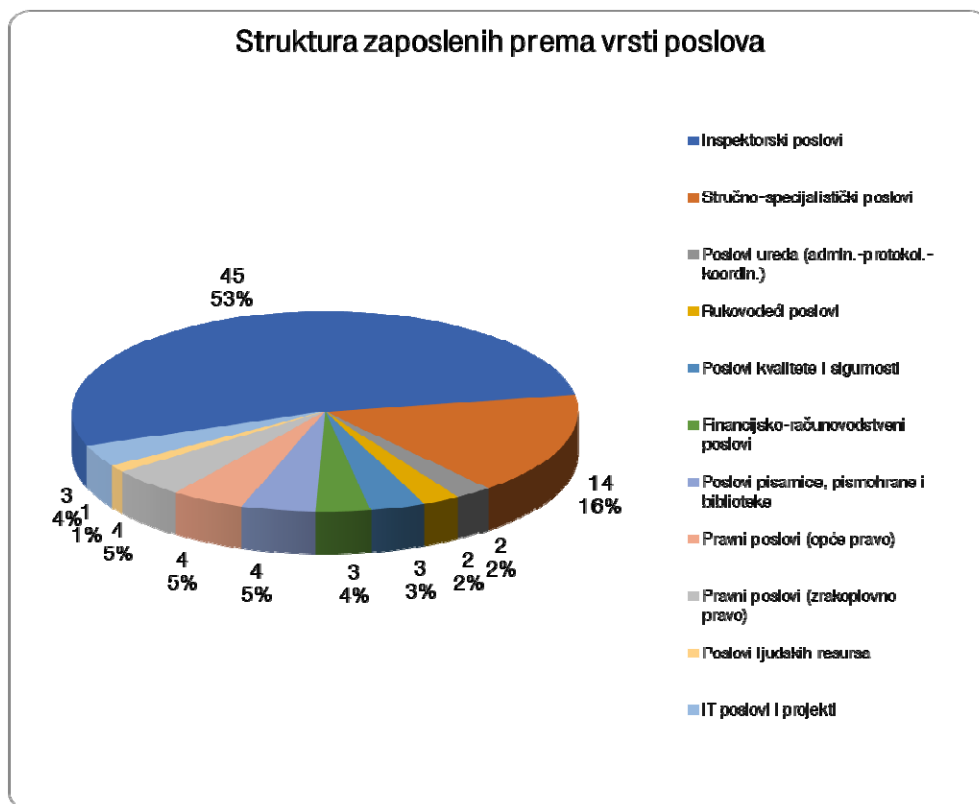
4.1 Ljudski resursi

Sukladno odredbama Zakona, Agencija je obvezna zaposliti i održavati dovoljan broj stručnog osoblja, u cilju osiguranja obavljanja svih poslova koji proizilaze iz nadležnosti Agencije. Na dan 1. siječnja 2022. godine, Agencija je zapošljavala 87 radnika, a tijekom 2022. godine došlo je do prestanka radnog odnosa za 6 radnika Agencije (tri zrakoplovna inspektora, specijalist za informatiku, programsku podršku i telekomunikacije, specijalist za aerodrome i voditelj školovanja i osposobljavanja (training manager) dok je u istoj godini zaposleno četiri nova radnika (dva zrakoplovna inspektora i dva specijalista za informatiku, programsku podršku i telekomunikacije) tako da je ukupni broj radnika zaposlenih u Agenciji na dan 31. prosinca 2022. godine iznosio 85 radnika.

Agencija se svake godine suočava s poteškoćama u zapošljavanju i zadržavanju odgovarajućeg stručnog osoblja. U Republici Hrvatskoj postoji manjak kvalitetnih ekspertnih kadrova u području zračnog prometa / civilnog zrakoplovstva što se naročito odnosi na struke koje su deficitarne na tržištu rada (piloti, kontrolori zračnog prometa, zrakoplovni inženjeri i tehničari, doktori medicine te ostali inženjeri različitih struka). Razlog za navedeno je globalno velika potražnja te bolji uvjeti rada koji se pružaju takvim kadrovima, kako u Republici Hrvatskoj tako i u inozemstvu. Na nastavku je grafički prikaz broja zaposlenih radnika i njihove strukture sa stanjem na dan 31. prosinca 2022. godine.

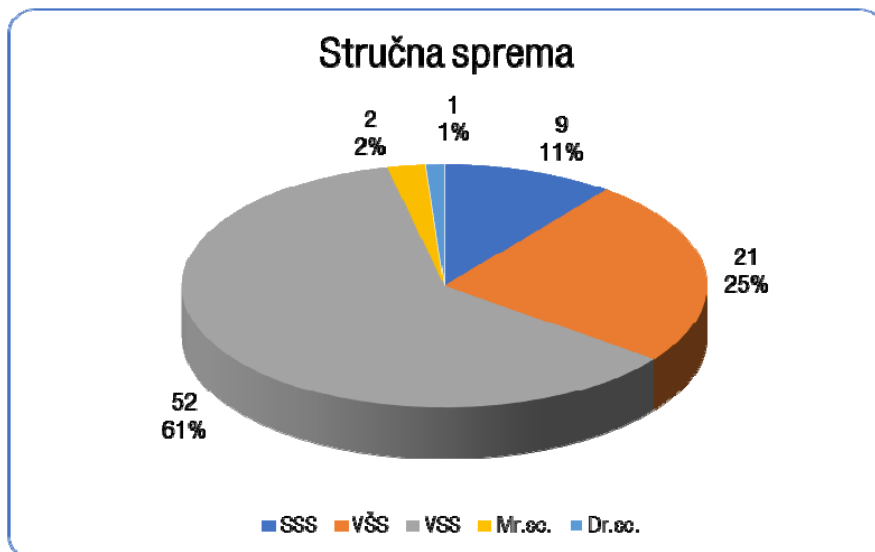

Grafikon 11: Pregled broja radnika Agencije po unutarnjim ustrojstvenim jedinicama

Grafikon 12: Pregled strukture radnika Agencije prema vrsti poslova

Na grafikonu koji slijedi prikazana je struktura stručne spreme radnika Agencije.

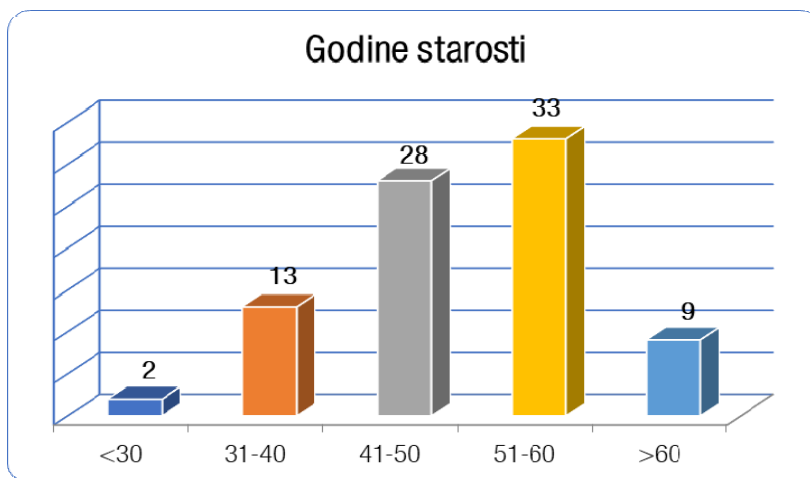
Grafikon 13: Pregled stručne spreme radnika Agencije

Na grafikonu koji slijedi prikazana je spolna struktura radnika Agencije.

Grafikon 14: Pregled broja radnika Agencije prema spolu

Sljedeći grafikon prikazuje dobnu strukturu radnika Agencije.

Grafikon 15: Pregled dobne strukture radnika Agencije

Agencija je također koristila i vanjske stručne suradnike za potrebe nadzora, provođenja teorijskih / praktičnih ispita i provjere stručnosti, kao i za obavljanje određenih stručnih poslova koji su povremenog karaktera ili iz usko specijaliziranog područja (kontrola letenja, simulatori letenja, tip zrakoplova i dr.).

4.2 Financijski resursi

Kao i prethodnih godina, Agencija je u 2022. godini provodila odgovorno financijsko poslovanje u cilju osiguranja zakonitog, namjenskog i svrhovitog korištenja financijskih sredstava.

Člankom 5. stavkom 3. Zakona i člankom 9. stavkom 1. Statuta Agencije propisano je da Agencija podnosi Vladi Republike Hrvatske godišnje izvješće o svom radu uključujući i financijsko izvješće. Obzirom da je Agencija 2016. godine upisana u Registar proračunskih korisnika, u obvezi je provoditi proračunsko računovodstvo. Shodno

tome, a temeljem članka 24. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu u 2022. godini predavani su financijski izvještaji za proračunsku godinu i razdoblja.

Nastavak oporavka zračnog prometa nakon pandemije COVID-19 i daljnje ublažavanje restriktivnih mjera, omogućili su rast prihoda Agencije pa su tako u 2022. godini ostvareni prihodi u iznosu od 95.548.157,22 kuna, što je za 48.712.941,22 kunu više u odnosu na prihode ostvarene prethodne godine. Ukupni rashodi Agencije u 2022. godini iznosili su 66.955.564,65 kuna, od čega su rashodi poslovanja bili 66.118.277,59 kuna, a rashodi za nabavu nefinancijske imovine 837.287,06 kuna.

Rezultat poslovanja Agencije u 2022. godini je višak prihoda u iznosu od 28.592.592,57 kuna. Iz prethodnih razdoblja Agencija je ostvarila višak prihoda i primitaka u iznosu 103.372.913,53 kuna, te u sljedećem razdoblju ima raspoloživo 131.965.506,10 kuna. Višak Prihoda Agencija će koristiti u budućem razdoblju za potrebe osiguranja likvidnosti i financijske stabilnosti poslovanja, te za izvršavanje svih Zakonom propisanih nadležnosti Agencije.

Više detalja o financijskim resursima Agencije dano je u Financijskom izvješću za 2022. godinu koje je sastavni dio ovoga Izvješća.

4.3 Materijalni resursi

Nabava materijalnih resursa u 2022. godini provodila se sukladno Godišnjem programu rada, Financijskom planu i Planu nabave za 2022. godinu te temeljem provedenih postupaka javne odnosno jednostavne nabave.

Pristup pokretnoj javnoj komunikacijskoj mreži, javna govorna usluga i pristup Internetu su usluge neophodne u potpori svim radnim aktivnostima i za njih su zaključeni novi ugovori.

U cilju održavanja kontinuiteta poslovanja zaključeni su sljedeći ugovori:

- održavanje IT opreme, sustava i usluge informatičke podrške,
- sistemsko održavanje poslužitelja, telefonske centrale i sigurnosnog usmjernika,
- održavanje aplikacija za financijsko – kadrovsko poslovanje, za pisarnicu i pismohranu te za registraciju bespilotnih zrakoplova,
- održavanje softvera Empic,
- održavanje fotokopirnih strojeva i sustava kontrole pristupa i evidencije radnog vremena, i
- nabava uredskog materijala i tonera.

Značajna stavka materijalnih resursa bile su licence za računalne programe koje Agencija koristi u svakodnevnom radu. Microsoft licence za Office uredski paket, poslužiteljske (serverske) i korisničke licence za baze podataka i elektroničku poštu ugovorene su pristupanjem Okvirnom sporazumu Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva.

Svi poslužitelji, računala i usmjernik i dalje zaštićeni su licenciranim anti-virusnim programima, a elektronska komunikacija sigurnosnim certifikatima i digitalnim potpisima koji su pribavljeni za sve ovlaštene radnike Agencije i implementirani u aplikaciju za uredsko poslovanje. Zaštita dokumenata obavlja se redovitim provođenjem sigurnosnog kopiranja (backupa) na lokaciji, a ugovorena je i usluga izdvojenog backupa sukladno pravilima struke i dobre prakse. Nabavljene su dodatne baterije za UPS uređaje što je dvostruko povećalo vrijeme rada poslužiteljske opreme u slučaju ispada električne energije.

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU ZA 2022. GODINU

Odjel Aerodroma koristi specijalizirani softver za tehničko crtanje i planiranje prepreka, stoga su obnovljene licence za AutoCAD Map 3D i SkySAFE Obstacle Management Software.

Obzirom na potrebu kreiranja i obrade obrazaca na web stranicama Agencije koje stranke mogu elektronski popunjavati, obnovljene su licence za softver Adobe Acrobat DC Pro.

Aplikacija UAS (sustavi bespilotnih zrakoplova), koja omogućuje on-line prijavu operatora sustava bespilotnih zrakoplova putem sustava e-građani, nadograđena je novim funkcionalnostima kao i aplikacije i baze za certificiranje, licenciranje i testiranje.

Provedena je nabava 10 prijenosnih računala s priključnim stanicama i dva tableta za potrebe korištenja Jeppesen navigacijskih karti.

Svim radnicima Agencije su zastarjeli IP telefoni ograničene kompatibilnosti s digitalnom centralom zamijenjeni novima.

5. OSTVARENJE CILJEVA GODIŠNJEG PROGRAMA RADA AGENCIJE

Provođenjem težišnih aktivnosti, Agencija je u najvećoj mjeri ostvarila ciljeve zacrtane Godišnjim programom rada za 2022. godinu. U tablici koja slijedi dan je detaljni prikaz ostvarenja postavljenih ciljeva.

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU ZA 2021. GODINU

R.br.	Cilj Agencije u 2022. godini	Opis cilja	Ključni pokazatelji uspješnosti	Ostvarenje	Obrazloženje ostvarenja
1.	Kontinuirana provedba nadzora, certificiranja i licenciranja	Planiranje i provedba nadzora, certifikacije i licenciranja sukladno zakonskim obvezama i obvezama koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma. Provedbu nadzora temeljiti na procjeni rizika za svakog pojedinog zrakoplovnog subjekta, gdje je primjenjivo.	Realizacija nadzora od 100% u svakoj ustrojstvenoj jedinici u odnosu na propisima određeni minimum i procjenu rizika, izuzevši opravdano neizvršene nadzore. Provedba certificiranja i licenciranja u skladu sa zahtjevima zrakoplovnih subjekata.	OSTVAREN	Od planiranih 511 nadzora, provedeno je 488 (95%), a 24 nisu mogla biti realizirana iz opravdanih razloga. Dodatno, provedeno je 148 neplaniranih izvanrednih/uvjetnih nadzora što rezultira ukupnim brojem od 636 provedenog nadzora u 2022. godini. Referenca: točka 2.1 Postupci certificiranja i licenciranje provedeni na zahtjev stranaka i u propisanim rokovima. Referenca: točke 2.2 i 2.3
2.	Održavanje potrebne razine stručnosti	Provoditi Plan školovanja u cilju osiguranja propisane razine stručnosti zaposlenika.	Realizacija Plana školovanja > 75%.	OSTVAREN	Od planiranih školovanja, realizirano je 29 internih (100%) te 127 vanjskih (83%), a dodatno je proveden 28 neplaniranih školovanja zbog ukazanih potreba tijekom godine. Referenca: točka 3.3
3.	Pravovremeno otklanjanje nalaza utvrđenih EC, ICAO i EASA nadzorima	Pravovremeno zatvaranje nalaza međunarodnih institucija koji su u nadležnosti Agencije.	EC, ICAO - nalazi za koje je nadležna HACZ zatvoreni u prihvaćenim rokovima;	DJELOMIČNO OSTVAREN	Cilj je djelomično ostvaren. ICAO USOAP – Agencija je provela sve potrebne pripreme iz svoje nadležnosti za audit u domenama ADR i ATM/ANS. Dolazak audit tima nije realiziran niti u 2022. godini. Dogovor oko realizacija audita je u nadležnosti ICAO Nacionalnog koordinатора.

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU ZA 2021. GODINU

R.br.	Cilj Agencije u 2022. godini	Opis cilja	Ključni pokazatelji uspješnosti	Ostvarenje	Obrazloženje ostvarenja
			EASA - Nisu izdana suplementarna izvješća vezano uz nadležnost HACZ.		EASA - Nalazi iz standardizacijskih inspekcija su zatvoreni ili se provode u rokovima iz Plana korektivnih mjera, bez Supplementary Report-a. Referenca: točka 3.2.1
4.	Implementacija softverskog paketa EMPIC	Projekt provoditi u skladu s revidiranim planom implementacije.	Implementacija Projekta u predviđenim rokovima bez neopravdanih kašnjenja.	OSTVAREN	Implementacija uspješno privedena završetku. Daljnji razvoj i naprijedjenje softwarea biti će u sklopu Programa digitalne transformacije Agencije – eCCAA. Referenca: točka 3.5.2
5.	Priprema nacrt prijedloga podzakonskih propisa	Pripremati nacrt prijedloga podzakonskih propisa u skladu s regulatornim promjenama u Republici Hrvatskoj i EU, te potrebama zrakoplovne industrije.	Izrada nacrt prijedloga propisa provedena u skladu s definiranim procesima te bez neopravdanih kašnjenja.	OSTVAREN	Izrađeno je četiri od sedam planiranih pravilnika. Tri su odgođena zbog opravdanih razloga, između ostalog i rada na izradi i donošenju sedam neplaniranih pravilnika što je bilo uvjetovano usklađivanjem sa europskim propisima te pripremom za uvođenje eura kao službene valute u RH. Odgoda nije imala negativnih konotacija za industriju. Objavljena je i revizija jedne Naredbe o zrakoplovnoj sigurnosti (ASO) Referenca: točka 2.7

R.br.	Cilj Agencije u 2022. godini	Opis cilja	Ključni pokazatelji uspješnosti	Ostvarenje	Obrazloženje ostvarenja
6.	Podrška zrakoplovnoj zajednici / zrakoplovnim subjektima	Održavati komunikaciju sa zrakoplovnom zajednicom / zrakoplovnim subjektima održavanjem stručnih skupova i drugih aktivnosti u svrhu promocije sigurnosti zračnog prometa i unaprjeđivanja zrakoplovne kulture.	Realizacija Plana održavanja stručnih skupova za zrakoplovnu zajednicu / zrakoplovne subjekte > 75%.	OSTVAREN	Održana je 21 tematska radionica sa zrakoplovnom industrijom kao i dodatne tematske radionice vezane uz kontinuiranu plovidbenost zrakoplova koje su se održavale prilikom grupnih pregleda plovidbenosti zrakoplova. Manifestacija „Letimo zajedno, letimo sigurno“ nije održana zbog nepovoljnih meteoroloških prilika. Referenca: točka 2.5
7.	Sudjelovanje u EASA Partnership programu	Sudjelovati u projektima pružanja stručne podrške EASA-i dodijeljenima u okviru ugovora o suradnji (EASA Partnership Agreement)	Realizacija ugovorenih usluga u zadanim rokovima i traženoj kvaliteti.	OSTVAREN	Agencija je sudjelovala u tri projekta te kao partner EASA-e u nadzoru pet organizacija za održavanje u UK. Sve aktivnosti provedene sukladno sporazumu i bez primjedbi. Referenca: Točka 3.5.3
8.	Osiguranje dostatnih ljudskih resursa za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije	Zaposliti i održavati dovoljan broj stručnog osoblja potrebnog za primjereno i efikasno izvršavanje obveza propisanih Zakonom o zračnom prometu.	Realizacija Plana zapošljavanja	DJELOMIČNO OSTVAREN	Početkom godine u radnom odnosu je bilo 87 radnika. Tijekom godine prestao je radni odnos za 6 radnika, a zaposleno je četvero novih (zamjena) od planiranih 8 tako da je ukupni broj radnika krajem godine iznosio 85. Referenca: točka 4.1

Tablica 17: Pregled ostvarenja ciljeva Agencije u 2022. godini

REPUBLIKA HRVATSKA
TIJELA NADLEŽNA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

Prilog 1.

ORGANIZACIJSKA KARTA

